

BIBLIOTEKA MOJA KNJIGA
ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE
Svezak 7.

Izdavač
Školska knjiga, d.d.
Zagreb, Masarykova 28

Za izdavača
Ante Žužul, prof.

Urednica
Miroslava Vučić

Pajo Kanižaj

Zapisi odraslog limača

*Osmo izdanje
Prvo izdanje u ovoj biblioteci*

Ilustrirao
DUBRAVKO MATAKOVIĆ

Pogovor i Bibliografija Paje Kanižaja
za djecu i mladež
STJEPAN HRANJEC

Zagreb, 2007.

UVODARIJE U LIMAČARIJE

dragi moji limači
a tek li mačiće
još draže još draže
a znate li uopće tko su to limači
kako ne biste znali kad ste to vi
a sama riječ je nastala tako da uzmeš riječ mali i okreneš slogove
dobiješ lima
na kraj lime tutneš malo tvrdog č i onda dobiješ limača
iz limačevog rebra napraviš limačicu i onda dobiješ
dragi moji limači
i još draže limačice
pa dragi moji limači
o I i inačicama da ne govorimo
upravo ste došli na početak jedne knjige koja se zove
kao da se baš i prozvala sama po sebi
zapisi odraslog limača
laj odrasli limač sam naravno ja
brkovima bradom i lulom
a nekad sam bio kao i vi limač
prvo super lima
pelenofreskaš
kahlieopišač

pa sam postajao sve više normal lima iako mi limačizam baš i nije bio jako normalin

añ nudio sam se da me što manje zakače

poturubatinizam

telešarenovratizam

bikogmajnizam

navecekucatzizam

obranobostanizam

tivezenemašizam

zaobauhadobizam

ćuškošamarofliskizam

snogompoturizam

pogologuzicizam

zatvorigubicizam

jezikozazubizam

štatebrigizam

maršbalavizam

balavacmaršizam

kušbalavizam

niškoristizam

tibušmenibalavizam

jošsitizelenizam

obrišisinosisizam

čekajmagaredoktravanarastizam

i drugi izmi popularni kod većine starijih a naročito su ih zdušno pjevali nastavnčki zborovi

poneki zboristi vjerojatno i danas zapjevuckaju neku od tih pjesmica

evergreenizmi

mada ih ni u moje vrijeme nisu baš svi pjevali

u naše vrijeme

u vrijeme tonija i fe dovlje gicoja cvancigera štubljaka pureka tomića di-
dija ljubeka
da o kokama sekama zlatama ivkicama danicama ljiljanama i ne govo-
rimo
i razrednicama
o tom vremenu govorit će ovi zapisi
o tom vremenu i nama u njemu
o nama i našim učiteljima nastavnice profesorima tetama drugaricama
i svima nama i našim dogodovštinama koje smo sami izmišljali ili upadali u
njih
naglavačke
o dogodovštinama za koje smo pisali scenarije sami ali su ih drugi najčešće sa-
svim drugačije izrežirali
zapisi odraslog limača
zapisi o limačima i odraslima
za I i maće
i odrasle
nadam se

pe es
podvučeno
ima više razloga što su ovi zapisi pisani baš tako kao što jesu
u svakom slučaju prvo se mora naučiti gdje dolaze velika slova točke uskliknici
zarezi i drugi gramatički porezi
prvo se to mora dobro naučiti e da bi ih se moglo ispuštati
uostalom to će više smetati odrasle nego vas
o o limači
ooo limačice
i da još jednu rečenicu započnem sa uostalom
uostalom koga smeta neka sve to ispostavlja na odgovarajuća mjesta

iako se bojim da bi s tim dodavanjem zapisi izgubili
gubili
ubili
dosta toga
naročito sebe ili se
zagrada povratna zagrada
ako mene pitate

GDJE TI JE TATA

e moji limači
onda i nije bilo limača
sve je bilo drugačije
ne baš sve ali uglavnom sve
ne baš uglavnom sve ali prilično toga
jer ima mnogo toga što će uvijek biti isto
ne baš isto ali uglavnom isto
ne baš uglavnom isto ali prilično
a prije nego sam bio limač
mislim kao što bi vi to rekli jer sam se već izjasnio da limača nije bilo u moje
vrijeme
u vrijeme mojeg djetinjstva
jer to je pravo vrijeme svakog od nas
već i zbog toga što najkraće traje
a mi ga gotovo i nismo imali
ne mislim vrijeme nego djetinjstvo
kakvo je takvo bilo je moje
i neću ga mijenjati ni za najbolje
nisam ni ja najbolji
što će mi i najbolje djetinjstvo
i moram vam priznati da se ne sjećam što sam jučer jeo za ručak a isto tako ne
znam kako se zove susjed s kojim stanujem više od dvije godine na istom stubištu
ali nikad neću zaboraviti neke sitnice

neke krupne sitnice
na primjer svoje prvo javno pjevanje
bilo je to u vrijeme dok nam baš nije bilo do pjevanja jer su nam s vremena na
vrijeme po dvorištu pjevali komadići granata
bilo je to u vrijeme kad sam govorio onako kao što djeca govore kad imaju tri-
četiri godine
vjerojatno i zbog toga što sam imao toliko godina
i tako ja jedne večeri sjedim na otvorenom prozoru i hajd da si malo zapjevam
nalodna vojska će pobijediti i tako dalje
r baš nisam mogao izgovoriti jasno ali ostalo se čulo sasvim jasno
kao i koraci trojice vojnika i ja pomislim da su to partizani
lažem onda sam mislio da su partizani
i ja zapjevam još jače
oni su bili još dosta daleko i nisu čuli
srećom
onda su se približili
nesrećom
a ja opet nalodna vojska će pobijediti i tako dalje
najednom se iza mene našla mama
zaista srećom
i trebalo mi je dosta vremena dok sam shvatio zašto me je doslovno bacila s
prozora
čula me je u posljednji čas a ona trojica nisu čuli
i sad nemam svjedoke da sam pjevao
a da sam to pjevao u nekom zboru
pred barem dvojicom svjedoka
danas bi mi sve to pjevanje duplo računali u radni staž
zovu ga radni a zapravo je ratni
ovako nemam ni minute radno-ratnog staža
a moj otac ima

iako onda još nije bio otac nego tatek
i njemu sam ja zapravo pjevao onu pjesmu jer sam znao gdje je on i kakve se ta-
mo pjesme pjevaju
u šumi
a ja sam mislio daje to zapravo šumica i nije mi bilo jasno zašto ne smijem re-
ći daje tamo
i nije mi bilo jasno zašto nismo nikad išli k njemu u šumicu kad je u šumici tako
lijepo zeleno i cvrkutavo
ali kad mamica tako ozbiljno i strogo kaže da moram reći da ne znam gdje je on-
da ću govoriti da ne znam
reci mali gdje ti je tata
ne znam
crni čovjek me stavi u krilo i promijeni
glas
dat ću ti čokoladu ako kažeš gdje ti je
tata
ne znam
a ne znam ni što je to čokolada
nikad je nisam vidio izbliza
da mi je samo komadić
dobit ćeš veliku čokoladu samo re-
ci gdje je
ne znam
dvije čokolade ćeš dobiti no reci
ne znam a za dvije čokolade se sigurno
može kupiti čitava kuća a možda i dvije
reci
ne znam
crni čovjek je još više pocrnio
oca ti banditskog govori

ne znam

u crnoj se ruci zacrnilo nešto željezno

govori

ne znam iako sam osjetio pored uha nešto crno okruglo hladno čelično

govori ili

u tom času su se otvorila vrata i na njima se opet pojavila ona

moja mamica

kako sam se istrgnuo iz crnih ruku ne znam ali znam da sam se našao u njezinom zagrljaju

još su me mnogi pitali gdje mi je tata ali ja sam svima odgovarao samo sa ne znam čak i prijateljima koji su mi govorili da znaju gdje je

a onda se vratio

ne odmah

tek drugi dan

prvi dan je dan i noć ulicom prolazila kolona vojnika

konja vojnika topova vojnika vojnika vojnika

poslije sam čuo da su bili čerkezi a ja sam čitav dan

sjedio na stupu od ograde i čekao tatu

došao je drugi dan i ja sam ga prvi vidio sa

stupa

i on mene

imao je također uniformu ali nije bio vojnik

nego tata

vratio se tata iz šume

vratio se i nije mi donio ni kapice od žira ni lješkov štap

a mama je kasnije rekla daje donio uši

a donio je i ono veliko crno hladno čelično i dvije

bombe

nekoliko dana kasnije sreo sam u susjedstvu jednog crnog čovjeka
ne onog što me je pitao gdje mi je tata nego jednog dobrog ali je ipak bio crn
poslije sam doznao daje i on samo u sebi pjevao narodna vojska će pobijediti i
tako dalje i zato nije bio u zatvoru
ali kad sam ga prvi put vidio to nisam znao i čim sam ga ugledao otrčao sam ku-
ći da kažem tati neka bježi u šumu
poslije su mi se svi smijali
zbog čega
ne znam
poslije sam doznao
a danas je već prošlo dosta vremena od poslije
i još se svega dobro sjećam
i još se uvijek dobro sjećam mnogih sitnica
i tako vam je to moji limači
i tako vam je to bilo lijepi moji limači
tek mnogo kasnije sam doznao i shvatio kako sam zapravo dobro prošao
već i zbog toga što sam uopće prošao
već i zbog toga

POČELO JE POČELO

a jesam bio limač
I i mač naivac stopostotni
vi fakini i fakinke limačke
svašta vi znate
u što smo mi znali
da treba trčati u podrum kad počnu firufirufirulati granate
da treba izbjegavati i zaobilaziti sve ljude u uniformi jer su prave uniforme u
šumi
a tamo je i moj tata
i zato ja moram biti dobar
i ne smijem više pokazivati dugi nos iza leđa krivih uniformi jer da su me uhva-
tili moglo je biti svašta:
srećom na vrijeme smo šmugnuli ivek i ja u dvorište nekog zločestog susjeda i
tu smo sakriveni dočekali noć
kad je prošla opasnost od uniformi počeli smo cvikati od susjeda
mamice su obišle cijelu ulicu jedino nisu ulazile u dvorište gdje smo se mi sakrili
jer tu nije nitko zalazio osim vlasnika
a kad se tata vratio iz šume onda sam najviše znao da mora ili na teren
a bi lo je tog terena na terenu
i popodne i noću i nedjeljama mora ići
skoro sam ga zvao drug tata kako sam ga rijetko vidio
a mladi brat koji se rodio poslije rata prvo je progovorio mama a zatim opet ma-
ma a tate se dosta dugo bojao i bježao bi od njega ali još nije prohodao

njemu je bio još manje tata jer je mene znao nekad uzeti na bicikl pa smo tata i ja obilazili teren
najviše smo se vozali pred izbore
čak smo i mi pioniri morali uzeti učešća u predizbornim takmičenjima
tako je barem pisalo u novinama
mnogo kasnije sam doznao da smo zapravo sudjelovali u natjecanjima
a u novinama je pisalo i
žene gole na izbore
sve velikim kao što ovdje piše sve malim slovima
gola je inače selo u prekodravlju tik uz mađarsku granicu
uz predizbore izbore otkupe osnivanja seljačkih radnih zadruga najviše je bilo
zapravo štotigajaznam štotigajaznarija
kasnije se uspostavilo daje dosta toga bilo i štosutigaoniznali
ali to tati ne smijem ni danas reći
ne znam da li bi ga to više rastužilo ili razljutilo
i tako sam ja lima naiva iz sela došao u koprivnicu
ni godinu dana se nisam igrao po banovcu
u ono vrijeme se mogao zvati i blatovac
i hajd u školu
dobio sam i novi kaputić
prekrojen od komada tatinog starog
ali za mene je bio najnoviji
i krenem ja važno iz banovca u školu
drugi dan sam išao sam samcat
a trebalo je prijeći skoro čitav grad
ali na samom izlasku iz banovca blatovca sretnem fuleka
bio je stariji od mene tri-četiri godine
svi su ga zvali fulek i ja mu onako prostodušno viknem
fulek fulek
kao vidi fulek i ja idem u školu

međutim fuleku se očito nije previše sviđao njegov nadimak zarađen na nogometu i on me odmah na početku mog školovanja grubo odgurne i pljus pljas moj novi kaputić u blato
jes da sam i ja bio u njemu ali nije bilo meni do mene
bilo mi je do kaputa i zakašnjenja u školu već drugog dana
zapravo prvog pravog jer prvi dan su nas mame dovele i ništa se nije događalo
samo su nas prozivali
učenike prvog a
prvog devetog četrdeset šeste
počelo je počelo
ime prezime i zanimanje oca
dimnjačar radnik okružni sudac klesar stolar mešar strojobravar posjednik
što mu je to sad posjednik
zidar tajnik kotarskog narodnog odbora trgovac medičar krojač kolar učitelj
najviše je bilo željezničara i ratara
poljoprivrednika onda još nije bilo
a i seljak još nije zvučalo pogrdno
gotovo da mi je bilo žao što uz zanimanje mog tate
druga tate
nije pisalo ratar nego tajnik knoa
a tajnik je onda bio glavni kotarski budža dok je predsjednik bio više figurativni

ti boga i budža a mi smo stanovali prvo u blatovcu svi u jednoj sobetini s miševima žoharima i štakorima a zatim smo se preselili u pravi dio grada u podstanarstvo gazdaricu smo svi zvali rospija a dolazila je i kad je nitko nije zvao ni bratu malom se nije dala igrati u dvorištu kad je prohodao a prije nego je prohodao mamu su drugovi natjerali da po zadatku ide raditi u neku trgovinu pa smo mama i ja cijele večeri lijepili one vrazje točkice i bonove kojima se jedino moglo onda kupovati ako si imao i dinare a po danu sam ja kad nisam bio u školi čuvao malog brata čuvao i ostalo najgori dio ovog ostalo bio je kad je bratac uvalio u pelene fresku smrdljivu i tako jednom ufreska braco pelene kao veliki ugrijem ja lijepo vodu i ulijem je u poveći lavor ma kakve kupaonice kakvi bojleri složim lijepo na stol čiste pelene i uzmem jednom rukom već izvježbanim grifom ufreskanog limu a kolorirane pelene drugom rukom zavrnem i bacim na pravo mjesto dere se mali kao tri tora jarića i baš kad smo došli iznad lavora i ne bih li gaja lijepo oprao razmaše se on nogicama nožurdama i prevrne lavorčinu punu vode u kuhinji poplava na stolu jedine čiste pelene u rukama znate već kakav brat u očima limačkim to su sad moje iskre se suze samo što ne nagrnu i nije onda čudo da sam stvarno volio školu

a još više sam volio ići u školu
a tu sam i prvi put upoznao dovolu i fu lucoja gicoja tomića ljubeka cvancigera
pureka
toni nam se priključio nešto kasnije
u drugom ili trećem razredu
nedavno sam listao glavni imenik
nisam ni znao kako sam bio prve četiri godine dobar đak
hrvatski ili srpski jezik povijest zemljopis prirodne nauke račun crtanje pjevanje
tjelesni odgoj krasnopis
sve odličan
čak i vladanje
najviše me iznenadila ocjena iz krasnopisa
danas je to svrakopis koji i meni zadaje poteškoće kod dešifriranja
u četiri godine izostao sam u prvom razredu šest a u trećem sedam sati
trinaest sati u četiri godine
sve opravdano
kasnije sam toliko uspio uhvatiti u samo jednoj godini
neopravdanih
ako ne vjerujete za ocjene i izostanke provjerite u glavnom imeniku pod broj je-
dan četiri pet osam
brojkama 1458
a možda sam u početku stvarno bio odličan
u u sredini i kraju
mislim u sredini
svojoj
mislim u kraju
svom
može i rodnom
tu sam se pokvario
u sredini
i kraju

ROZA NA TOČKICE

e lijepi moji limači
sve vi znate samo ne znate kako vam je zapravo gala ako se uzme u obzir jučer
danas a tek sutra
a uzmite na primjer moj primjer
umjesto da sam se igrao rata rat se igrao sa mnom i s mojim vršnjacima
i to mi je bilo djetinjstvo
al đavo nek nosi rat
mislim i onaj i onako općenito
poslije rata počeo sam ići u školu

zvala se pučka premda su je polazila i djeca bivše i buduće gospode
vi već znate daje to bilo u podravskom gradiću koprivnici koji je danas poznat
po podravka juhama a onda nije bio poznat ni po čemu
a ja sam ga ipak dobro upoznao
i on mene
kasnije
prva dva tjedna imali smo nastavu na dvorištu
naravno da smo molili boga da padne kiša
zatim smo se selili iz zgrade u zgradu
upoznali smo tako čitav grad
najzanimljivije je bilo u samostanu
časne sestre su pazile na nas kao anđeli čuvari
pod odmorom red pred veceom
časna sestra ide prije tebe unutra i poslije
za svaku kap moraš izmoliti očenaš i krpu u ruke
a poslije podne ili prije već prema tome kad je bila škola stani u red za kruh
crn kao ugljen a zvali smo ga cigla
glupo cigla je crvena
pa red za šećer
red za sol
red za ovo red za ono
igra najčešće nije došla na red
a nogomet smo igrali s krpenjačama a u nedjelje i državne praznike s komadom
gumenog crijeva iz plinske maske
odreže se komad a rubovi se zavrnu prema van
sve u svemu malo i još krivo skače
nije onda čudo da od tri udarca nogom dva puta po-
godiš loptu a jednom kamen ili ciglu

i tako smo svud slušali kako su naši očevi i sinovi prolijevali krv u ratu a mi nastavili poslije rata
da su bile veće lopte ne bi nam tako očvrslili palčevi
sve ima svoje dobro
osim zla
a jednom smo nekoliko mjeseci imali razred u nekoj zgradi koja je imala veće izvan zgrade
pa su stalno po dva prsta bila u zraku
drug učitelj molim van
puštao je uvijek samo jednog
drugi je mogao izaći tek kad se prethodnik vratio jer nas je jednom uhvatio kako iza vecea šnapsamo
a što ćeš kad smo bili mali pa nismo znali neku bolju igru
pod velikim odmorom smo se najčešće igrali po obližnjim voćnjacima tata i žandara
obično bi netko zakasnio na sat pa je učitelj slao po njega
zatim je trebalo slati po te što su išli po one
zatim po one što ih je slao po te i one

sve dok nije ostao sam u razredu
i onda nije imao kome pokazivati kako na bijeloj maramici
ostanu žuti krugovi od štetnog nikotina
gotovo svaki sat počinjao je predavanjem o štetnosti pušenja
a onda bi dalje nastavio dimiti do kraja nastave kao vlak sa-
stavljen samo od lokomotiva
a jednom baš u tom razredu s tim učiteljem nastalo smi-
juljenje
učitelj se vrpolti
mi se smijuljimo pa zatim grohoćemo
pita on što se smijemo a mi ništa
konačno se jedan odvažio
drug učitelj otkopčan vam je šlic
što je u tome smiješno grmne učitelj i opali svom obavještajcu
šamar da je opet grmnulo
ma nije nama bilo smiješno što je on imao otkopčan šlic nego što je imao roza gaće
na točkice
kupljene za točkice bez kojih nisi mogao dobiti u trgovini ništa
osim šamara ako si se gurao preko reda
a najdulje smo u repovima čekali mlijeko i meso
kad je mesa bilo
a još je dulje bilo čekati kad će završiti posljednji sat
ali to je i danas tako
tu se ništa nije promijenilo
ostalo se sve na sreću i na žalost promijenilo

PEDAGOŠKA RAKIJA

turbo limači i super turbo limačice
u ono vrijeme ništa nije bilo turbo
moglo je jedino biti po turu bu
još kajkavskije tur bo dobil svoje tubo
e turbači moji
dok vas još nije bilo ja sam išao u četvrti razred pučke ili što biste vi rekli osnov-
ne škole
da sad se sjećam
zapravo sam išao prvo u treći razred
kad vas još više nije bilo
i ta dva razreda smo imali nastavu u jednoj privatnoj kući ili još bolje jednoj ku-
ći koja je donedavno prije toga bila privatna
iza škole to će reći trećeg nam i četvrtog razreda bilo je skladište gdje smo kad
je bilo prazno igrali nogomet a kad je bilo puno žita onda smo gledali kroz pro-
zor i čekali kad će se isprazniti
srećom bilo je više prazno nego puno
žita je bilo mnogo više u novinama i čitankama nego u našem skladištu
ovo srećom to smo onda mislili
dok je ispred škole koju možete mirne duše staviti pod navodne znakove bilo
prvo dvorište pa staza pa cesta a onda livada koja je počinjala jednim velikim
orahom i jednim malim mostom ispod kojeg nikad nije tekla voda ali je znao
sukljati dim

međutim o dimu ćemo kasnije
prije dima tu je bio naš učitelj
mi smo njega zvali drug učitelj a on nas
šmol pasta

larzan s oraha
jarac nepodojeni
mesomastić
baba piljarka
i sve u tom smislu
a volio nas je
i mi njega
i tukao nas je i psovao
i mi njega
mislim i mi smo njega psovali
u sebi

a on nama
džukele podravske
i malo rakijice

a lo je kad te uhvatio palcem i kažiprstom za gornju usnicu pa je iz obične htio
načiniti zečju

jasno da to boli ali nismo mi bili zečevi
jauk se čuo vrlo rijetko i jedino kod ljute

a ljuta je kad te uhvatio s jednom rukom za gornju usnicu a s drugom za donju
pa onda povuci potegni svaku na svoju stranu

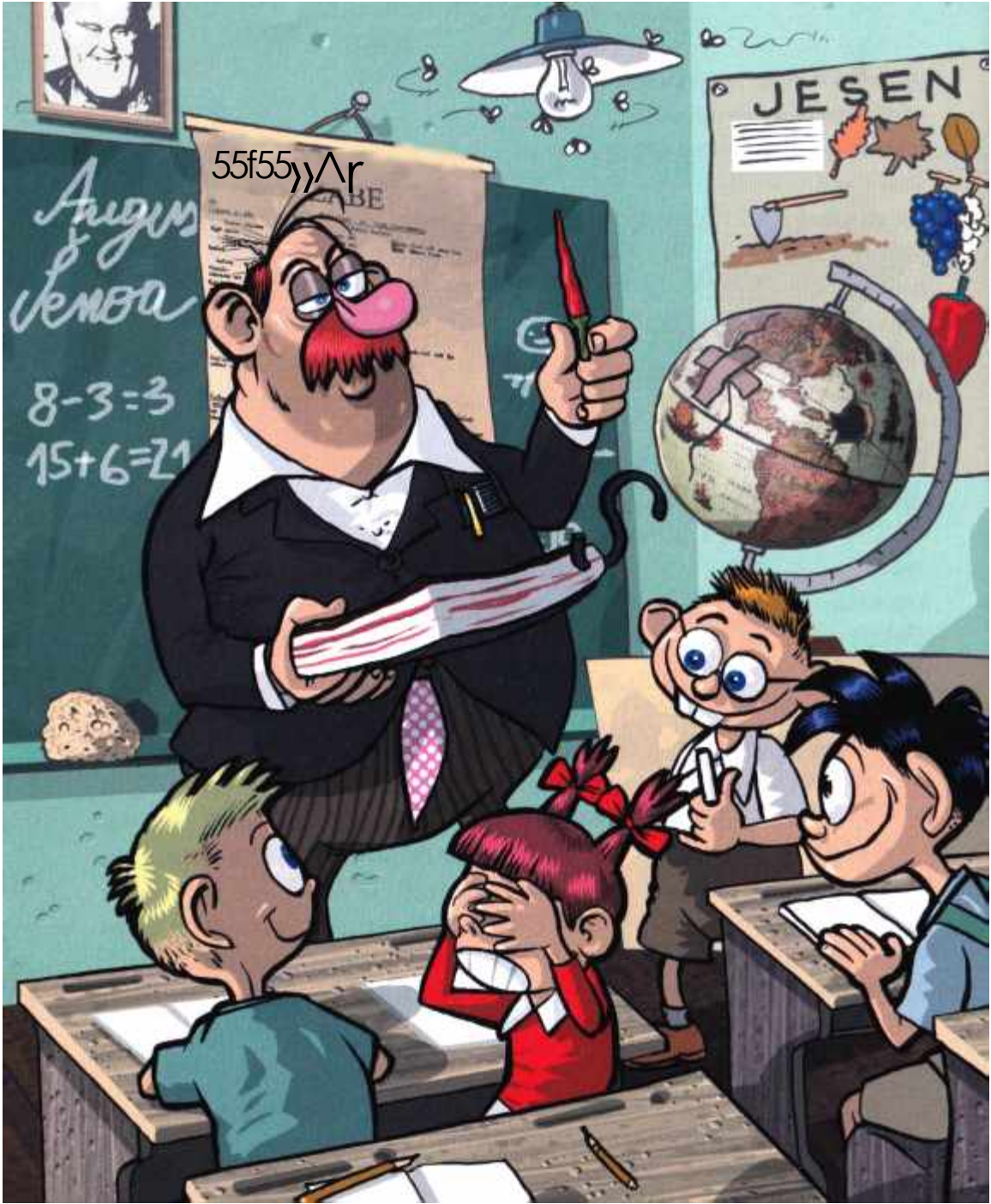
najblaža kazna bila je da vidim kako ti zalisci rastu

naravno pod njegovom rukom smjer zalisaka bio je promijenjen i umjesto prema
dolje rasli su malo okomito a koža se ispod njih naježila

zapravo bile su dvije najblaže

druga je bila da ti pipnem slaninicu

55f55yyAr

August
Jensen

$8-3=3$
 $15+6=21$

JESEN

A poster titled 'JESEN' (Autumn) featuring illustrations of autumn leaves, a shovel, a bunch of grapes, and a red chili pepper.

stoje značilo da će ti poslije probanja ostati
masnica negdje ispod rebara ili na licu
i tako je to išlo
naša se zemlja sastoji iz
pa malo rakijice
kiša nastaje tako da
izvoliš ti malo ljute
dva i dva jesu četiri
evo ti dva s lijeve dva s desne
jedanputjedan pa dijeljenje
dijeljenje čvrga sa šestarom
ali to već spada u geometriju
pa onda još malo rakijice i da vidimo kako
stojiš sa slaninicom na licu
znao je baciti i kredu u glavu ako si brbljao ali to je bilo uvijek zanimljivo jer si
se maknuo i kreda je udarila nekoga iza tebe
i tako je ljubeka koji je sjedio iza cvancigera jednom dobro drmnuo tomahavk-
trokut namijenjen mnogo tvrđoj cvancigerovoj glavi
a kad nas je našao
pod mostom pušiti
pušili smo orahovo lišće
glavno da se dimi
joj al se dimilo
prisjelo nam je ne samo orahovo lišće nego i pita od oraaha
ali smo mnogo naučili
uz sve to uspio je nekoliko generacija naučiti svirati
i na kraju mogu mirno reći da nitko na svijetu nije po notama davao tako struč-
no rakiju kao on i to rakija više vrsta
pedagoška rakija četrdesetpetpostotna

TETA DRUGARICA

i opet drage moje limačice i limači i limačići
sve je to bilo nekako čudno u početku
poslije je bilo još čudnije
prvi dan su nas vodili u školu roditelji i poslije škole su došli po nas
a poslije si uvijek cvikao kad su došli u školu
naročito ako nisu došli čoporativno na razredni sastanak nego je učitelj zakazao
razgovor u četiri oka od kog su ti kod kuće obično stradale uši i još po koji ma-
nje pristojan dio tijela
a svog prvog sata se sjećam kao da smo se jučer igrali mačke i miša
vani na igralištu jer nije bilo ni jednog slobodnog razreda a nije bilo baš ni slo-
bodnih učenika
što će reći da nisi smio baš slobodno misliti nego su nas učili da kao papige po-
navljamo sve
osim razreda
razred nisi smio ponavljati jer odmah si bio nesvjestan element i umjesto timura
i njegove čete mogao si dobiti čitav bataljun čvrga po najvišem dijelu tijela koji
si upotrebljavao na krivi način za mišljenje
a najbolje si prolazio ako ga nisi baš previše upotrebljavao za mišljenje
kao što već rekosmo
a moj je otac bio nekakav budža na općinskom nivou
pa sam ja bio najbolji pionir na općinskom nivou i dijelili su mi knjige kao naj-
boljem pioniru u općini
pa mi je otac bio budža na kotarskom nivou

pa su mi dijelili knjige kao najboljem pioniru u kotaru
dalje od kotara nismo dotjerali ni otac pa ni ja
iako je on imao kvalifikacije i za predsjednika države kao predratni bravar
ali mnogi su me tapšali po ramenima na općinskom nivou i kasnije na kotar-
skom
i mnogi su mi kupovali bombone i čokoladu na točkice i ispod tezge na oba nivoa
i slali su me kao najboljeg pionira i u veliki grad pa čak i u najveći naš grad
a kad mi je otac nešto zabrljavio ili su neki mislili daje to učinio
e onda sam ja bio manje najbolji pionir
onda sam dobivao manje čokolade
manje bombona
i manje timura i njegovih četa
a bila je tada jedna teta koju su svi zvali drugarica koja
me je jako voljela
barem sam ja tako mislio
i poklanjala mi je za rođendane
i moje
i republikine
i druge
prvo sovjetske knjige a onda je promijenila
i bio sam ja tada pavka korčagin i dobar pionir i najbolji
pionir i što ti ja ne znam što
mislim u posvetama na njezinim knjigama
o limači limači kako vam zavidim
ovaj put se obraćam više limačima nego limačicama jer
limačice više vole čitati nego limači
čak i lektiru
a baš na lektiri vam i zavidim
najviše na tako velikom malom princu
a mi smo morali čitati sve neke velike velike i najveće

srećom zaboravio sam im imena
princ nikad nije dojahao
naročito nije dojahao kolegicama koje su ga čekale da dojaši na bijelom konju
doletio je mnogo mnogo kasnije kad već dosta dugo nije bilo crvene konjice
i kad smo već počeli kužiti da socijalistički realizam nema veze s realizmom u
socijalizmu
jalizmu jalizmu
veni vidi vidi
jal se od svih uređenja uvalio jedino u socijalističko
iako ga nažalost naročito našeg hrvatskog još nažalostije ima i danas
a onda su me učili tako da sam mislio kako je jugoslavija glavna država na svijetu
i najvažnija
oko koje se sve okreće uključujući i sunce
i nije mi bilo jasno kako sam baš ja najbolji pionir te najbolje i najvažnije države
i nisam imao pojma zašto sam ja pavka kad mi je ime drugačije
i mnogo toga mi nije bilo jasno
nije mi na primjer bilo jasno kad su jedan omladinski rukovodilac pardon sko-
jevski i jedna skojevka u vrlo kratkoj haljini pripijenoj uz tijelo krenuli poslije
jedne nogometne utakmice prema nekoj šumi a neki stariji i nesvjesniji pioniri
komentirali su to ovako i onako
i ja sam se začudio kako to da oni ne znaju da su to skojevci
da su to bolji pioniri od najboljih
i da oni ne rade te stvari
to jest one stvari
zapravo oni i ne pomišljaju na to jer oni misle i rade sasvim nešto drugo
međutim kasnije se uspostavilo da nisam bio u pravu
ni što se tiče njih
ni što se tiče svih drugih
oko mene
i oko nas

kasnije se mnogo toga uspostavilo
ili se još uvijek uspostavlja
a nedavno sam sreo onu tetu pardon drugaricu što mi je poklanjala i timure i njihove čete
nedavno sam je sreo i razgovarali smo
kaže da sam se jako promijenio
n ja joj kažem da se ona još mnogo
mnogo
mnogo
više promijenila
a da sad nije sad nego onda ja bih se čudio zašto se ona na mene
jako
jako
naljutila

NA MIRNO VOLJNAS

dragi moji limači
i zna se još draže limačice
limači na mjestu mirno
ovo su zapisi za vas budući pješadijci artiljerci vezisti bezvezisti
mornari mornari
znam ja da nema komande na mjestu mirno
to sam ja izmislio samo za ovu priliku
a ono na mirno voljnas to će se pojaviti samo u naslovu i nikad više
a znači da mirno voljnas
limačice na voljno na voljno ali možete čitati
moj prvi susret s uniformama opisao sam u jednom od prvih zapisa
uniforme su bile crne
i crno sjećanje
a onda se vratio otac iz šume u pravoj uniformi iako je
i odraslina teško ponekad reći koje su uniforme prave
daje po meni sve bi uniforme davno izumrle
osim poštarskih i željezničarskih
dobro ajde i policijskih
sjećam se kao kroz maglu da su se spominjali i neki domobrani prije partizana
i neka bosna prije šume
i nije mi bilo jasno zašto je mamica jednom brzo sakrila neku fotografiju a uči-
nilo mi se daje na njoj tata
tko bi razumio te odrasle

pa što ako je bio domobran
stoje u tome loše ako netko brani dom
tek kad sam odrastao shvatio sam zašto se
ta fotografija morala skrivati
iako ne znam zašto predamnom
kao što se danas osjećam mnogo mlađi nego
što jesam tako sam onda sigurno bio mnogo
stariji nego što mi je pisalo u krsnom listu
a shvatio sam i to da mi je mamica dva puta
spasila život i to na samom početku
prvi put kad me na silu odvušla od ugla su-
sjedovog štaglja u koji je minutu iza toga dr-
mnula granata
pa smo ivek i ja poslije skupljali svježije op-
sečke kako smo zvali prskotine od granate
a drugi put kad su došle u selo uniforme koje smo tad prvi put vidjeli
i netko im je krivo pokazao našu kuću
ivekov tata koji je u kući imao postolarsku radionicu zajedno sa svojim dečkima
za svaki slučaj šmugne iza kuće
ivek potrči za svojim tatom
ja za ivekom
a neinformirani uniformirani podigne na nas pušku
zadnji čas moja mamica mu izbije pušku i metak opali prema nebu
iako je nekoliko dana kasnije i moj tatek došao u istoj takvoj uniformi ubrzo sam
zaboravio pucanj u nebo
namijenjen malim pokretnim metama
mami je trebalo mnogo više vremena
ako je ikad zaboravila
tata gotovo nije vjerovao i mnogo toga još nije vjerovao
ponekad ni očima nije smio vjerovati a kamoli ušima

svojim
njegovo razočaranje kasnije tim je bilo veće
ali u početku i ja sam pjevao partizani naši i slične ondašnje hitove
a jednom prilikom kad je uvečer negdje pripucalo ili
grmilo ja sam dao važnu izjavu koja je doslovno glasila
ako pucaju partizani onda da
bilo je to dosta poslije oslobođenja
da sam onda rekao takozvanog oslobođenja bio bih sigurno oslobođen ne samo
škole nego i samog sebe
a i tata bi se sigurno našo izvan sebe
međutim u kući u kojoj smo kasnije stanovali u koprivnici bilo je veliko dvorište
i jedno veliko skladište koje je prvo bilo prazno kao i sva skladišta u to vrijeme
a onda ga napunilo vojnicima
u skladištu u kom smo prije igrali nogomet vojnici su spavali
u dvorištu su vježbali a u štaglju udarili poljsku kuhinju
naravno da sam seja i dalje smucao oko štaglja gdje sam se ranije igrao a još je
naravnije da sam kuharima smišljao sitne podvalice a o tome da sam iskoristio
svaku priliku da nešto dobacim vojniku koji je bio kažnjen o tome uopće ne tre-
ba govoriti
i baš s jednim takvim igram šah i na svoju radost i nesreću pobijedim
uz mat dodam još nešto u vezi njegove kazne
prije nego sam izgovorio sve što sam naumio on me pograbi i ravno sa mnom
prema kuhinji
kuhar digne poklopac od kazana pa ga spusti
u međuvremenu stave moju malenkost u kazan
malenkost u doslovnom smislu jer sam bio još sasvim lima i bez problema sam
stao u kazan
kazan je gore imao nekakav jezičac i kroz taj otvor su na me zbog mog jezika
počeli sipati vodu
prvo hladnu pa sve topliju

da su počeli spuštati rižu pomislio bih da namjeravaju kuhati limač-rižoto
ali svejedno iako me nisu ni solili ni paprili ja sam se derao kao bataljun jaraca
to je čula
baš kao u priči
moja majka i spasila me iz kazanskog zarobljeništva
tako sam prvi put bio zatvoren zbog dugog jezika
taj jezik mi je i kasnije stvarao često neprilike
zato sam nedavno kad sam se povrijedio rekao doktoru koji mi je htio šivati
usnicu da bi bilo bolje za me da mi sašije usta
on nije pristao
tako čekam nove neprilike
u svakom slučaju limačasti moji limači
kad je uniforma u pitanju
jezik u čvor

ŠUMSKO DIVLJA VIŠNJA

lima-limači

lima-limačice

Slo će reći da sam i ja u to vrijeme bio lima-limač

kad sam za vrijeme praznika odlazio u rodno selo

đelekovec

i nije neko zvučno ime za mjesto rođenja što rekao zvonko

lako je njemu kad je iz čvrsteca

čvrstec mnogo čvršće zvonkije zvuči

a u đelekovcu sam često bio kod bratića zvonka samo što je on tada još bio

zvonkec

bio je dvije godine mlađi od mene ali mnogo ambiciozniji

kad smo se jednom zaigrali i on shvatio da će zakasniti u školu počeo je vikati

zajedničkom djedu

zaustavite uru

iako je mene počeo tući glas

i ne samo glas

da sam ako ne pobjegao vragu iz torbe barem zavirio u tu vražju torbu a on je

bio

sistem o zvonkecu sve najbolje

ipak se on skompao s jednim malim susjedom i veliki susjedov štagalj je planuo

Valjda da bi prigasili vatru koja se zbog toga često dizala na njih dečki su drugom prilikom pustili vino iz bačvi da malo prošeće po podrumu

a ja sam prije svakog odlaska na praznike dobivao instrukcije kako moram biti dobar i slušati ovoga i ovoga i ako opet napravim ovo ili ono više neću ići ni zvonkecu ni iveku

ivek je bio dvije godine stariji od mene i morali smo ga svi slušati i ja i zvonkec a pogotovo okica cepek koji je bio najmlađi pa smo ga jednom zatorili u svinjac da čuva važnu stražu a nas trojica smo odozgo zalijevali grmilo je i kiša je padala

sve made in tri limača po četvrtom

a zvonkeca smo još zvali brzenci doktor joj husar veterinar naj me nemoj me

ivek se prozvaov apaš i morao je uvijek pobjeđivati u svim igrama a koje su to bile igre

uz one što smo se igrali i u koprivnici kao nožičkanje šaškanje ovdje tuckanje ali princip isti

pucanje iz bazga-pucaljki nogomet
ovdje s loptom od kravlje dlake
lovači skrivači tate i mame
na selu su bile i neke sasvim druge igre
od blata se napravi takozvani ban s rupom u sredini pa se ban lijepo doslovno
popljuje u tu sredinu i udari o most
čiji najglasnije pukne taj je pobjednik
jednog od najčešćih pobjednika i danas zovu ban
vrlo često smo igrali i golf
da napredno selo đelekovec
udara se kotašnicom
nešto kao palica za golf
drveni kotač pa čiji ode dalje a trebalo je na kraju i taj drveni pack utjerati i u
nekakvu rupu
apaš je i tu bio glavni a ako nije onda se igra ponavljala i zamahne on svom sna-
gom i opali umjesto po drvenom kotaču mene po nosu
izgledao sam u pol trena oka kao indijaner i prihajaju a derao sam se kao najveća
kukavica kome indijanci skidaju skalp
ali kad su se pojavili odrasli bijeli ljudi zajedno s apašem sakrio sam se i iz skro-
višta vikao da ivek nije ništa kriv
to mi je donijelo titulu apaševog zamjenika kad smo osnovali društvo šumsko
divlja višnja
treći čovjek u društvu bio je zvonkec dok je okica cepek morao slušati svu tro-
jicu pa su tajni sastanci često završavali njegovim suzama
inače je ta eš de višnja bilo dosta ozbiljno društvo sa svojim programom pravilima
dužnostima članova članarinom pečatom od krumpira a vodili smo i dnevnik
najvažniji film svih vremena za sve članove bio je tarzan i njegova drugarica
a najvažnija literatura knjižurine karla maya kome se kasnije pridružio i zane
gray
uz čuvanje jedne šumice gaja šumsko divlje višnje

tu su znale pasti i tuče s klapom iz susjednih vrtova jer su i oni svojatali naš
gaj
najvažnija dužnost svakog šumsko divljeg višnjevca bilo je nabavljanje knjiga za
biblioteku kojom je raspolagao naravno apaš
i tako sam ja čitač timura i njegovih četa
mrvica brani komandanta i drugih priča
počeo čitati nemoguće podvige mayevih svemogućih junaka a još do nedavno
na spomen tih imena prezrivo sam odmahivao rukom iako me čak i seka uvje-
ravala da to treba čitati
najgore je bilo što kod kuće nisam smio čitati tog karla jer je tata čitao jednog
sasvim drugog karla također nijemca pa sam seja sa svojim karlom skrivao ili
bih stavljao preko naslovne strane old surehanda ovitak neke knjige koju mi je
poklonila drugarica teta za državni praznik
zvonkec i ja čitali smo opet skrivajući se od apaša i druge knjige a u biblioteci
zvonkecovog djeda miškine naišao sam prvi put i na balade petrice kerempuha
koje smo zvonkec i ja poslije toga često čitali
a i krstine ilustracije rado smo prevrtali preko očiju
zbog balada skoro je bilo i batina kad sam zvonkecovom ocu na pitanje što ima
za večeru odgovorio
tri kobase z dreka zna se
tri vuši na zelju
danas se ta knjiga s drugima iz miškinove biblioteke nalazi u gradskom muzeju
grada koprivnice a onda se nalazila u štaglju zvonkecovog oca
dnevnik šumsko divlje višnje ne nalazi se ni u privatnom apaševom muzeju iz-
gubio se i sad ne znam točno koliko je trebalo metara tarzanirati po grani na ko-
liko se visoko drvo popeti s koliko velike visine skočiti na zemlju koliko trčati
koliko plivati roniti
jedino se sjećam daje apaš u svemu bio prvi jedino sam ja mogao dulje izdrža-
ti pod vodom ali je on u međuvremenu uzeo dva puta zrak pa je ispalo daje i tu
najbolji onda husar i okica cepek to nisu smjeli reći

rekao mi je kasnije sam apaš a onda mi je naredio da donesem pravi pištolj jer
sam se izlanuo da sam ga vidio
bilo mi je teže izvršiti nego skakati s najvećeg drva na drvo pomoću užeta lijane
ali šumsko divlja višnja ipak je dobila i svoj pištolj
samo nije htio pucati
probali smo u našoj šumici
i najednom tajnom sastanku u praznom košu za kukuruz razgrnem ja košulju i
kažem patetično apašu
pucaj tu će sigurno opaliti
srećom on posljednji čas okrene cijev prema krovu i povuče okidač
drmnulo je kao iz topa
i zadimilo se
nastala je strka gužva
ipak smo na vrijeme uspjeli sakriti pištolj i nestati iz zadimljenog koša ali s tim
pucnjem
puknulo je i sa šumsko divljom višnjom
Iko li je samo predložio to šumsko divlje ime

DOBRA STARA GIMNAZIJA

e e e

limačice to će reći

i i i

limači to jest

eee dosta sam obišao vaših novih velikih lijepih sjajnih prekrasnih škola
a meni

a nama je trebalo pune četiri godine kad smo prvi put ušli u školu koja je bila

samo škola

gimnazija

stara dobra koprivnička gimnazija

danas je to samo jedna od nekoliko koprivničkih osnovnih škola

već godinama je tu osnovna škola ali za većinu koprivničanaca to je jedino stara gimnazija

KR. SLOB. GRAD KOPRIVNICA ZA
NAČELNI KOVANJA JOSIPA VARGOVIĆA
PODIŽE OVU ZGRADU PROSVJETI
NARODNOJ 1908

bez točke i zareza kao u zapisima odraslog limača

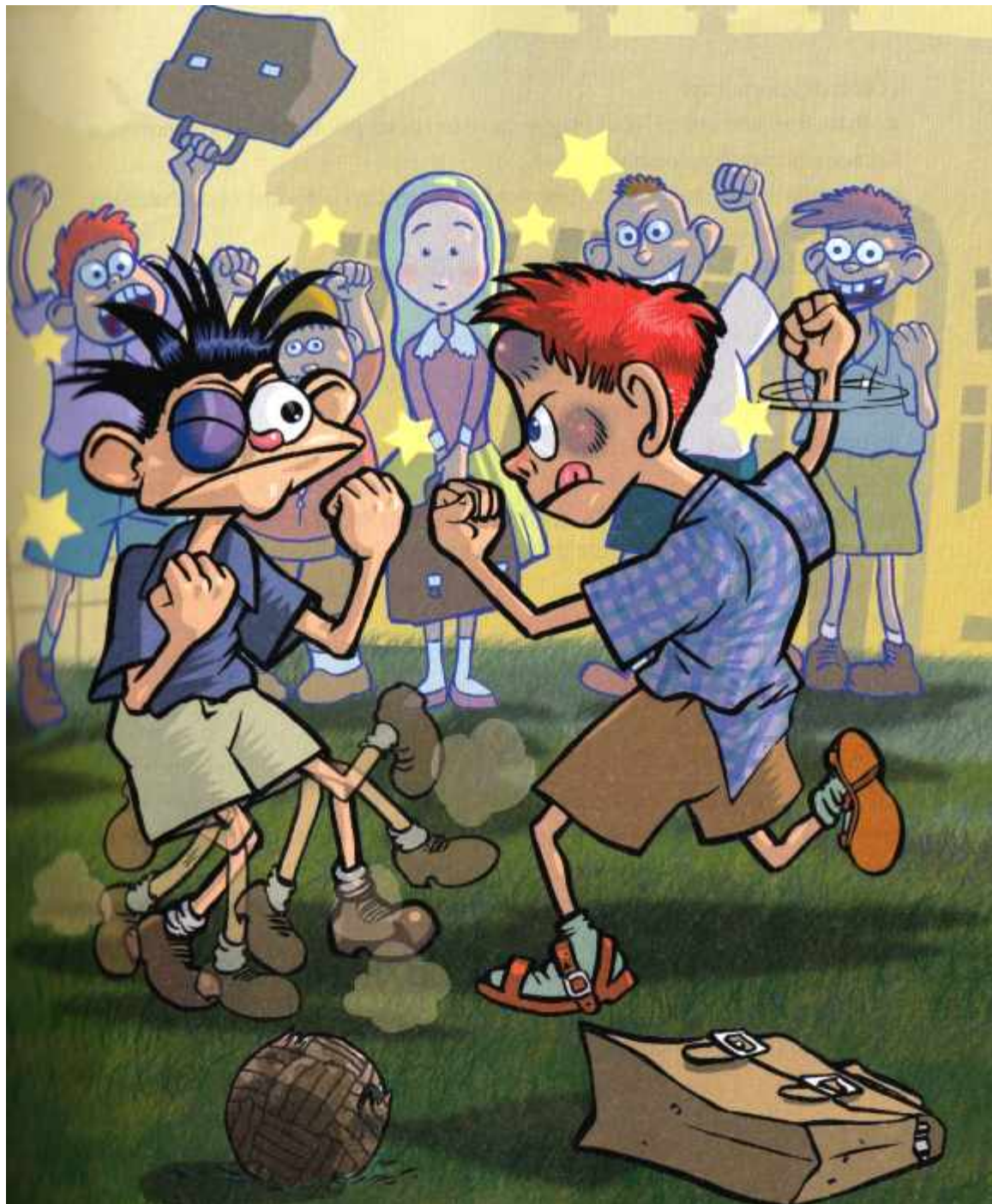
jedino su slova sva velika

sve velika slova na ploči kod ulaza od-
mah lijevo
poslije smo stavili još nekoliko spomen-
ploča
i ja sam bio kod otkrivanja i pjevao u zboru
hej mašinca zagodi a pjevali smo i oj zagorje
naše blago svakom sinku hrvatskom si drago
ispred zbora i ispred naših noseva mahao je moj
dobri stari učitelj koji je dijelio pedagošku rakiju
četrdeset pet postotnu
rakiju je dijelio a pjevačke i tamburaške zborove
množio
učitelj rakija
profesor za tamburice
učitelj koji je lucoja poslao jednom pogledati kako si vrap-
ci čačkaju zube
lučo nije vidio ni čačkanje ni učiteljevo zezanje
kasnije smo svi pred lucojem zavirivali u vrapčje kljunove
lučo se pjenio ali nije pomagalo
jednom smo se zbog vrabaca i čačkanja lučo i ja pograbili daje perje frcalo na
sve strane
poslije su nam podvalili da smo se tukli zbog radmile iz susjednog razreda
bilo je to već u gimnaziji
ispred zgrade gdje je danas park a onda je bila tratina
to jest strunjača za hrvanje
ring za boks
igralište za nogomet kad smo imali loptu
igralište za tenis koji smo igrali drvenim reketima a mrežu je izigravao običan
konopac

pravila su bila pravila
i batine od podvornika koji se bez recimo zvao pandurić bile su prave ako je lop-
ta drmnula u prozor
prozore stare gimnazije
u koju sam prvi put ušao pred mnogo godina
u kratkim hlačama
pobožno
kroz velika vrata koja je s mukom otvarao i veliki pandurić
preko žuto zelenih pločica s lišćem
preko žutih pločica s crnim kvadratićima a sve uokvireno drugim bogato ukra-
šenim pločicama
davno izbljedjelim u predvorju hodniku
neizbljedjelim u sjećanju
kad sam ušao u prvi razred
vaš peti razred
limači
dragi naravno
kad nisam znao da ću jednom biti odrasli limač
kad sam bio limač a limači još nisu postojali
po imenu
a išli su u prvi ef
prvi uf
pa i fuj
kako su nas kasnije prozvali kad nismo pobožno i pažljivo prolazili po žuto ze-
leno crnim pločicama nego smo na zvuk pandurićevog zvona preskakali po dvi-
je i tri stepenice
kakva promjena
kakve promjene
jedino se ne mijenjaju pločice žuto zeleno crne u mojoj staroj gimnaziji

i čučavci su ostali isti
s oštrim mirisom amonijaka i blagim mirisom dima prvih drava ibara morava a
kasnije smo prešli na opatije
promijenila su se i imena crteži pjesmice bezobrazne po zidovima iznad čučavaca
zapravo mijenjaju se ipak uglavnom imena
poslije svakog krećenja pjesmice i crteži se pojavljuju u sličnom izdanju
a podrum
prvo je bio pravi podrum a poslije su ga preuredili u gimnastičku dvoranu i plesnu salu
nama je stvarno izgledala kao dvorana i sala
podrumski prozori
ulaz kao u skladište
a tu smo ulazili svečano i važno s prvom kravatom na prvi ples
prvo odijelo pravo trebalo je malo dulje čekati
i prva stiskanja
i prve čaše
i dame biraju
u oficirskom domu birale su drugarice
nisam ja to sam izabrao
taj podrum za plesnu salu
i mnogo toga prvog
ali kad bih mogao danas birati prvi ozbiljni razred mislim da bih opet krenuo
preko pločica
žuto zeleno crnih
neizbljedjelih

DASKA ILI GREDA

kao i uvijek dragi moji limači i još draže limačice
e baš sam bio tada nekako vaših godina
prve ljubavi
platonске do daske iako nisam imao pojma tko je taj platon to jest nisam ni znao
da postoji ili je ikad postojao
naravno ljubavi su uglavnom bile razredne a kasnije se među njima našla ijed-
na razrednica
pušili smo već da se sve dimilo
prva seksualna iskustva
u dva oka
počeli smo po zidovima vecea pisati prve stihove
dugonoga zora
ljubiti se mora
/ora je bila drugarica iz fizičkog odgoja mlada zgodna nogata prsata
među ostalima udvarao joj je ijedan drugi nastavnik iz fizičkog odgoja koji nam
je bio tako antipatičan da mu se ne sjećam ni nadimka
vjerojatno mu ga nismo ni dali
i lako je ostao bez njega
nadimka
i o njemu sam vam zapravo htio nešto više reći
bio je malen debeo uvijek besprijekorno obrijan ispeglan cipele smo mu upotre-
bljavali kao ogledala

uvijek kravata
zalizana kosa
brčići gdje je svaka dlaka imala svoje stalno mjesto
uvijek strog i namrgođen
i uvijek nesimpatičan
srećom nismo ga dugo imali
a dok smo ga imali uvijek je nešto izmišljao
tako je jedne jeseni izmislio da svi moramo imati skije do zime jer je negdje pročitao pod uradite sami kako se jednostavno mogu načiniti skije
naravno više nas je nasanjkao s tim skijama nego što smo se mi na njima skijali
jer su skije pucale
jer nismo mogli pronaći pravo drvo
i jer su skije na papiru bile sto puta jednostavnije nego stvarne skije
bilo je jedinica suza i svega zbog tih skija sve dok neki roditelji nisu išli kod direktora
poslije više nismo smjeli nastavniku iz fizičkog spominjati ni skije ni rubriku uradi sam
izgleda da se čovjek nasanjkao na našim skijama
taj isti debeljko naredio je da na sljedeći sat dođemo svi u odgovarajućim majicama i sportskim gaćama
usput rečeno fizički odgoj smo imali u maloj dvorani zajedno s djevojčicama
platna je tada bilo daleko manje u trgovinama nego što ga danas ima u izlozima
a bilo je i nekoliko prilično siromašnih učenika
međutim debeljko iz fizičkog išao je od jednog do drugog mog kolege koji nisu imali odgovarajuću opremu i naređivao im da se skidaju u gaće
naravno bilo je i smijeha i svega drugog
tako je došao i do najsiromašnijeg učenika
što čekaš skidaj hlače viknuo je debeljko
neću

skidaj hlače zaurlao je debeljko

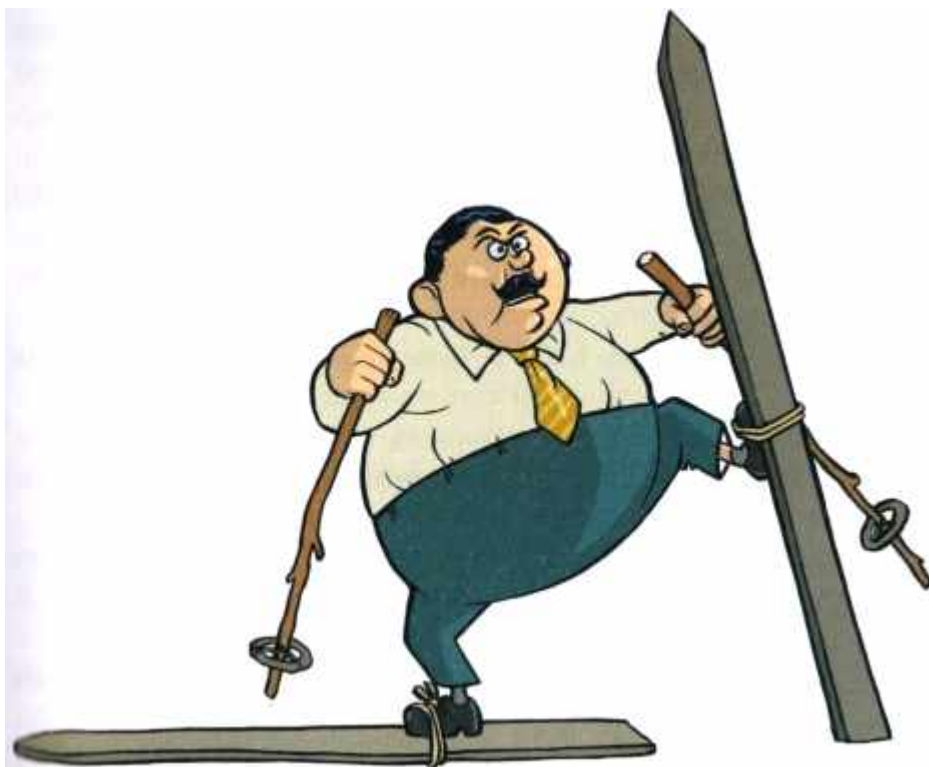
ne mogu

tras tras pala su dva teška šamara od kojih je i nama zazvonilo u ušima

skidaj hlače

miro je kroz suze promrmljao

ne mogu nemam gaća

taj čas smo svi zaželjeli vratiti debeljku ona dva šamara i ne samo dva
a taj isti ispeglanac zalazanac odlučio je jednog dana da moramo izgraditi ruko-
metno igralište i naredio nam je da nabavimo stative
ifa nije imao pametnijeg posla nego je rekao da on zna gdje ima lijepih greda fi-
no otesanih dušu dale za rukometne stative i ufitiljeni brkovi naredi ifi dovoli i
meni da te grede prenesemo u školsko dvorište
nije mi ni dan-danas jasno kako sam vjerovao ifi da grede nisu ničije kad smo
se uvečer šuljali kroz njegovo dvorište na ograđeno gradilište i kroz žicu izvla-
čili grede
baš kad smo posljednju šestu izvlačili iz obližnje kuće poletjela je prema nama
vika i galama potkrijepljena dobrim kolcem i mi smo kroz ifino dvorište klisnuli
u mrak dok si rekao nije greda
a bila je greda i to podebela
ujutro ja jedem bijelu kavu kad u kuhinju upadne vlasnica one galame kolca i
greda
oprostite gospođo da li ste vi a evo ga tu je prekine ona pitanje a meni kava zap-
ne u grlu kao riblja kost
nije ona ispričala ni pola priče kad se po meni prosu prolom oblaka iz majčinih
ruku
ni prije ni poslije nikad nisam dobio ni približne batine
još isto jutro nas trojica smo pod kontrolom vlasnice nosili grede natrag na mje-
sto s kojeg smo ih potihovukli
srećom grede se nisu očešale samo o naša leđa nego su pale i na glavu debeljka
iz fizičkog odgoja
a i ona dva šamara izgleda da mu je netko vratio
meni se još tada učinilo da nam on nije naredio donijeti grede zbog rukometa
nego daje poneka daska njemu falila u glavi
ili greda

TURČINOVA RUKA

e moji limači i lijepe vaše limačice
kad sam bio sasvim mali
sasvim lima
bio sam dobar pričaju
dobar kao svježe ispečeni praznički kruh
mravinjake sam preskakivao da ne bih zgazio mrava
a kad sam bio nešto veći tada su me uvjerali da sam jako dobar dok mi sve to
nije dozlogrdilo
pa sam znao biti i malo bolji a ne samo dobar
i počeo sam biti problem za učitelje i nastavnike međutim uglavnom zbog jezika
to će reći jezičine
međutim neki moji kolege iz razreda inače tihi i mirni derali su brege daje milina
mislim tiha voda brege dere
jedan od njih purek smo ga zvali a poslije je otišao u sjemenište ali su ga izbacili
kasnije što nije važno barem ne za ovu priču a za ovu je važno kako je purek
proširivao svoju biblioteku
došao bi u knjižaru koja je bila tako mala da su knjige stajale i po pultovima
e i sad bi purek stavio svoju školsku knjigu na pet-šest knjiga koje je odabrao i
počeo tražiti pera olovke i što ti ja znam kakve sitnice
prodavač bi mu sve to pokazivao
purek bi platio jedno pero i lijepo se zahvalio i rekao do viđenja uzevši pod pa-
zuho uz svoju torbu i knjige što su bile ispod nje
iako je on tu operaciju nekoliko puta ponovio nikad ga nitko nije otkrio

osim što smo mi otkrili taj njegov talent
a taj talent je još više dolazio do izražaja u slastičarnici kod turčina kuda smo
zalazili gotovo svaki dan i uglavnom uvijek bez prebite pare
da ne govorimo o cijelim dinarima
a kolače smo zahvaljujući pureku i drugima jeli svaki dan
turčin je imao razbito jedno staklo i kroz tu rupu su purekovi prsti utrčavali i
istrčavali takvom brzinom da turčin to nikad nije primijetio
jedino gaje čudilo zašto purek uvijek s njim mnogo priča i pokazuje mu izlog
ali tu su osim pureka i drugi bili prilično vješti samo što je purek izveo najveći
podvig kad je iz izloga zagrabio šakom dobar komad nečije rođendanske torte
ni dan-danas mi nije jasno kako su to moji kolege sve skupa tako vješto radili da
ih turčin nikad nije otkrio
jedino su mene uvijek zadirkivali jer se nikad nisam usudio maznuti ni najma-
niji kolačić
i tako sam seja pekao na tihoj vatrici između dvije vatre
sve do one večeri kad smo ušli u slastičarnicu a turčinu ni traga
zvali smo ga ali od turčina ni glasa
sad ii nikad pomislim i gurnem ruku kroz razbito staklo
umjesto da ja uhvatim kolač turčinova ruka uhvati moju a poslije ruke pojavi se
za pultom i sam turčin
meni se presjekoše koljena ali nisam mogao pasti jer me turčin čvrsto držao
nastala je gužva i galama iz koje sam ipak srećom uspio odmagliti jer me turčin
morao načas pustiti da dođe s druge strane pulta
ne moram vam pričati da sam turčinovu slastičarnicu mjesecima zaobilazio a
dva-tri tjedna sam cvikao daje milina bojeći se da turčin ne posjeti školu i traži
i liku koju je tako čvrsto držao
naročito sam se bojao da se turčin ne pojavi u mojoj kući jer mislim da bih na
polovici njegove priče pred roditeljima propao u zemlju
premda je dobar dio dvorišta bio betoniran

ali srećom turčin nikad nije došao ni u školu ni k meni doma a nakon nekoliko mjeseci otišao je iz koprivnice
a njegov nasljednik popravio je ono razbito staklo
knjižara se proširila i knjige više nisu bile po pultovima
puren se rastužio ali kasnije je opet živnuo ali nismo se više družili i ne znam što je smislio
samo znam što smo izmislili toni i ja
toni je do nedavno bio profesor pred kojim su i njegovi kolege skidali kape to jest šešire a nedavno je otišao još dalje
a tada smo toni i ja uvečer ćopili stalak za bicikle ispred slastičarnice i odnijeli ga u park na paviljon
paviljon je inače ponos koprivničkog parka
ili sramota kad je u lošem stanju
na stalku je bila reklama za slastičarnicu i drugo jutro smo mi kao slučajno pro-našli stalak i donijeli ga novom vlasniku
on nas je tako lijepo počastio da nismo mogli odoljeti ni drugi dan pa se u noći stalak sakrio u grm zlatne kiše u parku
i drugi dan smo dobili kolače
a treći dan smo umjesto kolača skoro dobili kišu batina jer nas je slastičar pro-kužio
a nije mu bilo ni teško
opet smo nadaleko zaobilazili slastičarnicu ali srećom kolači su nas sve manje zanimali
još smo tu i tamo pozivali kolegice na sladoled kad smo zakačili kakav veći džeparac
a od kolača smo polako prelazili na kolače s rumom da bi na kraju prešli na rum-pite bez pite
ali to je ipak bilo dosta kasnije

KAD JE GRMILO

I i mačiće drage
i manje dragi limači
nikad čovjek ne zna kad će mu smijeh zapeti za glasne žice i tako smo se mi smijali kad je profesor tetrijeb prvi put ušao u razred
bio je zapravo nastavnik a i to je sumnjivo
sigurno je daje bio visok ogroman s malom glavom crvenom
paradajz nasaden na ramena
i tako je on došao u bijelom odijelu s malom crvenom glavom i mi prasnuli u smijeh
kak cepci bute mirni dok bum drugi put došel v razred
rekao je mirno tiho s blagim okusom cinizma a onda je grmnulo kao lovačka puška
dvocijevka
diž se
i bogami smo poskakali sa svojih mjesta i ravno u stav mirno svaki put prije prirodopisa tako smo ga čekali u stavu mirno
mogao si muhu čuti kakva tišina
jednom je razrednica prije prirodopisa utrčala u razred
mislila sam da ste kolektivno nestali u vidu lastinog repa
kaže razrednica
a nikome nije palo na pamet da ga zaboli glava za prirodopis jer smo ga se bojali više nego svih nastavnika zajedno a i voljeli smo ga više slušati nego sve nastavnike zajedno

pričao je uvijek u prvom licu i tako sugestivno daje čitav razred s njim lovio tetrijebe

kad tetrijeb pjeva ništa ne čuje a čim prestane pjevati čuje i najmanji šum ste razmeli cepci cepasti

šuljam se ja još je daleko ne vidim ga samo čujem

najedanput prestane pjevati

meni jedna noga na zemlji druga u zraku

stojim tako ne mičem se

petnaest minuta

pa se začuje pjesma

spustim nogu i krenem prema njemu

nekoliko koraka i pjesma opet nestane

lijeva noga mije preko malog potoka u suhom lišću

desna nad vodom

ako stanem lišće će me odati

prolaze minute

tetrijeb osluškuje

potok teče

noga u zraku

opet zapjeva

nekoliko skokova i već sam

pod drvom

bum i nešto crno golemo

počne padati s grane na granu i tap pod noge

to je bio tetrijeb

to je bio tetrijeb

kak tri purana cepci cepasti

a dok nam je pričao kako je lovio medvjede

i to čini mi se tu negdje kod nas gdje već godinama nema ni traga od medvjeda

a mi smo ga slušali pobožno kao vjernici

tri medvjeda
on sam
povuče ali puška zataji
poviče drugi put kokot opet zataji
i sad ne sjećam se više detalja ali znam da su se na kraju sva tri medvjeda predala
dolazio je na satove s vjevericom u džepu u rukavu pod pazuhom u malom džepu umjesto
rupčića
s vevernjakom kako ju je on zvao
dolazio je s tim vevernjakom i uvijek nekom novom lovačkom pričom
lovačkom u svakom smislu
a ipak smo mu vjerovali svaku riječ
gutali smo svaku njegovu riječ
najčešće smo gutali juhu od tetrijeba zato smo ga i zvali od milja profesor tetrijeb
uz njegove pucnjeve iz lovačke puške u to vrijeme se pucalo i to stvarno raznim
ključevima i udubljenim komadima željeza u koje se stavljao željezni klin
u udubljenje bi se stavljale glavice od šibica i barut ako je željezo bilo malo jače
udarcem klina o beton mogao se proizvesti pucanj od kog su bubnjići satima
zvonili
naravno najviše se pucalo pred novu godinu
i baš na staru godinu čim je ušao u razred upita tetrijeb tko ima u razredu najveći mužar
mužar je bio naziv za malo jače pucaljke te vrste
tišina
tko ima najveći mužar dobit će odličan iz prirodopisa
Slubljak s ciglane izvuče iz džepa grdnu pucaljku
napuni reče tetrijeb
i s barutom upita štbljo
i s barutom

i počne štubljak puniti
red baruta
red glavica od šibica
i tako nekoliko puta
da čujemo reče tetrijeb
štubljak nije vjerovao svojim ušima a bogami ni mi
lupi negdje evo ti tu peć mazni u peć
ali to će jako puknuti bojao se štubljak
baš zato
idemo jedan dva tri
bum
ni tetrijebova dvocijevka za medvjede sigurno nije bila glasnija
štubljak je nestao u dimu i prašini
kad se prašina malo slegla vidjeli smo da je štubljak s mužarom odvalio dobar
dio peći
strčali se nastavnici ali tetrijeb nije nikog pustio u razred
imam zamjenu iz kemije pa smo vršili neke pokuse objašnjavao je pred vratima
a onda smo svi na čelu s njim popravljali peć
kad je pandurić zazvonio za kraj sata peć je bila gotova
cepci o ovomu nikomu ni riječi
nitko nije pisnuo
jedino smo se svi smijali kad se razrednica
ona zbog koje sam kasnije uzdisao
naslonila na ugao od peći i uplašeno odskočila kad je ugao otpao
sve je bilo upravo tako
na dlaku medvjedu vevernjakovu
jedino što mužar nije puknuo na staru godinu nego na božić

ŠTO JE TVOJ STARI

dragi moji limači
naravno da sam tu pogotovo mislio na limačice
dakle drage moje i dragi moji
evo opet profesora iz prirodopisa
zvanog od milja tetrijeb što nam je pričao priče koje su bile kako ih god okre-
neš lovačke
dvostruko lovačke priče
e o njemu je riječ to jest o njegovoj prvoj prozivki
preletio je tetrijeb pogledom tri-četiri puta po razredu a zatim počeo prozivati
iz imenika
brašić prozove prvog po abecedi
izvolite družte profesore
izvolite družte profesore si stavi za uho i reci mi stoje tvoj stari
radi u općini kao službenik
pedeset araka papira i kutiju indiga
prije nego se brašić snašao i shvatio o čemu je riječ tetrijeb je prozvao drugog
miješajući kao i obično štokavski i kajkavski
cvanciger kaj dela tvoj japa
ore sije
i žanje prekine ga tetrijeb

reci japi da mi pošalje kukuruzno brašno za žgance a ti popodne dođi k meni
doma si razmel
dođi popodne k meni doma to je značilo nekoliko sati čišćenja kokošinjaca gaj-
bica za zečeve pa kaveza s lisicom zatim košenje djeteline za zečeve čišćenje kr-
letki sa šojkama papigama svrakama kanarincima i još dosta toga jer je tetrijeb
imao doma mali zoološki vrt sa stanovnicima koje su uglavnom uhvatili njego-
vi učenici
kod zaključivanja ocjena
vrsta i broj poklonjenih životinja igrali su veliku ulogu
na primjer
da vidimo štubljaka rekao bi na kraju godine tetrijeb vadeći svoj tajanstveni no-
tes daleko važniji od imenika
dovoljan dobar pa jedan jež pa opet dovoljan i živa lisica
bravo štubljo čista četvorka
tako je izgledalo ocjenjivanje a da vidimo što je dalje bilo s prozivkom
ton i kaj ti je stari
ja nemam oca
očuh mije skretničar
i ti popodne k meni doma i obleči si stare hlače
l'runc
moj tata radi u općinskom komitetu
popodne k meni
da vidimo dalje ifić kaj ti stari dela
gverca medenjake bebe licitarske
bebe nek dela dalje a ti donesi demižon gverca friškoga si razmel
jesam zadovoljno će ifić jer je dosta dobro prošao
ku/lić
moj otac je mesar
bogbogova donesi pol metra salame ali ne jegera to jedite sami

kizdrić kaj je s tobom mislim s tvojim japom
radi kao blagajnik u konzumu
da F me pozna
kak ne drug profesor
dok me drugi put vidi v dućanu nek me posluži prek reda a ti sutra popodne dojd-
di k meni doma
da obučem stare hlače
se razme

maček kaj je tvoj stari
grobar
to da te više nikad nisam čul
popodne sutra k meni a ako si zlagal za staroga
napiši odmah oporuku
lučo
moj tata ima krojački salon
beruju skratiti hubertus a krsti promeniti manžete
na hlačama jasno
jasno potvrdi lučo u stavu mirno
idemo dalje sljepčević
molim
v crkvi se moli kaj ti je stari
oficir
aha reci mu nek promeni prezime a ti sutra po-
popodne k meni vu starim hlačama jasno
strelec
lončar
popraviti peć u prvom polugodištu a u drugom tri
štbljaka za kiselo mlijeko
koga sam preskočil

mene javi se purek iz zadnje klupe
stari mi je zvonar
prvo on je samo za mene stari a za tebe je tata ili otac si razmel
jesam
e a drugo reci starom da mi još najmanje trideset let ne zvoni a ti sutra popodne k meni
za danas bu dosta odloži poslije pureka tetrijeb imenik a onda mu se pogled zaustavi na fruncu
frunc kaj si ti rekel da ti je stari
radi u komitetu odvrati frunc gotovo stidljivo
a što tamo radi promijeni tetrijeb malo glas
tamo je sekretar
sekretar komiteta ponovi tetrijeb iznenađeno
da sekretar
i što sam ti ja rekao
da dođem popodne k vama doma u starim hlačama
obuci ti lijepi moj frunc nove hlače i sutra popodne idi u kino a o svemu ovome starom ni riječi si razmel
jesam
više za sebe tetrijeb na kraju promrmlja
ako stari dozna za ovu prozivku prvo bu vrag zel tebe frunc a onda na kraju mene l'runčov otac nikad nije doznao kako je tetrijeb prozivao svoje učenike ali tetrijeb nije dugo ostao nastavnik u školi
pričalo se daje tetrijeb odletio iz prosvjete

DIREKTORSKE BRČETINE

ako niste nekim čudom imali baš njega za direktora onda takvog dišu sigurno
niste imali
dragi moji
i limači i limačice
onog našeg direktorčinu s gustim crnim brčetinama a i u obrazuje bio onako
više crn
djelitelja šamarčina
brčine su mu podsjećale na jedne druge vrlo poznate brkove upravo opasno izaš-
le iz mode
i ne samo brčine
ne znam da lije prije direktorovanja bio abadžija ali daje imao više nego čvrstu
ruku u to nema sumnje
jednom je samo jednim prstom mahnuo kroz poluotvorena vrata zgodnoj nastav-
nici i ona se cijeli sat nije vratila
bili bismo sretni da nismo bili ljubomorni
nije samo njoj tako mahao prstom jednim
a muškom dijelu nastavničkog zbora dirigirao je cijelom šakom
a tek nama
nije u to vrijeme zvonilo samo svakih četrdeset pet minuta
u jednom satu zvonilo je pet-šest puta
prosječno
nama u ušima

a jest imao ručtinu
međutim lokalni list glas podravine dočekaao gaje
hvalospjevno
poslije toga dobar glas se daleko čuje a glas podra-
vine
taj glas je u svakom broju donosio cijele plahte o gi-
mnaziji
gimnazija postala jedini nosilac društvenog kulturnog
sportskog uopće nosilac svih života u gradu
a još donedavno u gimnaziji je evala žabokrečina uč-
malost neaktivnost
baš tako je pisalo
u jednom broju čak se uprava gimnazije zahva-
ljuje stolaru koji je uskočio i dovršio neki posao
u gimnaziji umjesto tišlera što je malo dublje
zavirio u čašicu
ili vrč
slike direktora gimnazije izlazile su u glasu podra-
vine kao danas slike generalnog direktora u tvorničkom
listu
a kad je počela kampanja za izgradnju drugog kata gi-
mnazije
u svakom broju je bilo nešto o tome sve dok se nije iz-
gradio
a uz otvorenje drugog kata na prvoj stranici veliki redak-
cijski uvodnik u obranu brkatog direktora a protiv svih ko-
ji govore protiv njega
t u se spominje da su mnogi profesori u međuvremenu na-
pusti li gimnaziju
ništa ne piše da su to bili izvrsni i omiljeni profesori

a suština novog u školi sastoji se u tome da se kroz nastavu daje minimum onog što nazivamo kulturom a jedino što je važno to su nove koncepcije i nove metode koje se kriju iza brkova
i opet ništa ne piše da su svi oni koji su bili protiv bilo čega što su zamijesili zakuhali brkovi iskusili stare metode i napustili naprednu gimnaziju kroz prozor direktorske sobe
zaboravio sam vam reći da se u prvom broju glasa koji je objavio hvalospjev novoj gimnaziji u impresumu pod glavni urednik pojavilo ime našeg dragog direktora brkovskog
dragog staviti pod što više navodnika
ni za vrijeme ljetnih praznika nismo mogli biti bez njega
stalno nam je bio pred očima a nismo ga mogli vidjeti
bio je i starješina izviđačkog odreda
na njegov prijedlog jednoglasno smo birali načelnika odreda i ostale štabovce
a on se samo smješkao
podsmjehivao
prvo smo bili na logorovanju na šoderici
poslije logorovanja u glasu direktora veliki članak o uspjelom logorovanju o pet obroka na dan o vrlo ukusnoj hrani naročito uspjeloj noćnoj vježbi kojom prilikom su izviđači pružili pomoć većem broju osoba koje su se ozlijedile na šoderici
od naročito do šoderici citat
čim smo to pročitali odmah smo bili sitiji jedino nam nije bilo jasno kako smo pružili pomoć većem broju osoba kad u noći na šoderici u to vrijeme osim nas i komaraca nije bilo žive duše
inače na svim logorovanjima za vrijeme brkovskog starješovanja stražarili smo s pravim puškama koje smo jedva vukli za sobom
puške su bile prazne jedino je prave metke imao starješina i jednom je ispucao cijelu kanonadu na mali potočić pored logora
zabijeljela su se dva mala trbuščića palčić ribica

ostale su srećom na vrijeme pobjegle ili nisu ni zalutale u taj potočić
a kad smo išli na logorovanje u karlobag brkovi su prozvali četu dobrovoljaca
koji su put od gospića do karlobaga promarširali
samo da on može u lokalnom listu i tko zna koliko izvještaja napisati kako je or-
ganizirao vrlo uspješan marš
taj svoj diša što je podijelio tucet ukora direktora zbog sudjelovanja u uskršnjim
svečanostima a svim učenicima zabranio da uveče poslije osam izlaze iz kuća
policijski sat to jest direktorov
ni u kino nismo mogli ići od osam
pa smo zakon divljeg zapada gledali samo od šest
jedino u ponedjeljak zabrana nije važila kad su se uveče održavala predavanja
u kinu velebit
i nagrnuli gimnazijalci na stočne zarazne bolesti
sa više znanja bolje gospodarstvo
što je potrebno znati o sadašnjem popisu stanovništva fnrj
najčešće bolesti naših voćaka i njihovo suzbijanje
uvjeti dobre ishrane stoke
i druga možete si misliti kako sve zanimljiva predavanja
mnogo zanimljivije je bilo ispod dva kaputa prebačena preko dva para nogu
naročito ako se druga strana predavala
na tim predavanjima
ipak smo nešto i naučili na tim predavanjima davanjima
a u školskom listu osvitu koji je opet uređivala drugarica direktorica izašla je i
pjesma posvećena brkovima

*Ne mjeri nas prezirno očima,
da svaki drhti i jedva diše.
Ne stoji više na podiju,
al' u srcu našem – stoji mnogo više*

nema ništa u pjesmi o tome kako nam je srce padalo u pete čim bi zabljesnuli bijeli zubi ispod crnih brkova
ali kad je otišao na novu višu dužnost ispred gimnazije sve je bilo puno kamenja palo nam sa srca
i ne samo nama
mislim limačima
a sreo ga mnogo poslije toni
ne toni lima nego sad toni položajni od našeg bivšeg diše
nešto su brkovi diskutirali o novim koncepcijama novim metodama i pita ih toni da li se sjećaju kad su njemu zbog jedne cigarete neviđene opalili dva još neviđenija visokozvučna visokovrućna šamara
nije se sjećao
kako i bi
koliko je samo u našoj školi prasnulo tih novih koncepcija i novih metoda
a koliko je još bilo škola
prije i poslije
o razredima da ne govorimo

GOSPODIN DOREMI

o limači
oh limačice
bilo je to baš kad sam bio ono što bi se danas reklo limač u punom cvatu
to će reći pubertetlija
a kakav nam je bio direktor nemojte ni pitati
već znate
visok
crn
s gustim crnim brčinama i teškim ručetinama
kao dva malja ili bolje reći kao četiri malja
O strogosti da ne govorimo
ne samo mi učenici
ne samo učenice
ne samo podvornici
I svi drugi su ga se bojali
i nastavnicima su hlače zadrhtale oko koljena kad ih je strogo pogledao
a drugačije i nije znao gledati
kad bi mu se ispod crnih brčina zabjelasali zubi nešto kao osmijeh
bolje rečeno podsmijeh
tad je bilo najopasnije kad je pokazao zube
osmijeh ili bolje rečeno podsmijeh pred buru
i tako mi smo se bojali razrednice i drugih nastavnika a svi zajedno smo strepi-
li pred direktorom

jedino se nismo ni najmanje bojali nastavnika iz pjevanja
dobričina je bio taj naš nastavnik doremi
zlatan čovjek i dobričina i mi smo kao i svi iskorištavali njegovu dobrotu
ne znam kako druge ali mene i danas peče savjest zbog toga
a pjevanje smo imali uvijek sedmi sat
a zimi je već šesti sat pao mrak
i nama je pao mrak na oči kad smo se sjetili da još čitavih četrdesetpet minuta
moramo sjediti u školi
najmanje četrdesetpet minuta jer ako je pandurić skoknuo na gemišt u obližnju
gostionicu četrdesetpet minuta može trajati i više od pedeset minuta
i đavo će ga znati kako to ali jednom točno poslije šestog sata u razredu nestane
struje
i dobričina doremi nas lijepo pusti doma
kad ono drugi tjedan opet sedmi sat nema struje
lijevo-desno desno-lijevo ali na kraju nas doremi opet pusti doma
međutim struje nestane i treći tjedan
doremi pozove razrednicu
razrednica pozove električara
električar ustanovi daje sve u redu jedino je odvrnuta malo žarulja
i razrednica prozove trojicu među kojima sam se i ja našao
u takvim slučajevima obično su nas trojicu prozivali
i našosmo se dovla ifa i ja u zbornici pred direktorovim brčinama
a baš ih je mrzovoljno spustio
igrao je šah i gubio s tajnikom škole
tajnik je poslije dobio otkaz a nas trojica
mi nismo dobili otkaz ali
pita direktor prvog do sebe dovlu
jesi li ti
nisam

nešto grmnu kao puška a prvi od nas trojice se tri puta okrene oko sebe jednom oko direktora i izleti van
jesi li ti pita direktor ifu
vidi ovaj daje bolje priznati i prošapće
jesam
tras
opali direktor drugom rukom ali ništa slabije
jesi ti
vidim brkove kako mi se unose u lice
nisam ali sam mu držao stolac brzo ću ja začujem prvo smijeh nastavnika u zbornici a zatim me ošinu grom iako je vani bilo vedro nebo
ni sam ne znam kako smo se nas trojica vratili u razred
svaki sa pet širokih crvenih prstiju na obrazu
i opet su se svi smijali u razredu
jedino sam primijetio tugu u očima jednog konjskog repića iz druge klupe
i odmah mi je bilo lakše iako mi i dandanas kad sretnem tog direktora zazvoni u ušima
tog direktora koji je već onda bio za penziju ali je dijelio i množio šamare
svaka čast

OD RASENICE DO ŠODERICE

ja
ja skraćenica od tja
ja limači moji u kupaćim gaćicama kupljenim u trstu
jaja limačice više vaše nego moje u kupaćim kostimima iz dva dijela iako gornji
dio skriva nešto što će tek trebati skrivati
0 otkrivanju da ne govorimo
ili se rađate uz more
ili bazene
ili svraćate tamo barem jednom godišnje
na more
dok je moj prvi susret s malo više vode bio kad sam kao najlimačistiji limačić
pljusnuo naglavce u oveću bačvu otvorenog tipa punu vode
samo su mi noge
pardon nogice
virile van
1 zadnji čas su me tu primijetili i izvukli
prvo su me cijelog izvukli
poslije su mi izvukli samo uši da drugi put i ostali puta bolje pazim i ne zaviru-
jem preduboko u kolarske proizvode zvane bačve
a kad danas koji put malo dublje zavirim u kakvu bačvicu to znači da se samo
vraćam u djetinjstvo
nije onda čudo da u takvim slučajevima čovjek podjetinji
međutim vratimo se s vina natrag na vodu

prva tekuća voda u mom životu
kakvi badecimeri ote prosim vas
zvala se rasenica
ma che san remo kakva nica
rasenica rasenica
mali potočić koji se ne gura baš na svaku kartu ali se na specijalnim kartama
može naći
na pračkomet od raseničkog mosta nalazi se tabla na kojoj piše đelekovec
a to isto uvijek piše uz moje ime i prezime pod mjesto rođenja
kotar koprivnica
kad mi je bilo pet-šest godina
svi smo se preporodili
jer smo se morskog nam neprijatelja oslobodili
i preselili smo se u koprivnicu
a ja sam se naročito prvih godina svakog ljeta kad smo se ljetno raspustili selio
na mjesec-dva natrag u rodno mi napredno selo
i rodnu kuću
jer onda su se djeca još rađala zdrava a ne kao danas u bolnici
cijelo selo jedna primalja
i dva potoka pored sela
bliži i plići rasenica
i tu sam se prvi put u životu umočio u tekuću vodu
nedavno sam išao posjetiti to mjesto
točno na tom mjestu rasenica presušila
ali to nema veze s tim što sam prilikom prvog kupanja progutao dosta vode
odonda je prošlo više od tri desetljeća
danas je to sitan lopočasto šašno šašav potočić kome kao da netko krade vodu
danas se tu kupaju jedino još žabe a nekad je imao nekoliko poznatih kupališ-
nih mjesta
išinova jama sabolova jama pri mostu jigeniš i cvijet raseničke rivijere

silni kot

u tom je kutu voda bila preko glave čak i tati i stricu a ulazilo se u vodu gotovo isključivo skakanjem na glavu

na tri-četiri oštra praćkomete od rasenice bio je drugi potok kome već same ime pokazuje daje s njim stvar bila mnogo ozbiljnija gliboki

jest da su danas i njega sfrizirali kanalizirali melioracionizirali ali kad sam ja bio mali gliboki je bio velika duboka potočina s kupalištem kod ungarovog mlina a kad je mlin otišao u mirovinu glavno kupalište se preselilo kod mosta

tu se plivalo ronilo igralo lovače lovila se riba sve do šesnaest stariji od šesnaest su rjeđe dolazili srećom

tu sam ispod mosta prvi put rukama uhvatio lakat-klena koji se zaglavio u rupi između dva betonska srušena bloka a stariji dečki lovili su i neke druge vrste riba koje sam i ja doduše znao loviti koji put očima mada mi nije bilo baš jasno zašto ih gledam praveći se da spavam stariji dečki nisu to radili samo očima

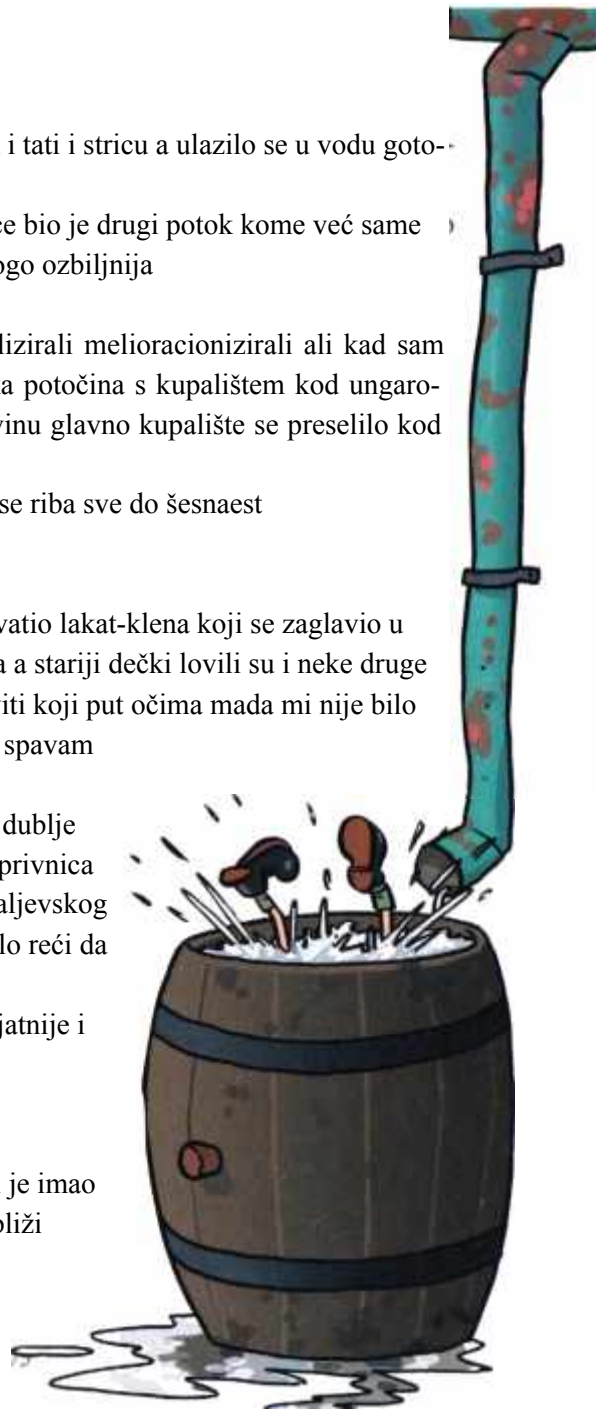
treći potok koji je vremenski daleko najdublje tekao ah kroz moj život bio je potok koprivnica koji je nekad tekao pored slobodnog kraljevskog grada koprivnice a danas bi se već moglo reći da teče kroz koprivnicu

nećete mi vjerovati po tome je najvjerojatnije i dobio ime

ako mene pitate

ako ne pitate onda ništa

prvo smo se kupali na prvom slapu koji je imao jednu finu vrbu za skakanje i bio je najbliži

stariji i hrabriji dosta vremena provodili su i kod pilane gdje su skakali s mosta
inače to je bilo pravo mjesto za lovce u mutnom jer je na tom mjestu mulj bio
najmuljevitiji

međutim daleko najotmjenije koprivničko kupalište sve do pojave šoderice bio
je takozvani drugi slap koji nije bio samo takozvani nego je to bio sasvim pristo-
jan slap ispod kojeg si kasnije mogao ući i s kakvim bikincem držeći ga za ruku
a mogla se tu ukrasti i pokoja mokra pusa

ali sve je to bilo dosta kasnije od prvog kupanja na drugom slapu
u početku smo se samo praćakali plivuckali ronuckali pravili se važni penjući
se strmim kosim betonskim zidovima po kojima se danas ne bih ni za okladu
penjao

kako su naše kolegice sve više počele ispunjavati gornje dijelove kupaćih ko-
stima tako su u nama sve više rasle maglaste pa sve kasnije želje koje nam se
uglavnom nisu ispunjavale

pošto su se u to vrijeme nosile minimalne kupaće gaće zvane nemoralke često
je trebalo iz tehničkih razloga neprimjetno šmugnuti u vodu
voda je srećom bila dosta hladna i vrlo tekuća i rješavala je tehničke probleme
privremeno

ostale ni privremeno

izvana se ježiš jer je voda hladna

iznutra se ježiš jer je ona prema tebi hladna

a ako nije hladna onda ti se herc limački još više naježucka

i nikad neću zaboraviti kako mi se ni sam ne znam kako glava našla u krilu jed-
nog bujnog bikinija ispunjenog prekomjerno prekobrojno prekonijezareći
koprivnica koprivnica

kakva ažurna obala

kućina i nica

sunce je zalazilo

u meni se sve dizalo

onda se i ona digla i rekla

bog vidimo se sutra
sutra sam je vidio u takvom društvu da joj nisam smio ni blizu
a onda je otišla daleko
s drugog slapa ravno u australiju
a mi smo ostali
što smo ostali počeli ići na šodericu
jezero nastalo kopanjem šljunka koje ima neke tajne podzemne veze s dravom
kad smo počeli ići na jednoj strani još su seljani iz okolnih đelekovaca močili koplju koju su kasnije sušili tukli i preli ne bi li iz nje izvukli
moja majka bijelo platno tka
na jednoj strani kraj domaćeg platnarstva
na drugoj strani počeci lokalnog turizma
šoderica je danas puna vikendica ima i motel restorante tobogane
ima i nekoliko prodavačica karata
posebno za auto
posebno za ljude
jedino se komarči ne naplaćuju
a nekad je bilo samo jedno kupalište jedna visoka odskočna daska i mnogo drveća i mnogo grmlja
onda kad smo tih dvadesetak kilometara od koprivnice do šoderice prevaljivali biciklima
uz prugu je bilo nešto bliže
ali željezničari su nam često kamenjem prekidali stazu
kakvi veleslalomi kakve uske staze
još je bilo dobro kad si imao bicikl
znali smo ići nedjeljom i pješke
a tu i tamo s roditeljima vlakom do botova pa onda opet pješke
kad su nam zatvorili veleslalomnu stazu uz prugu vozili smo se biciklima glavnom cestom koja nije bila asfaltirana
svaki kamion i traktor vukao je iza sebe oblačinu prašine

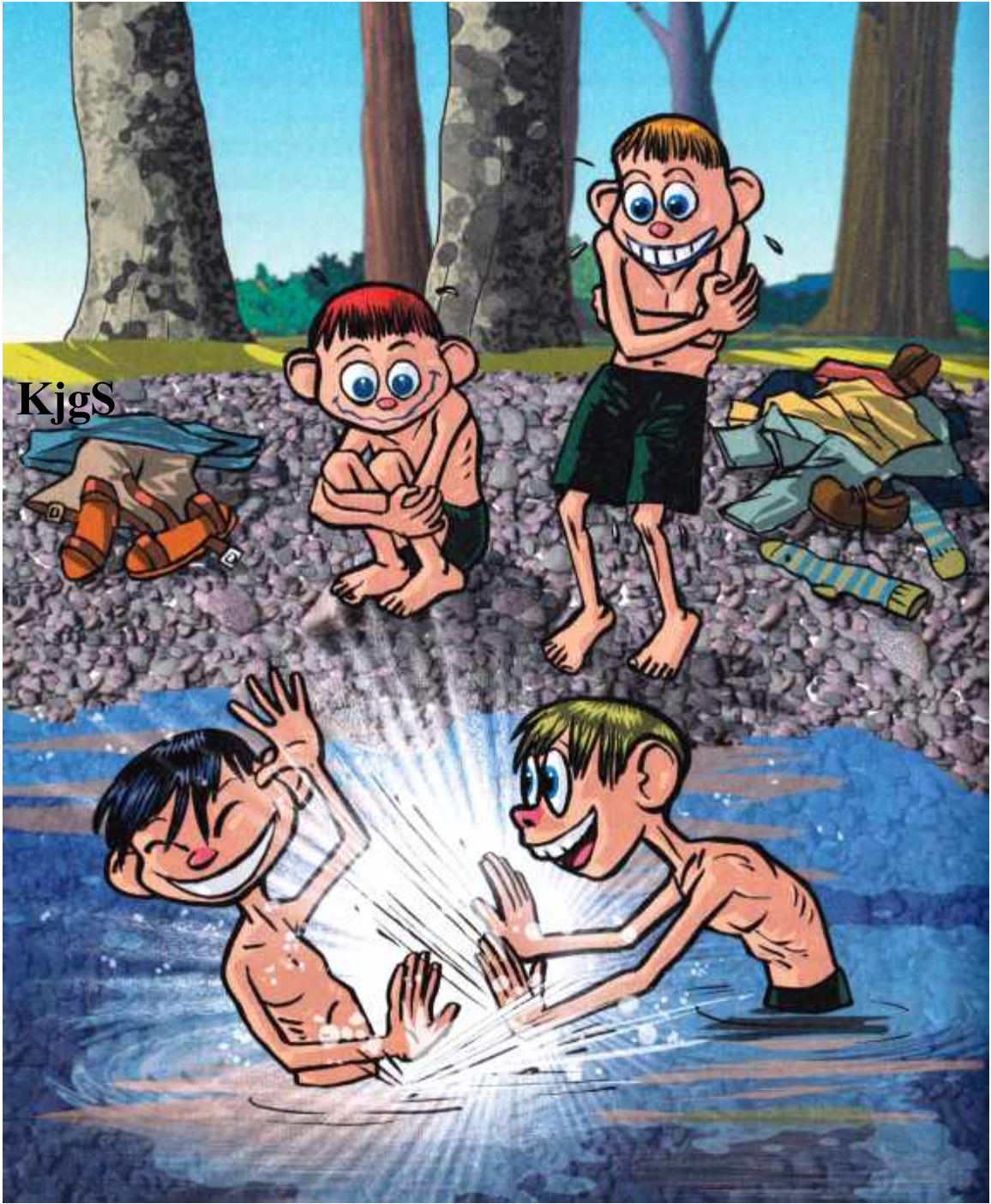
i tako smo s kupanja dolazili kao križanci između dimnjačara i mlinara jer prašina je više boje prašine sve dok ne dođe u dodir s vodom
u svakom slučaju po povratku s kupanja trebalo se dobro oprati
u to vrijeme kad smo na drugom slapu na pitanje gdje si bi jučer
važno odgovarali
na grabi
bilo je ovaaaak
nekad kad je na grabi bila samo nacova kućica jedno kupalište jedna visoka odskočna daska i mnogo drveća i mnogo grmlja
i pazidanasnitkonevidi

(NE)SLANI ZAPISI

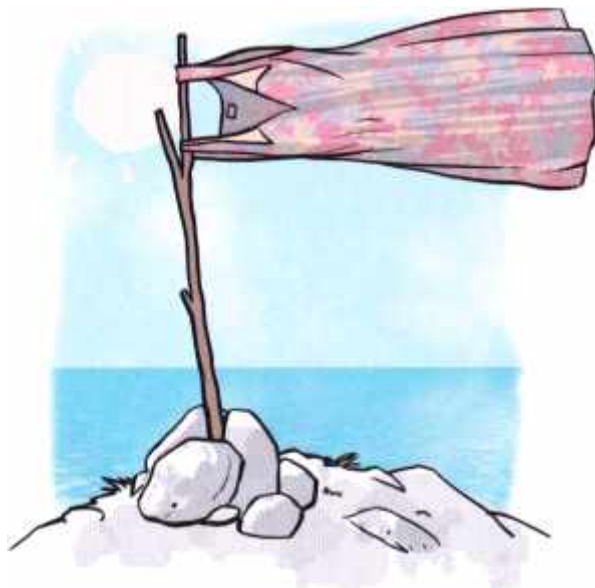
dragi moji limači
i lijepe moje to jest vaše limačice u pretežno novim kupaćim kostimima
došlo ljeto limač-dunjo moja
stiglo ljeto rano
lako se sad kupati
ako uzmemo da se ovo došlo ljeto limač-dunjo moja odnosi na kraj lipnja
a toni dovla ifa tomić štubljak
ne mogu ni sebe preskočiti
otvarali smo kupališnu sezonu na prvom ili drugom slapu
tekućica
vidi od rasenice do šoderice
u travnju a ponekad je poneki bućnuo za sunčanog dana u potok i za doček pro-
ljeća
proljeće se čekalo organizirano po šumama i gorama
za prvi svibnja umočila se već i posljednja mamina maza
i svi smo ostali živi
nismo se čak ni prehlađivali tek tako
jedino je koji put ljubek uhvatio hunjavicu ako nas je predugo gledao kako se
praćakamo u brrr brrr vodi
a uzmimo daje upravo zaljetilo
sunac žarki uspravljuje se na nebu
pali i žari
opaljeni

KjgS

opaljene
suncem
ste ili ćete biti kad se približi stigla jesen dunjo-limač moja stigla jesen rana
a sad na samom početku dvadeset posto već ste se umočili
ostali su još suhi
ali i oni će se uskoro razmiljeti po divljim i pripitomljenim plažama
mora nam našega
mare nostrum sve više naše to jest i vaše badkostim-limači i gać-limači
razmiljet ćete se po obali nam razvedenoj daje milina
mislim razmiljet ćete se daje milina a i obala nam je razvedena daje milina
as ti miša
i ta obala razvedena a nikad je nitko nije vodija prid oltar
dok su prvi koprivničanci išli na more
bolje rečeno vodilo ih
četrdeset osme
išli su
to jest vodio ih
na otok
poslije sam čuo da se zvao goli
vodilo informbirane
kasnije je ispalo da su neki bili samo neinformirani
a nas limače iz koprivnice
juhpodravk-city vegeta-city itd-city
onda samo marmelad-city
nas je odvelo u makarsku u neke vrlo zračne barake pored nogometnog igrališta
žabari do daske
limači do letve
i grede
ne zna se tko se kome više čudio
mi moru ili more nama

umjesto na kupanje jednom nas odvelo na biokovo
na vrhu je jedna učiteljica skinula haljinu i nju je
mislim haljinu
upravitelj stavio na štap
na vrh biokova haljina se vije
gaće nije nitko stavio na štap jer onda je more još bilo dosta jeftino
iz makarske je učiteljica dobrovoljni davalac haljine za zastavu nosila u kopriv-
nicu upraviteljevo obećanje za ženidbu
izvršeno
a mi većina limača nosila je kući u bocama slanu morsk vodu
jednom štreberu smo je izlili kad je zaspao i onda nam je njegova boca poslužila
kao noćna posuda
on nije imao pojma o izmjeni tekućine u boci i sve je to lijepo odnio doma ali je
prije ipak provjerio prstom da li je voda u boci slana

i tko kaže da su to bile neslane šale kad smo slanu tekućinu zamijenili slanom možda i slanijom
na godinu sam krenuo s koprivnic-limačima u Crikvenicu ali sam se nakon nekoliko dana
ni sam ne znam po kakvom ključu
našao u međunarodnom dječjem odmaralištu u selcu
francuzi francuskinje gradišćanski hrvati hrvaticice belgijanci belgijanke
i limač iz podravine koji se jedino u moru kako tako održavao na površini
kako mi je bilo na kopnu ne pitajte
u početku
pred kraj sam mislio da mi u oku raste ječmenac međutim uspostavilo se da mi
je za limač-okce zapela jedna limač-francuskinja
tu je opet zapinjalo s konverzacijom
ona nije znala engleski a ja nisam znao francuski i engleski
kako smo uglavnom jedino izmjenjivali poglede na kraju sam
izmijenio adresu s jednom nadeždom opština čukarica
po povratku u koprivnicu osupnu se na me ospice
ležim u krevetu jadan temperaturan tmuran ospiciran
indijaniziran kad mi podstanarka cica donese dopisnicu otvorenu
pavaok ljubavna pošta za tebe
ospice se podvostruče
poslije sam shvatio otkud taj pavaok
u to vrijeme zvali su me pavek pavlek a kako sam ja na adresu napisao
svoje službeno pavao ispaao sam na prvoj ljubavnoj dopisnici pavaok
pajo sam postao kasnije
i ostao
a kako je bilo pavaoku

prvo me prošla vrućina od lijevog uha do desnog palca na nozi a onda sam tako
pocrvenio daje onaj ospice-osip u usporedbi s ostalim crvenilom sasvim pro-
blijedio
jer na kraju dopisnice
otvorene
bili su i neki poljupci za pavaoka
nikad više nisam bio pavaok ali smo svake godine išli čoporativno na more
i oni što im starci nisu bili obrtnici i budže
tako je to bilo u početku kad je djece bilo po moru kao sitnih mrava po zapruđu
kad su se po suncu i mjesecini rađale prve ljubavi
platonske i planktonske
mislim male a bilo ih toliko da bi mogao kitove njima hraniti
tih prvih sitnih sluzavih planktonskih ljubavi
kad smo po pijesku tražili udvoje školjke i pužice i još nešto što onda nismo ni
znali
kad je jedan učitelj sjećam se kao danas na površini mora uhvatio spužvu i po-
bjedonosno viknuo
djeco dođite vidjeti spužvu
međutim kad je on spužvu izvukao iz mora i kad su djeca došla vidjeti vidjela
su čudnu spužvu koja je do nedavno bila na dnu jednoga od njih i imala je do-
sta čudan miris
a kaže se miris i kad nešto smrdi
te godine ifa nije bio s nama na moru ali svejedno mislim daje baš on podvalio
spužvu učitelju drugu
bilo je to kao što rekoh onda
prvih godina otkako smo istjerali mrske nam okupatorske nijemce i plaže su bi-
le pune limača domaćih
onda kad nam nijemci još nisu okupirali more nego je mare nostrum odzvanjalo
od smijeha limačkog
nam

ZALJUBLJENI LIMAČ

limači moji naravno dragi
i limačice moje još naravnije drage
a bile ste mi drage kad sam bio najlimačistiji limač
u razvoju
početak drugog razreda gimnazije onda a sada bi to bio šesti osnovne
ja sam odgulio zajedno sa svojim školskim kolegama četiri razreda osnovne pa
me odmah strpalo u gimnaziju i guslaj onda još osam
razreda gimnazijskih
o osam godina fakultetskih da ne govorimo
bolje da se vratimo u drugi to jest šesti
razred
kad su me po tatinoj liniji
tata je uvijek bio na liniji
uvalili među najbolje pionire
prozvalo mene i hajd jedno polugo-
dište u pionirski grad koji je tada to
bio ne samo po imenu
O nastavi nastavnicima štreberima
I štrebericama svojim ocjenama i
sličnim burgijama ne sjećam se baš
mnogo
sve mi je nekako isparilo

ali sjećam se kako smo primjenjivali znanje stečeno u karl mayevim knjižurinama
u svakoj zgradi bile su dvije sobe
svake večeri održavali bismo kondicione treninge u jastučenju protiv susjedne sobe
što je jastučenje
uzme se po mogućnosti tuđi jastuk i njim se udara po najbližim glavama svojih bližnjih
to traje tako dugo dok se jastuk ne raspadne ili dok ne dođe odgojitelj
odgojitelj je češće prekidao jastučenje
čim bi se on pojavio na vratima svi jastučari bi poskakali u krevete i zabilježili glave u jastuke
s vremena na vrijeme priređivali smo i grudanje između zgrade i zgrade
ako se u blizini našao neki nastavnik ili odgojitelj s obje strane bi zalutala neka tvrđa gruda u pravcu cilja većeg od limačkog i odgojitelj bi odmah povikao da prekinemo s tim vražjim grudanjem
i tako jednom grudanje se razmahalo daje milina i ja baš zamahnem kad mi gruda zapne u ruci
jednom stazom prolazila je ona
ja zinuo
jedna tvrđa gruda pljasne me u otvorena usta i zatvori ih
i tako sam pri našem prvom susretu ostao bez riječi
zapravo mnogo riječi ni kasnije nismo izmijenili
izmjenjivali smo uglavnom poglede
što je vrijeme dalje prolazilo i dolazili topliji dani i pogledi su bili sve topliji
ona je išla u peti razred
ja u šesti
ali ja sam veći dio nastave provodio u petom razredu
u mislima

poslije nastave imali smo tri puta tjedno takozvane grupe po vlastitom izboru i sklonostima
nakon prvih izmjenjivanja pogleda oboje smo izmijenili i grupe i našli smo se zajedno u izviđačima
krasotica što bi rekao onaj tip iz crtića
viđali smo se češće nego prije
međutim izviđači su najednom postali najbrojnija grupa
i to naknadno u izviđače nagnuli isključivo muški
mislim muški u perspektivi
nagnuli limači u izviđače a sve zbog jedne planinke
one iste zbog koje sam se i ja tu našao
ali jednog dana po povratku s nekog izleta vidim ja nju kako nešto šapće s mojim najboljim prijateljem
ja ljubomoran kao pas
bernardinac ovčar vučjak dog a hrt
bokser
a poslije mi prijatelj priča o čemu su govorili
pitao je on tko joj je najljepši u pionirskom gradu i hvali se prijatelj jer je tu laskavu titulu dodijelila njemu
zatim je pitao tko joj je najsimpatičniji a ona je odgovorila da bi to mogao znati manije na to krv počela cirkulirati uglavnom jedino po ušima
i na kraju je pitao koga voli a ona je odgovorila najsimpatičnijeg za nju ali nije htjela reći ime
na njegovo inzistiranje napisala je na komadić papira ime tog sretnika
ljudi moji to jest limači moji dragi kad mi je on dao papirić i ja na njemu pročitao svoje ime noge mi se odsjekoše
i to negdje u grlu
puls mi je skočio kao prvak svijeta u skoku s motkom
a kako je to bila čista limačka superplatonka ljubav
ni za ruke se nismo držali

a sjećam se gotovo svake riječi koju smo progovorili
nevjerojatno a ne sjećam se uopće zbog čega smo se posvađali
kad bih pisao normalno a ne ovako limačko bezinterpunkcijski stavio bih posvađali u debele navodnike jer se zapravo nije radilo o nekoj pravoj svađi ali ja sam se počeo nekog đavla duriti ljutiti
ni onda nisam točno znao zbog čega a gdje ću sad znati
dani su postajali sve topliji a naši pogledi sve hladniji
ili točnije ja nisam imao nijednu čistu a kamoli tri čiste da uopće provjerim kako me ona poslije svega gleda
ni sam ne znam što mu znači ovo poslije svega uskličnik
može i tri uskličnika
uglavnom kad smo se rastajali ona je plakala kao proljetna kiša a ja sam se pravio važan i mrtav hladan a bio sam hladan kao ekvator u podne
ja sam otišao u koprivnicu ona na korčulu

uspут rečeno u pionirskom gradu završio sam šesti razred a u koprivnici se upisao u treći koprivnica korčula
ni adrese nismo izmijenili
ali sjećam se kao danas kad sam pročitao u novinama vijest daje završena nastava u pionirskom gradu i daje kao najbolji učenik nagrađena ljubica es iz korčule
zdrmla me takva trofazna raznosmjerna struja i trebalo mi je još dugo dugo vremena dok sam malo došao k sebi a k njoj na žalost nikad više nimalo nisam došao
tako je završila moja prva ljubav a kasnije sam imao još nekoliko prvih ljubavi

MOJE RAZREDNICE

pitanje je da li ste vi svi još uvijek
limači i limačice
ono dragi nije u pitanju
a nije bilo ni pitanje kako stoje moji osjećaji prema razrednici uzdisajozovnoj
i ne samo osjećaji
i ne samo moji
uzdisali smo sve u šesnaest iako nam je bilo trinaest četrnaest najviše petnaest
pri kraju
pitao sam nedavno tonija
ista stvar kao i kod mene
i dovla i ifa i drugi priznaju da nisu bili ravnodušni
a onda smo to krili
pokušavali smo kriti
uveče smo je spominjali u molitvama svojim
s krunicom u ruci
da krunicom
a pod satom njezinim čekali smo kad će se prošetati kontra svjetla
naročito pred ljeto
predavala je matematiku i fiziku
mislim dobro su joj se slagali brojevi a o fizičkom mislim izgledu da ne govorimo
i eto ti mene trube trombona tehničkog u fizikalnoj grupi
sprave pokusi i ostale fizikarije samo da slučajno

da slučajno
dodirnem ruku
ne moram valjda napisati njezinu
a jednom me na povratku s nekog izleta primila pod ruku
skoro sam rukav od te košulje uramio
nosio sam je dok se nije raspala
i bio sam najnesretniji limač u razredu školi svim razredima svim školama kad
je završio posljednji niži razred gimnazije
vaš posljednji viši razred osnovne
jer sam znao da mi više neće predavati i visio sam cijele dane na završnoj škol-
skoj izložbi

soba fizikalne grupe naravno
i tu se često vrtjela ploča secret love
ma jasno da sam ja stavljao tu ploču
lima naiva
a imala je razrednica uzdisajozovna kćerku sasvim limastu
pa sam ja smišljao kako ću jednog dana zafulirati malo j ne bi li se nekako opet
približio bivšoj razrednici
mala je sporo rasla
mali mnogo brže
pod mali mislim sebe iako sam onda mislio da sam veliki
i razbila se secret love ploča
i okrenule se druge ploče mnogo normalnije
jedna susjednorazredna jedna razredna
i opet nam se vratila stara razrednica koju smo već prije imali
imala je i više godina i više kilograma ali smo je voljeli na sasvim drugi način
predavala nam je engleski ali se često pravila englez za vrijeme engleskog i pri-
čala nam je o slikarstvu glazbi literaturi i tome kako se jedu naranče u najotmj-
nijem društvu
preko priča o njezinim putovanjima doznali smo više o svijetu nego na svim sa-
tovima zemljopisa
jedino nismo naučili engleski
osim nekoliko štreberskih iznimaka
a kad je u gimnaziji počeo malo vedriti više oblačiti direktor s brčetinama jedna
od parola bila je u zdravom tijelu zdrav duh
pa su ujutro prije prvog sata razrednici izvodili svoje razrede na igralište na je-
dan dva čučnjeve gore dolje lezi diž se
morali su sve sami pokazivati i izvoditi zajedno s učenicima
svi su vježbali osim direktora koji je to posmatrao s prozora
znači opet svisoka

i bilo nam je žao razrednice i zbog godina i zbog kilograma iako smo se u početku smijuljili
a za vrijeme
ogorčenih protesta građana koprivnice protiv podlog angloameričkog pokušaja
da se zona a slobodnog teritorija trsta izruči nezasitnim talijanskim imperijalistima
kraj citata
naš razred bio je najglasniji
vikali smo
zona a zona be bit će naše obadvije
život damo trst ne damo
pelu na banderu
i objesili smo krpenog pelu i zapalili ga
tako zapaljeni dočekali smo drugi dan u razredu engleski sa život damo trst ne damo
ote k vragu prestanite galamiti neću vas pitati rekla je razrednica
a da ga nismo dali mislim trst gdje bi danas kupovali reginette agnesi nova e spinaci
i nije nas pitala već nam je pričala o londonskim galerijama a pred kraj upoznala
nas je s nekim finesama iz bontona
ona je znala dobro engleski pa je mislila da i mi znamo
nećete mi vjerovati da joj je bila najveća mana davanje dobrih ocjena za suhošljivno znanje
zato se moje iz engleskog znanje
rimuje sa
šit
joj kak se to piše

KAD SU PODPODVORNICI DONOSILI OTKAZE

0 my dears limaches

u svim razredima imali smo iz engleskog našu razrednicu osim jedne godine

kad nam je isti profesor predavao hrvatski i engleski

nazovimo ga profesor ageem jer smo zahvaljujući njemu zavoljeli matoša

1 ne samo matoša

i prije i poslije profesora ageema češće nego o matošu trubili su nam o jakšićima

rakićima dučićima i inim ičićima

tek pred kraj gimnazije na literarnom društvu stidljivo se znao spomenuti tin

ujević

neki nastavnici više onog negoli hrvatskog

u istu čašu s tinom stavljali su čak i matoša

a zaslugom ageema matoš mi je postao jedan od najdražijih hrvatskih pisaca

i ostao

jes daje dovla za neku kaznu morao u roku od tri dana pročitati rat i mir a i s gi-

cojem je ageem zaratio kad mu je opalio iz engleske zadaće minus jedan

prije je gico iz engleskog imao četvorku

minus jedan je zaslužio jer je umjesto zadaće predao potpuno prazan papir

jednu jedinu riječ nije preveo

kad je ageem otišao mislim da smo izgubili

mного više nego smo onda znali

a onda nismo znali ni zašto je otišao

kasnije sam doznao mnogo kasnije

sve je počelo kad je u lokalnom listu profesor ageem napisao za tada još svog
učenika daje glumio u nekoj predstavi
prema svojim mogućnostima
mogućnosti sreljevelje
recimo da se tako zvao
izvan pozornice očito nisu bile male a nije ni podnosio ništa osim pohvala i
ageem je morao otići iz koprivnice
pred sam kraj školske godine
i lipe su već cvale
kroz otvoren prozor u razred su lahorasto dopirali kasnoproletni mirisi nagovje-
štavajući nadolazeće ljeto
a kroz vrata je ušla pomoćnica podvornika pandurića
znači podpodvornik
i uručila profesoru pred učenicima otkaz s potpisom glavnog pandurovskog di-
rektora
najmomentalniji otkaz najpandurskijeg direktora jednom od najboljih profesora
ni sat nije smio završiti
taj čas kad je pročitao otkaz morao je izaći iz razreda iz gimnazije iz koprivnice
iz razreda
iz gimnazije
iz koprivnice
morao je otići a da mu ni plaću za protekli
mjesec nisu dali
a kamoli za nadolazeće ljetne praznike
morao nas je profesor ageem napustiti ali u
većini limačkih sjećanja ostao je zauvijek
zašto je morao otići
na kraju ove upitne rečenice stavite pregršt
tvrdih uskličnika

detalji nisu za limačku knjigu ali spomenimo daje tu svoju ulogu odigrao i onaj minus jedan s oštrim mirisom na popravak
jer i gico i sreljoveljo su mislili da uvijek najmanje za jedan moraju imati veću ocjenu od zaslužene
zato što su se križali s jednim prstom više nego mi
obojica su se smatrali ugroženim ako nisu bili privilegovani
govani govani uzvraća jeka jeka
uglavnom ageem je otišao
ni prvi ni posljednji
i ni prvi ni zadnji koji je kasnije u zagrebu potvrdio svoje mogućnosti
uopće u to vrijeme i druga vremena ako ste izletjeli iz koprivnice u zagrebu vas je čekala blistava karijera
gotovo u pravilu
jer gotovo svi koji su u koprivnici imali mogućnosti poglavito su bili nemogući
pa su onemogućavali
i profesora koji je morao otići a sreljoveljo je zaostao u koprivnici
i gico
i tako nam je ageem vrlo kratko predavao ali je dugo ostao u sjećanju
i onda nam je engleski opet predavala naša bivša i buduća razrednica
i sreljoveljo je ponovo obnovio pretplatu na hvalospjeve umjesto objektivnih kritika a gico je na kraju godine dobio svoju četvorku na koju je bio pretplaćen
ageem je izletio iz škole a naša prava razrednica samo je jednom izletjela iz razreda
točnije prirodopisnog kabineta
imali smo engleski u kabinetu a kabinet je imao vrlo popularnog štefeka kostbežnog
i baš kad je počelo ispitivanje iz engleskog štefeka je uhvatila gadna štucavica i počeo je cvokotati
možete misliti kojom brzinom je razrednica izletjela iz kabineta

kad se vratila s nastavničkim pojačanjem mehanizam za cvokotanje je ispario i
šfefek je mirno i nezainteresirano šupljodupljjobuljio u ploču
kostur ko kostur
a mi smo se pravili englezi
netko drugi bi od toga napravio skandal međutim nju je najviše zanimalo način
kako je šfefek uspio procvokotati
i zato i zbog mnogo toga prije i poslije uvijek smo je smatrali svojom pravom ra-
zrednicom i kad su nam službeno drugi razrednikovali
i zbog toga smo je voljeli i kasnije joj oprostili što nam je dijelila četvorke i pe-
tice i kad nismo ništa znali
a tko mije predavao hrvatski poslije ageema zaista ne znam
čak se ni uz najbolju volju ne mogu sjetiti tko mije predavao prije njega
časna pionirska onda
časna limačka i onda i sada
riječ
čapaskapa ripiječpe

VATRA UZ LOGORSKU VATRU

dragi moji limači
lijepe moje limačice
to jest još jednom
dragi moji izviđači
i još draže planinke
opet ću ja onako nešto izviđački
od rođilišta pa do groba
najljepše je izviđačko doba
a u izviđačkoj dobi najljepša su logorovanja
dok su na logorovanjima uz jednu planinku najljepše logorske vatre
uopće na tim logorovanjima sve se vrti oko planinki i vatrice logorskih
međutim i zbog planinki nekom može biti vatra i te kakva
vatra a kod vatre treba opet zauzeti neko dobro mjesto pored neke dobre planinke
kad sam bio sasvim limaizviđač poletarac u svakom pogledu to još nisam znao
ali sam nekog vruga naslućivao i moram odmah priznati da sam bio najhepi kad
me jedna od starijih ijedna od najljepših planinki posjela uz sebe
u sredini logorskog kruga plamen se diže i iskrice vrcfrcaju a i meni se uha za-
žarila pa bih se šćućurio pored nje
mislim planinke a ne vatre
šćućurio bih se kao pile uz kvočku bez zadnjih ili prednjih primisli

ali istini za volju moram reći da sam uveče uvijek oblačio kratke hlače ne mareći za komarce samo da bih joj bio bliže iako onda još nisam znao zbog čega isto kao što nisam znao zašto neki stariji izviđači zbog toga pušu na mene umjesto da pušu u vatru

a oko vatre svake se večeri improvizirao program u kom su uvijek glavne točke bile one u kojima je netko izvlačio kraći kraj ili oba kraća kraja

neke su se igre ponavljale ako je došao u logor netko novi koji nije znao što ga čeka na kraju antibalade

na primjer na onaj stari trik s buhom nasjele su mnoge fine dameplaninke i mnogi umišljeni izviđačfirići

štos je inače u sljedećem

poznate su razne vrste dresura raznih vrsta živina kaže voditelj programa međutim ja sam veći dio svog slobodnog vremena posvetio dresuri za koju sigurno niste znali

naime riječ je o vrlo neobičnoj dresuri najobičnije buhe

ovdje u kutiji šibica ja imam jednu takvu dresiranu buhu koju sam nazvao koko kad ja kažem koko hop koko skače na mjesto koje mu ja pokažem iako se radi o buhi nazvao sam je koko jer je to buha muškog roda e da vidimo

koko hop i koko skače iz kutije na lijevu ruku

koko hop i evo naše buhe na desnoj ruci

koko hop i koko skoči na glavu fićfirićizviđača ili umišljene planinke koji još ne znaju što ih čeka

e sad se uzima s rukom koko s glave i opet se viče koko hop međutim koko ne skače

to se ponovi dva-tri puta međutim koko više ne skače a dreser pod navodnicima se ispriča

oprostite uzeo sam drugu buhu

zatim se pojavljuje mađioničar s ručnikom oko glave i nekim tajanstvenim plaštem koji izgovara nesuvisle hokuspokusarije i na kraju traži da mu se vežu oči crnom maramom

on kao slučajno izabere nekog iz gledališta s kirnje u dogovoru i taj ga onda ispituje

što je ovo pita on pokazujući na nos a mađioničar nešto trabunja i onda kaže nos

tako on pogodi sve po redu a na kraju ispitivač uzima iz kutije šibicu i stavlja je na zemlju

što je ovo pita on a mađioničar kaže šibica

šibica se uvijek stavi ispred neke osobe koja diže visoko nos i ispitivač je gestom zamoli da stane na šibicu

stoje ovo pita ispitivač a mađioničar kao iz puške odgovara
drek na šibici
dobra je i fora s tanjurom
voditelj izabere iz kruga neku naivnu facu i uvjeri je da neće moći raditi ono što
on radi
na kraju padne oklada
gledaj me ravno u oči i radi ono što ja radim kaže voditelj naivnjaku i uzima je-
dan tanjur u ruke a drugi tutne njemu
kruži prstom voditelj po tanjuru
kruži faca
stavi prvi prst na nos
stavi drugi
nacrti na čelu prstom križ prvi
nacrti drugi
zatim obojica opet malo kruže prstom po tanjuru
pa onda voditelj riše sebi prstom brkove a naivnjak za njim
čitavo vrijeme svi ostali pužu od smijeha jer naivnjak ima u ruci tanjur pun čađe
kad on shvati u čemu je štos već izgleda kao indijanac koji je iskopao ratnu sje-
kiru i sprema se za rat
naravno da se zeznuti crni indijanac ljutio i da bi ga umirili štosmaheri su mu
obećali sljedeće večeri ozbiljnu ulogu u programu
u to vrijeme je igrao film mama huanita u kom na kraju ima vrlo srce drapateljna
scena strijeljanja glavnog junaka
jasno naivnjak je dobio ulogu glavnog junaka
baš kao u filmu njega na stratište dovodi četa vojnika to jest izviđača
da stvar bude uvjerljivija tu su ubacili još neke fintologije s njegovom majkom i
zaručnicom a na kraju zapovjednik čete daje zapovijed pali
naivnjak prema dogovoru i prema filmu razgrće košulju i patetično viče pucajte
u junačke grudi

i četa grunu prema golim grudima umjesto puškama ustima punim vode
i dok se glavni junak držao vrlo pokislo poslije pucnjave svi su oko njega puca-
li od smijeha
ijedna glavna junakinja se jedne druge večeri držala vrlo pokislo iako uopće ni-
je bila u pitanju voda
zvala se karmen i valjda zbog imena mislila da dobro pjeva
njoj su maheri izmislili scenu iz jedne kako joj rekoše manje poznate opere
čak su joj i note napisali
a scena je izgledala ovako
prvo karmen nešto pjeva vrlo ozbiljno jer joj muž negdje bije ljuti boj
zatim dolaze glasnici i javljaju joj da joj je suprug poginuo junačkom smrću
na to ona vrlo koloraturno zapjeva
a koga ću ja sad ljubiti kad izgubih svoju bračnu družicu
glasnici se okrenu prema njoj leđima i u isti čas grmnu
nas u
pa se pljesnu rukama po dijelu tijela koji obično koristi za sjedenje
tako vam je to bilo dragi moji limači izviđači i neizviđači uvijek je najuzbudlji-
vije i najljepše bilo na logorovanjima uz logorsku vatru iako čovjek nikad nije
znao da li će dobro proći ili će mu na kraju biti vatra
a što se tiče ovih štosmahera koji su sve to spremali jedan je danas uvaženi pro-
fesor inspektor
jedan je strog sudac općinskog suda
a jedan piše zapise odraslog lirmača

NAČELNIK I ČOKOLADA

izviđači moji limasti
planinke moje još limastije
limačice i limači i limačice moje limaste
naravno da sam vam već govorio o izviđačima
da sam sklon hvaljenju sad bih vam sigurno rekao da sam bio ne samo izviđač
nego prvo još kao sasvim lima prvo vođa patrole
i to kakve patrole
dobro priznat ću najbolje patrole u odredu
čak su nas jednom snimali za radio
cijeli sastanak patrole
pa sam poslije išao na tečaj za vođe čete
polagao sam razne izviđačke ispite
prvo prva zvijezda pa druga pa treća
zatim prvi zlatni krug i tako dalje da ne duljim uhvatio sam sva tri zlatna kruga
i desetak vještartava od kojih mi je najteže palo polaganje za čini mi se vještart-
stvo kurira gdje uz sve ostalo moraš dvadeset puna četiri sata šutjeti i ni s kim
ne smiješ prozboriti ni riječi
nije onda čudo da nijedna limačica nije položila to vještartstvo
na kraju sam postao ekonom odreda i kao takav bio sam uvijek i ekonom logora
kad smo preko ljeta išli na logorovanje kao što to izviđački valja i treba
e da nisam tako skroman kao što jesam sve bih vam to priznao ali ovako ću pre-
šutjeti jer kad bih spomenuo svoje zlatne krugove i vještartstva rekli biste da se
pravim važan

međutim ne mogu prešutjeti da sam bio ekonom odreda to će reći logora i to na durmitoru pola kilometra od crnog jezera a mogli bi ga mirne duše nazvati crno ili ledeno jezero

iznad samog jezera jedan je vrh pun snijega cijelo ljeto

imaš osjećaj da bi se grudom snijega mogao s vrha baciti u jezero crno a moglo bi se zvati i ledeno

i baš na tom jezeru bio je privezan neki šareni splav

pred večer kad smo postavili šatore i malo uredili logor došli smo prvi put u životu na obalu crnog jezera a uz njega kao što se već zna šareni splav

tko će na njega skočiti ako ne ekonom logora

međutim splav nikad ne spava i krene od obale

ja sam zadnji čas uspio skočiti s njega me-

đutim on zapliva nošen nekim crnojezer-

skim strujama a sve to gledaju planinke

i kažu ode splav jer tko će se usuditi za-

plivati za njim kad je voda hladna kao to je ono pravo s ledom

uglavnom vi već pogađate da sam ja

vratio splav na obalu

splav šaren a ja plav kao zagrebački tram-

vaj a zubi mi cvokoću kao rasklimani ko-

tači

a ne smiješ ni cvokotati jer te planinke trljaju ručnikom

i zapravo kad se sve zbroji a cvokotanje oduzme

mislim da mi je bilo čak i drago što je

splav bio tako loše privezan

jednoj od trljačica kasnije

sam posvetio i pjesmu u koju sam ubacio uz jezero i bobotov kuk i ledenu pećinu koja se nalazila nekoliko sati hoda od jezera
uspust rečeno sa još nekoliko kolega popeo sam se na vrh durmitora koji je poznat kao jedan od najviših vrhova u jugovini a spustili smo se i u ledenu pećinu vjerojatno najveći frižider kod nas i kod nekih drugih
a ta ljubavna pjesmurina po sjećanju i to lošem izgledala bi negdje ovako

*oči su ti duboke kao crno jezero
noge vitke kao jele pored njega
kukovi su tvoji bobotov kuk
a srce je tvoje ledena pećina*

posljednji stih sam ubacio više zbog štosa nego zbog pravog stanja stvari ali sad bi već bio krajnji čas da progovorim riječ-dvije-tri o načelniku i mišekima to jest

načelniku i čokoladi jer je naslov ovih zapisa načelnik i čokolada
pred kraj samog logorovanja kuharica nas odluči nagraditi za jednu večeru kolačima takozvanim mišekima koji se dosta dugo peku kad je u pitanju čopor izviđača gladnih uvijek kao vukovi a i među planinkama ih ima koje dosta vremena u životu provode u žvakanju prehrambenih artikala
mišeki su bili ispečeni točno na broj svakome tri komada međutim kad su prvi već svoje potamanili a u redu je bilo još nekoliko gladnica mišeka iznenada nestane

stvar je odmah bila jasna kao dan u podne
nekom ljubitelju mišeka produžili su se prsti
načelnik odmah sazove izvanredni sastanak i održi nam takav potresan spič da je izjelicu mišeka sigurno zapekla savjest a možda gaje peklo u želucu jer se vjerojatno prejeo

na kraju načelnik zavapi prema vrhovima visokih jela nešto u smislu otkrijte
kradljivce mišeka i neka se odmah pakuje jer takvima koji iz ekonomata krađu
hranu nije mjesto među nama poštenima
pitam ja na to načelnika da li bi on to mogao ponoviti a on kaže da bi
prije si obriši usta rekoh ja a on zine zašto
zato da obrišeš čokoladu s usta koju smo sinoć zajedno krali iz ekonomata
narodna poslovice kaže tko prizna pola mu se prašta a narod je kasnije još do-
dao i a tko ne prizna sve
ali izviđački je narod meni oprostio sve a načelniku ništa
po povratku s logorovanja birali smo novog načelnika
ekonom je ostao isti

PRVO LJUBLJENJE LIMAČKO

lijepi moji crni limači
lijepe moje opaljene suncem limačice
još ste zajedno ljeto crniji
ako ovo čitate u jesen
još ste zajedno ljeto stariji
a ja sam za mnogo ljeta stariji od vas
i ne samo ljeta nego još više za mnogo jeseni i zima a malo proljeća
ali pustimo to
vratimo se ljetu
mojem ljetu to jest mojim ljetima
zapravo našim ali ne našim u smislu mom i vašem nego našim ljetima mom i
mojih kolega
kao i obično tu sam naročito mislio na kolegice
i tad sam naročito mislio na njih
na žalost one su nešto manje mislile na mene to jest mislile su ponekad čak i nešto više ali obično one na koje nisam ja mislio
ili smo se opet razilazili u vremenima
prvo je ona s veliko o uvijek kao slučajno išla u suprotnom pravcu ulicom kojom
sam seja svake večeri vukao po mlijeko
mlijeko se nije kao danas kupovalo u bocama u trgovini nego si s kanticom špeci-
cijelnom obično crvenom išao svake večeri u pokrajnu neku ulicu
k individualnim proizvođačima što bi danas rekli

i tako bi prilikom svakog susreta ona pocrvenjela
valjda od kantice crvene
pa bi izmijenili pozdrave i ideš po mlijeko
idem seka
i taman kad sam i ja mislio da ću početi crvenjeti iz istih razloga kao i ona ni-
smo se više susretali slučajno
slučajno pod navodnicima
i ja sam prestao ići po mlijeko točno u isto vrijeme nego što sam išao prije kad
sam mislio da bi ona mogla biti na ulici
i tako smo se sve manje susretali na ulici
viđali smo se jedino u razredu
ja u prvoj klupi ona u četvrtoj
ona sa sve većim o
gledao sam više otraga nego na ploču
ja sam gledao nju a njezin bi po-
gled odlutao u razred za dva broja
veći od našeg
i mene više nije primjećivala
ali srećom mojom ni on nju
a bili smo svi troje u izviđačima
i prilikom jednog logorovanja na-
govorim ja dežurnog da me pre-
mjesti u najgoru stražu od pola no-
ći do dva sata iako sam prvo do-
bio najbolju prvu
dežurni kao nije imao pojma
zbog čega ja to tražim nego se de-
belo iščuđavao
a naravno da sam tražio zbog toga jer je ona stražarila od dvanaest

imao sam dva sata na raspolaganju za ubjeđivanje
bilo je gluho doba noći a i ona je bila gluha za sva moja tamburanja i ljubavne
izljeve i proljeve
jednom sam je teškom mukom zadržao da ne probudi dežurnog prije reda
a kasnije sam doznao da ga zapravo nije trebalo buditi jer je on sve to prisluški-
vao i još je probudio nekoliko zainteresiranih slušatelja koji su povaljali svu tra-
vu od silnog smijeha
iako smo na straži bili bez ikakvog oružja pucao sam od bijesa i zbog nje i zbog
njih
i to ne iz puške nego iz haubica kaćuša protivtenkovskih topurina
a prilikom jednog drugog logorovanja kad sam već potpuno zaboravio nju i kad
sam se šetao s njom ali s jednom sasvim drugom dogodilo se nešto prvo
šetali smo oko jezera lijepog kao s kič-razglednice
zvalo se crno i bilo je sve nekakvo tamno ali za tu priliku obilato se pozlatilo
mjesečinom
ko bog su i ptice cvrkutale iako je bila noć
atmosfera dušu dala da stopostotni limač limasti kakav sam tad bio skine nevi-
nost
s usta
i njoj i sebi jer se nijedno od nas do tada nije ljubilo
a baš je u to vrijeme igrao neki strani film u kom je bila neka fintologija o lju-
bljenju i ja je odmah prevedem i primijenim
nešto kao
kažem ja njoj kad je mjesečina bila najtvrđa
znaš kako je zapravo u toj našoj ofenzivi osvojen onaj tvrdi grad posljednje upo-
rište neprijatelja
ili pretposljednje
ne znam reče ona i bijelo me pogleda iako je bio mrak
pazi to ti je bilo zapravo ovako

sad ii nikad pomislim ja i nastavim
desnim krilom kretale su se pješadijske jedinice koje su grad opkoljavale s ove strane
desna mi je ruka slijedila riječi i našla se na njenom ramenu
sakupim svu hrabrost i nastavim
po lijevom krilu grad su u velikom luku zaobišle ostale jedinice
lijeva ruka polako je zauzela neprijateljski teritorij sve oko pasa
a onda su se s neba na grad to jest njezine poluotvorene usne od čuđenja sručile
sve raspoložive i neraspoločive zrakoplovne snage
u vidu jednog padobranca
i tako sam poljubio prvu djevojku u životu što svom što njenom a može biti i više svom
a zapravo sam ipak lagao da mi je to bilo prvo ljubljenje
prije toga sam isto tako za vrijeme školskog raspusta poljubio jednu dosta raspusnu kolegicu iz razreda za čak tri broja većeg od mojeg
a možda i to lažem ili samo lažuckam
dobro priznat ću
ona je zapravo poljubila mene
i tad sam prvi put u životu osjetio kako je to kad te strese električna struja
a možda je to bila i neka druga struja
jača
no u svakom slučaju taj me je poljubac više zbunio i uzбудio nego da me danas poljubi miss svijeta sa svim svojim pratiljama
a možda opet lažem

ZVJEZDIRANJE I STATIRANJE

drage moje vratarke vanjske pivotke limačke
dragi moji vratari braniči krila limačka
i ja sam se nekad bavio rukometom i nogometom
prvo limački a onda u klubu
mislio sam da imam tanke noge pa sam prvo otišao u nogometaše u pionirsku
momčad jer mi je tamo bilo mjesto po godinama
u početku je bilo dosadno jer smo učili dodavanje lopte štopanje pucanje s obje
noge
pa trči bez lopte
pa se previjaj lijevo desno naprijed natrag i još ukoso
živnulo je jedino kad nam je trener htio pokazati kako se najbolje pucaju jedanaesterci
mi bos i on je imao špičoke
to su one davno izašle iz mode cipele što su na kraju tako sužene da svih pet prstiju s vremenom pređu u jedan debeli natečeni nažuljani
i zamahne naš trener svom snagom i zaruje špičokom
lopta se samo otkotrlja
vratar se snažno odrazi prema rašljama ali krtica ipak zatrese mrežu
za taj dan trening je bio završen
inače je trener bio velika dobričina a za mene je postao najbolji trener na svijetu
kad mi je jednog petka poslije treninga rekao
u nedjelju dođi sat ranije na igralište da si izabereš kopačke jer ćeš igrati za juniore

iako mi je igralište bilo odmah iza kuće došao sam dva sata ranije
kako sam po godinama bio još premlad za juniore igrao sam na registraciju jed-
nog starijeg kolege koji mi nije bio baš previše sličan to jest ja njemu
prije istrčavanja delegat utakmice prozivao nas je i meni su uši pocrvenjele već
kod prozivke vratara iako sam na leđima imao broj osam
srećom delegat me je samo usput pogledao
kao što ti mali tu tražiš
istrčali smo i kad su svi vikali triput zdravo za publiku ja sam u sebi viknuo tri
puta bravo za mene
i baš na toj prvoj prvenstvenoj utakmici u trku naletim na loptu koju je promašio
golgeter kapetan i zvijezda momčadi
lopta samo što nije projurila pored stative kad se najednom i lopta i ja nađemo
u mreži

pod gol su priznali samo loptu

poslije sam postigao još dosta zgoditaka jer sam igrao u navali ali pr-
vi mi je uvijek ostajao najdraži iako me onaj golgeter i samo-
zvana zvijezda momčadi zbog tog gola poprijeko gledao i
dugo mi nije htio dodati nijednu loptu jer je prije toga on
sve golove uglavnom sam zabijao
prvo sam igrao desnu spojku pa vođu navale a na kraju sam
se skrasio na desnom krilu
trener mi je predskazivao lijepu nogometnu budućnost jer
sam bio prilično brz i često sam znao pretrčati i preći
svog braniča ali sam još češće pretrčao i loptu i pri-
je nje uletio u aut
nekoliko puta sam predriblao i kornersku zastavi-
cu a jednom i stativu ali s krive strane
i baš kad je onaj stari golgeter i zvijezda oti-
šao zbog starosti iz naše juniorske momča-

di u gradu se osnovao rukometni klub koji je za razliku od nogometnog imao i žensku momčad
ne znam zašto se kaže momčad i za žensku momčad ali znam zašto sam počeo igrati rukomet
u rukometnoj ekipi igrala je osoba kojoj sam prvu ozbiljnu ljubavnu pjesmu u životu istamburao
i naravno odoh ja u rukometaše iako smo sami prali dresove i igrali u početku u svojim šlapama
sve zbog rukometašice
i nijedan trening nisam propustio
naravno rukometni
i tako ujutro igram rukometnu utakmicu
dajem sve od sebe
kažu da sam igrao nešto kao pivota kad se za to još uopće nije znalo
jer sam se bacao u šesterac i gulio koljena
jednom sam tako doletio sve do same stativne
putem sam dosta kože ostavio s laktova i koljena
ali nisam ja igrao zbog rukometa nego kao što se već zna zbog rukometašice
a popodne trči direktno s vlaka ako smo igrali vani na nogometno igralište
obično sam dolazio kad su kolege već istrčali
u svlačionici su me čekali dres i prijekoran pogled oružara
u smislu ne valja ti posao sinko
i nije mi valjao
i tako sam stoput više pažnje posvećivao rukometu gdje sam često bio rezerva
nego nogometu gdje sam baš počeo postajati nešto kao zvjezdica
u pola prvenstva rukometni vratar slomi ruku i trener gurne mene na gol jer sam
se i kao igrač bacakao po terenu
i branio sam sve do one utakmice dok me igrač s najjačim udarcem nije pogodio
u mjesto što se rimuje s mojim imenom
ja se valjam od bola i držim da ne kažem gdje a publika se valja od smijeha
više nisam htio braniti nego sam opet malo igrao malo statirao

a i u nogometu sam počeo sve više statirati
a još prije toga na početku rukometne pod navodnicima karijere vozili
smo se u vlaku zajedno sa rukometašicama
mrak u vagonu
ge kola u kojima se danas prevozi samo prava stoka
nije bilo vagona i svjetla kao danas
jedino su noć osvjetljavali rojevi iskara iz lokomotive
vatromet u noći i srcu mi
che romantica uskličnik a može i više njih
dosta tih iskara palo je na moje već upaljeno serdašce i buknila je lo-
mača
a pored mene sjedi naravno ona
pored nje trener rukometni mlad nastavnik fakin i ja u mraku gurnem
ruku prema njoj i čvrsto je uhvatim za njezinu ruku
a poslije kad smo ušli u osvijetljenu stanicu uspostavilo se da sam je
čvrsto primio za trenerovu ruku koji je podmetnuo svoju
naravno daje on to svima ispričao i tri prvenstvene sezone nisam mo-
gao živjeti od zadirkivanja
i zbog ruke i zbog te rukometašice glavnog krivca što nikad nisam po-
stao nogometaš nego sam dugo dugo bio rezerva u rukometu
a što je najgore i kod nje sam pretežno bio u rezervi
a samo sam tu i tamo uskakivao u prvu momčad

ŠAMAR DUG PET GODINA

dragi moji limači

O limačicama sve više da ne govorimo

jer o limačicama sve više govorimo

to jest sve više govorite

a svatko ima pravo da govori

1 da bude ogovaran

a bolje je biti ogovaran nego varan

ako se ne varam

a nekad smo varanjem smatrali i to ako je ona s veliko o samo malo ljepše pogledala nekog kolegu iz razreda ili ne daj bože iz starijeg razreda

e moji limači lijepi

i vaše limačice još ljepše

kad sam ja bio gdje ste vi sada mnogo toga nisam znao

a svi su drugi znali

svi su znali daje ona već smo rekli s veliko o ali nismo rekli sa dva velika oka plava

najljepše gledala mene odraslog limača

mislim odraslog sad

a onda limača s kratkim hlačama i kratkim mozgom i dugim fitiljem

paljenje dugo dvije godine

kasnije me je skupo došlo

a prije smo bili na logorovanju u karlobagu
izviđači i planinke iako smo svi bili iz ravnice
a što se nje tiče meni je sve tada bilo ravno do najkosova
ali njoj nije bilo
i tako smo jednom igrali neku igru u kojoj se određenim redom postavljaju pi-
tanja
kako se zoveš
tko ti se najviše sviđa
koga najviše voliš i slično
i pitani to sve zapisuje na papirić a na kraju se uzme papirić i nešto se čiribu-či-
ribarira i papirić se neprimjetno zamijeni drugim koji se spali a onaj pravi se ka-
snije pročita da bi se poslije moglo zezati pitanoga
i nju su fakini izviđački digli na taj štos a ona na sva pitanja stavila moje ime
samo što ja o tome nisam imao pojma
prošlo logorovanje došla školska godina
zaboravio sam vam reći da smo išli zajedno u razred iako sam ja obično dolazio
posljednji još bih iza ugla hodnika čekao kad bi se pojavio nastavnik i onda utr-
čao u razred važan s rečenicom
ide
a nastavnika smo morali dočekati na nogama a smjeli smo sjesti tek kad je on to
odobrio bolje rečeno naredio
sjedni
međutim jednog dana se pojavio jedan stolac manje nego što je bilo nas
ja posljednji utrčim i nemam stolice
kaže razrednica sjedni a ja izmaknem stolicu
naravno ona je sjedila točno ispred mene
ona padne brzo se digne i zamahne rukom da mi opali pljusku međutim ja se iz-
maknem i umjesto da primim prilijepim
no izgleda da sam je sebi zapravo opalio što će se kasnije uspostaviti

poslije tog šamara ona do kraja godine sa mnom nije progovorila ni riječi
zatim se preselila u drugi grad i vratila se nakon dvije godine
prošlo je prilično vremena dok su nas uspjeli pomiriti i mi smo počeli razgovarati
uglavnom kroz kamiš iako sam lulu počeo pušiti mnogo mnogo kasnije
i ne bi sve to bilo tako strašno da se ja kasnije nisam u nju zaljubio kao gimna-
zijalac iako sam išao u gimnaziju
što kao gimnazijalac
kao cijela gimnazija
ali ništa tu nije pomagalo
pisao sam ja pisma ljubavne pjesme pjesmice pjesmurine cvrkutao tamburao du-
bio na trepavicama ali ona je i dalje igrala eskimku
tek tad sam saznao za onaj papirić na logorovanju a još više mi je postalo jasno
da sam onaj šamar prilijepio sebi kao etiketu pazi otrov
patio sam kao sam đavo koji je upao u bazen svete vodice
mislio sam daje smak svijeta na pomolu
i to je trajalo tako dugo dok se na pomolu nisu pojavila druga dva oka
zelena
pa sam onda u jubox s klijetkama i pretklijetkama ubacio umjesto dva plava oka
drugu ploču
te oči tvoje zelene

ZVUČNA TEKILA

dragi moji limači
i vaši frendovi
drage limačice
i vaše prijateljice
kad je toni došao u naš razred i mi smo uskoro postali frendovi
stanovao je iza pruge i zajedno smo išli u školu
na njegov zvižduk
glavna tema iz tekile
piše se tecquilla
ono pravo kad rukne saks linija
na tonijevu zvučnu tekilu i ja bih drmnuo tekilu
duplu ako je trebalo časak pričekati
a poslije samo jedne glavačke sam izletio na dvorište pa smo zajedno krenuli
dodavajući jedan drugome s kraja na kraj pločnika kakav kamen kutiju šibica
ili zalutalu jabuku
ja s torbom ili jednom svaštarom ako nije bilo domaće zadaće a njemu je umjesto
torbe dugo vremena služio običan remen kojim je povezoao knjige i teke
a nas je tekila povezivala još mnogo kasnije kad smo već postali odrasli i kad je
toni umjesto knjiga povezanih remenom u školu nosio u aktovki ispravljene do-
maće zadaće ili skripte koje je sam napisao
a onda smo prepisivali zadaće uglavnom prije škole jer u školi nam nisu dali za-
jedno sjediti

ja sam obično sjedio u prvoj klupi a toni je sjedio iza mile s frizom koji je završavao velikom golemom ogromnom kikom a uz to je imala i uvijek neke specijelne torbe pa tok za olovke kožnat krokodilski a olovke su joj bile s gunicama i nekim za nas tada neviđenim fintologijama
a za vrijeme domaćinstva i mi dečki smo jedno vrijeme morali našivavati rezuc-kati platno i sve nešto domaćinstviniti kućaniti pa smo u školu nosili i škare
a toni uzeo mamine velike krojačke
toni s kratkom kosom i dugačkim škarama
vani je padala kiša kišica
sitno sipi sjetna sitna kiša
kao da oblaci sanjare
i toni gleda kako se kapi kiše lijepe za okno i klize i poluzatvorenih očiju sanjari
i priča on kasnije
najednom ugledam ispred sebe veliku isprepletenu debelu crnu zmijurinu i ru-ka mi sama krene
cak škljocnu škare i milina kečka padne
od prve
seka je sve to pratila i ona padne
u nesvijest
mila se nije onesvijestila ali je u ameriku otišla bez kike
a u tonijevu đaćku knjižicu uselio se još jedan ukor
običan ukor razrednika
kako je purek
onaj meštar za knjige besplatne i turčinove kolače
stanovao blizu tonija hoćeš nećeš bili su često zajedno
i toni nije mogao odoljeti da ne pokuša nešto kao ja kad sam naletio na turčino-
vu ruku
ali on nije pružao ruku za kolačima nego je lijevom rukom
purek sistem

tražio nešto s police a desnom vrtio neki stalak gdje su stajale paste za cipele koje su se polako preseljavale u tonijev džep
kad smo izašli van ispalo je da su sve paste bile neupotreblljive jer su bile bijele a otkuda nama bijele cipele
no tonija je netko vidio i otcinkao i tap ukor nastavničkog zbora s prijetnjom isključenja zbog krađe
crno crno a sve zbog bijelog
i inače uz tonijevo ime u imeniku nije bilo baš ružičasto
nadaren ali nemiran
vrlo živ i nemiran
lijen ali bistar dosta živ
dosta bistar ali nemaran i nemiran
uglavnom opaske razrednica svodile su se na nemiran i nemaran
i dok su mnogi odlikaši iz prvog razreda u četvrtom jedva prolazili toni je počeo s dovoljnim i popravcima da bi četvrti razred završio s dobrim uspjehom i opaskom vrlo živ ali pristojan
mojima se toni činio od prvog dana pristojan i bilo im je drago što se družimo a družili smo se i kad je toni umjesto u više razrede gimnazije morao otići u zagreb u industrijsku školu i kad je počeo raditi kao radnik u tvornici turbina u karlovcu
samo se mnogo rjeđe čula tekila ispred moje i njegove kuće
umjesto tonija znao je navratiti poštar s njegovim pismom
a kad sam ja bio kao cijela gimnazija zaljubljen da nesretno
u ona dva plava oka
a uz to sam ratovao i s profesorima i roditeljima

uglavnom vidjet ćete nekad vam se učini da su svi oko vas samo zbog toga da
vam zagorče život ah život
e tad sam pisao toniju da ću sve poslati do sto đavola i doći k njemu u karlovac
neka mi nađe neki šljakerski posao u tvornici a ja ću privatno
završio uz posao gimnaziju
kasnije ćemo vidjeti
toni mi je prvo pisao daje i on baš htio sve poslati na isto mjesto samo što nije
znao kud bi poslije toga i odgovarao me međutim kad je vidio daje moja odluka
ozbiljna napisao mi je da dođem s njim podijeliti podstanarsku sobicu
ijedne zimske noći uzmem ja torbu bijedu od uštedevine i sebe i ostavim roditel-
jima ceduljicu da me ne traže i da ću im se javiti čim si sredim novi život
aha
i dođem ja rano ujutro u karlovac
toni je već radio i ostavio mi poruku da ga čekam u stanu dok mu ne završi po-
sao međutim odem ja u grad kupim karlovački list nađem redakciju i počnem
njuškati po karlovcu jer sam u to vrijeme već zarađivao sitnu paru u koprivnič-
kom glasu podravine u rubrici sitnice ali ipak
potpisivao sam se pak
toni mi je pisao kakvu mogu očekivati plaću u tvornici pa mi je bilo jasno da bi
s tim čovjek teško plaćao stan hranu i privatno školovanje jer i onda je već bes-
platno školovanje dosta koštalo
i odem ja u neku gostionicu kod mosta
most preko kog sam trebao ući u taj veliki novi život
u težu ali svjetliju budućnost
da tu sredim bilješke za karlovački list
dalje se film počeo odvijati kao na filmu
moja ceduljica bila je otkrivena u cik zore i tat je odmah sljedećim vlakom kre-
nuo ravno toniju jer je moja mama srela dan ranije tonijevu i tako su moji od svih
gradova izabrali baš karlovac za prvo traženje

toni je izašao s posla i intuicijom me potražio u pravoj
gostionici
uspostavilo se da posao nije tako lako naći čak su neke i otpuštali
i još dosta toga se uspostavilo i ja sam se drugi dan našao u koprivnici u svom
razredu
toni je kasnije uz posao završio i srednju školu i višu i fakultet a već odavno je
i magistrirao
čitavo vrijeme se sam uzdržavao radio je i učio i bio sve više maran i sve manje
nemiran
ako vas interesira gdje je danas mogu vam reći samo daje daleko
i doslovno i dalje od profesora pred kojim i njegovi kolege skidaju šešire i dalje
od republičkog inspektora
za razliku od mnogih koji su kad je on imao dva popravka i bio nemiran i ne-
maran dobivali pohvale odlične i opaske kako su inteligentni i ambiciozni a nisu
kasnije na faksu uspjeli preturiti preko leđa ni predvojničku
osim toga ako mislite da dječak mladić čovjek bez oca s očuhom bez noge želje-
zničarom i bolesnom majkom
može bilo što učiniti u životu preko veze onda stvarno nemate veze o životu
a toni je zaista sve u životu napravio sam
jedino sam mu ja pomagao kad smo bili limači nositi turčinov stalak za bicikle
ne bi li se ogrebli za kolače
zato dragi limači
ako imate jedinicu nedovoljan kolca kolčinu topa kvrgu kulju
ispravite je
ispravite se
i uspravno u život
kao moj frend toni
dalje se fućka
tekila

LIMAČ IZVANA

lijepo skockani limači
i još skockanije limačice
dok neki od vas već rukom odmahuju na trst pa čak i tršćanske butige i oblače
se po grazima londonima parizima
mi smo se godinama oblačili na principu
povuci okreni
a bilo je prvo i povuci potegni dok si uopće iskamčio neki stari kaput koji se is-
parao i okrenuo za limačke potrebe na drugu stranu koja je bila nešto manje izli-
zana od vanjske ofucane
a ako si imao starijeg brata bilo je još gore
kad je on dobio nove hlače stare su automatski pripale mlađem bratu
ja sam srećom bio stariji brat
a kad mi je brat porastao i standard je toliko porastao daje ta vrst oblačenja izla-
zila iz mode
i tako mi je brat relativno dobro prošao
dok je njegov brat sve do prvog razreda gimnazije u školu išao bos
više iz solidarnosti nego iz potrebe
u svakom slučaju malo tko iz moje generacije ima ravne tabane
a tata mi je više od godinu dana poslije rata na posao išao u vojničkim cokulama
kad su bile nove bile su domobranske
kasnije su se upartizatile

sve dok ga nisu pretpostavljeni odveli po partijskom zadatku na neko mjesto gdje se morao izuti i tu mu je neki čovjek izmjerio veličinu nogu
poslije se uspostavilo daje drug kome je bio doveden postolar i tako je tata po zadatku dobio nove cipele
a kad mi se u proljeće četrdeset osme rodio brat u trgovinama uopće nije bilo platna i trudnice su na neke specijalne bonove dobivale platno za pelene i tako je i moja mama stala u red za pelene međutim tata je naredio drugu zaduženom za pelene da mojoj mami ne izda ni centimetar a mami je rekao neka ide kući isparati njegove stare košulje jer ima drugova kojima su pelene potrebnije mada se kasnije uspostavilo da su mnogi to platno koristili u nepelenske svrhe ovo s cipelama i pelenarijama ispričao sam da vam bude jasnije kako mi je bilo teško hvatati kakav takav korak s modom
kad smo koračali uglavnom bosu
a poslije su glavni hit bile batine tenisice koje smo sve do raspadanja za nedjelje premazivali cinkvajsom ili kredom
profaci su sa sobom donosili krede i odnosili jer su inače odmah planule stariji su nosili špargerice od bijelog domaćeg platna
cinkvajs se trošio u nezapamćenim količinama mnogo je lakše bilo nabaviti cinkvajs nego nove cipele
takozvane cipele
O školskim torbama da ne govorimo
nemamo ni o čemu pričati
pločica kamenčić i spužvica
I svi isto
nije bilo uvoznih pločica
pa kad danas pogledam izloge sa školskim torbama dođe mi da se barem na tje-
dan dana vratim u prvi i još koji razred
ili neki kasnije razred kad smo počeli nositi duge hlače od cajga ili kakvog dr-
venog štofa koji se gužvao kao da su ga zajedno žvakale krave iz seljačkih rad-

nih zadruga i krave individualnih zemljoradnika koji su se onda jednostavno zvali ratari
i sve je nekako bilo jednostavno jednostavno
osim mašte limačke
pa smo toni i ja izmišljali razne caka džepiće remenčiće gumbiće koje nam je to-
rnjeva mama šivala na vindjake od vražje kože
i mislili smo da smo svi vražji
a vražji je posao bio skinuti hlače uske dolje svega petnaestak centimetara
frulice
manšeta je bila visoka koliko i široka
i malo kraće
da se ispod što bolje vide zebraste čarape
koje su nam sjajno pristajale uz drečave karirane kaubojske šulje
i goleme cipele s ravnom gumetinom bez pete
ortoped moda
a cipele su bile bolje stoje guma bila deblja i što je rub oko cijele cipele bio veći
i što su imale više remenja i drugih fintologija
ne bi me onda s haubicom natjerao da obučem trapez hlače ili današnje najele-
gantnije cipele
uopće bila je to moda protiv svih pravila današnje elegancije
a tek kaputi
čim čim šire tim tim bolje
a vate kao u bolnici
gore široki dolje uski i što dulji
kaputi nadgušnjaci prekritnjaci
pa kad sam ja dobio od strica prvo odijelo
plavi kamgarn ko zmaj
hlače smo suzili na petnaest i to je bilo oke ali ne možeš kratki kaputić i to još
jednoredni pretvoriti u dvoredni dugački
što sam sve izmišljao da ne obučem kaput

bilo mi je vruće i kad sam cvokotao
a onda su najednom postali moderni sakoi od samta
i moj sije djed kupio jedan takav jer mu se činio najčvršći i najtopliji
i onda sam ja bio dobar kao polubijeli kruh
bijelog još nije bilo
svake subote i slušao sam djeda i pomagao mu i sve tako do večeri kad bi mi on
posudio kaput za čagu
ne sjećam se kad sam prvi put stavio kravatu ali i sad mi je pred očima njena
kričava tamnoplava pozadina a u sredini pusti otok sa žutom palmom i crvenim
bikinijem
niste valjda pomislili daje palma imala crveni bikini
kravatu sam vezao u dvorištu na samom izlazu koji nije bio vidljiv s prozora s
kojeg me je majka najčešće pratila pogledom
s nekoliko vještih pokreta češlja na tom sam mjestu i kokoticu doveo u punu boj-
nu pripravnost
a s tom sam kokot frizurom imao dosta problema
prvo zato što sam je kod kuće nosio poluilegalno i što mi kosa nije bila baš po-
godna da se s obje strane zaliježe do korijena a da se u sredini napravi velika kri-
jesta koja je kao antena stršala u zrak
lakše mi je bilo s tarzanicom
sa strane također zalizano otraga dugo a naprijed što veća truba koja je pokri-
vala pola nosa
jedino je gaga kome je dado jednom rekao makni nos da vidim koliko je sati na
crkvi tarzanicu spuštao samo do četvrtine nosa
bila su to vremena kad je marama u životu svakog pravog limača zauzimala
važno mjesto
jes pionirska
jes izviđačka
a tek friz marama
s ovom posljednjom nismo se rastajali ni u snu

posebna fintologija vezanja bila je za kokoticu a posebna za tarzanicu
a nakon nekoliko godina kokotice i tarzanice poslije cezara s marlon brandom u
glavnoj ulozi u modu je utrčala marlonica koja nije zadala najviše brige jer sam
imao nepokornu kovrčavu kosu koju je prvo trebalo ošišati na kratko a onda iz-
mišljati sto načina da se stjera na čelo
i tako sam ja od subote do utorka ravnao velne i tjerao ih na čelo a u utorak pod
prirodopisom razrednica-susjeda me još s imenikom pod rukom potjerala kući
i da se ne vraćaš u školu bez pristojne frizure
nisam shvatio što je u tome nepristojno a nije nepristojno pokazivati голу glavu
kao što su to radili neki profesori
no srećom marlonica se nije dugo zadržala
brzo je njezino prošlo
a i nas je sve to skupa počelo polako prolaziti

LIMAČ U RITMU

čager-limači
i još čager-limačice draže
dok gramofonske industrije cijelog svijeta šljakaju za vas ne bi li se tresli u trenutno odgovarajućem ritmu
mi smo počeli prve plesne korake uz jen dva tri umjesto glazbe
nije da nisu u školu znale doći putujuće škole za ples i lijepo ponašanje koje su imale i svog glasovi raca
iako su te škole dobivale ulazne vize od direktora i nastavnčkih vijeća partijski aktiv u mojoj kući zaključio je da meni kao dobrom pioniru pavki korčeginu s jednom nogom omladincu ne priliči plesni vjenčić i štotijagaznam ostaci kapitalizma
trulog se razme
i tako sam ja prve korake plesne prohodao s podstanarkom cicikom čije sam korake i ostale kretnje skrivečki skrivečki pratio a znao sam se često i fol igrati ispod njezinog prozora
shvaćate ne
i zato mi je kod prve lekcije
plesne
krvca udarila u uši
i ne samo uši
i trebalo mi je dosta vremena dok sam mogao ugurati nespretne noge u jen dva tri

a i s rukama naročito desnom sitnom limačkom na rubensovskom struku bilo je u početku problema
međutim trebalo se savladati e da bi čovjek
dobro li mač neka vam bude
savladao dva lijevo jedan desno a poslije me cicika naučila i swing i valcer iako je meni kao limaču u cvijetu mislim pubertetu više odgovarao engliš valcer
a kod toga sam se pravio englez
koliko se dalo
kad sam ostao sam u kući to jest podstanu
bili smo podstanari dosta dugo
primjenjivao sam stečeno znanje s metlom stoje vjerojatno bilo prokleta smiješno
tim više što sam ja tu metlu uzimao vrlo ozbiljno a znao sam joj i reći ono što nisam ni smio pomisliti kad sam uhvatio oko struka antimetlovsku podstanarku
a onda sam prvi put javno proplesao na svadbi kad se udavala sestrična
i djed je pozvao baku i rekao
mama pa to naš pavek pleše
i na očima su mu se pojavile suze
a bogami ti lagani jendvatriiii znali su izazvati
i da lima prosuzi
shvaćate ne
naročito kad smo plesali uz logorske vatrice
u kratkim izviđačkim hlačama
a onda smo se spustili u podrum
u našu gimnazijsku dvoranu
to su već bili ozbiljni plesnjaci
ozbiljne čage
svira gimnazijski jazz
djevojaka je uvijek bilo manje
mnogo manje

prvo trka pa ako si bio dovoljno brz mogao si i plesati
i brzi i sentiš plesovi počeli bi trkom
čim se dražen uhvatio za saks svi smo zauzeli startne pozicije
prvi zvuk trube ili saksa zvučao je kao pucanj startnog pištolja
nekad su nas dečki s instrumentima znali i zeznuti
uhvate oni sviraljke i kao da će zasvirati
mi krenemo
a oni se kao počnu nešto dogovarati
ili zasviraju
mi potrčimo
a onda dado vikne
dame biraju
u oficirskom domu birale su drugarice
nešto je lakše bilo kad su ifa dovla gico i društvo iz razreda uzeli stvar to jest in-
strumente u svoje ruke
ali i oni su znali podvaliti
a birale dame ili drugarice gotovo uvijek je kriva došla po tebe
ti cijelo veče trčiš i plešeš misliš s onom pravom a onda dođe kriva po tebe i ne
znaš na čemu si
a ona prava se kao ljuti i ode po drugoga
ti ljubomorani kao pas
morski
kit
plavi i ostale bojice
a da bi plesao jedan ples s kokom ili zlatom
koka je ona s plavim očima
i koka i zlata su ti rekly da moraš prvo dva otplesati s jednom njihovom kolegi-
com po koju nitko nije dolazio
a ona je dolazila na svaki ples
a što se sve nije onda plesalo

najsmješnija je bila raspa a na
vatrogasnim zabavama zvali su je i raspa
param param papa
pararara rara ra
kao na satu tjelesnog odgoja
pa se primiš pod ruke i trči jedan
oko drugoga
pa rumba samba mambo
i bolje plesat bugi-vugi
nego krampati na prugi
a onda se pojavio rock i okrenuo sve
na glavu
one two tree
rock me skoro stajao glave
zabranilo mi čak ulaz u oficirski dom
naročito je bilo ludo za vrijeme što zimskih što ljetnih raspusta kad su dolazile
čagerice iz zagreba koje nisu dirali malokoprivnički mentaliteti
na rocku sam zaradio i ukor razrednog vijeća zbog nedoličnog ponašanja u i van
škole
prepisano iz starog dnevnika
jer čage su bile u i van škole
a na kraju godine razrednik mi je napisao u glavnu knjigu
navodnici sposoban i vrlo nestabilan zarez vladanje zapadnog stila u negativnom
smislu tri točke navodnici
prvo je bila točka iza stila a onda je dodano drugom tintom u negativnom smislu
e lijepi moji limači
tako vam je bilo nekoć
razrednici su mislili da morate i plesati kako vam oni sviraju
pa makar oni bili i bez sluha
shvaćate ne

OD KRAHLA DO MORNARSKOG PIĆA

e limačarijo limačarijo
nije ni vama lako
te coca cole pepsi cole kokte nare ore i raznih sokova more
pa daj ti sad izaberi
a u mom limačinstvu nije bilo tih problema
poslije mliječno-vodne faze prvo piće koje sam ulio u svoj organizam u razvoju
bio je takozvani krahll što mu ga dođe nešto kao zaslađena gazirana voda
taj krahll kraherl nastao je od njemačkog glagola krachen crtica krčati praskati i
kao što bi rekao onaj lima-lima iz teve reklame fino je štipao nos
u svakom slučaju bilo je to sjajno limačko piće
da nije zbog toga što je bilo jedino
imao je zgodne boce s ugrađenim poklopcem
poslije su mame stavljale u te boce ukuhani paradajz a poneke i rajčicu
za pomidore kod nas se onda još nije znalo
za limune smo čuli ali si ih u trgovini limun mogao kupiti
prema tome između limunade s običnom vodom i limunade s mineralnom vo-
dom mi smo uvijek birali malinovac
kod kuće smo ponekad pili kupinovac višnjevac jabukovac i još poneki ovac
evac od voća koje je bilo manje otporno na pritisak kolektivnog sokovnika ko-
ji je išao od kuće do kuće uličnih aktivistkinja to jest drugarica iz naše i drugih
ulica koje su bile aktivne u raznim društvenim organizacijama

od malignanskih tekućina prvo sam došao u dodir s pivom ako ne računamo koji gutljaj gverca gvirca gevirca medice ispod licitarskog šatora koji su se razapinjali samo kad je bilo prošćenje
jedino je svaki dan iz cijelog razreda mogao piti medicu ifa kome je otac bio medičar dok sam ja s ifom dovlom gicom u limačkom i postlimačkom razdoblju dosta toga prošao
od gverca do gemišta pika kare herca
i trefa i trefa zruke
ali vratimo se mom epepeu
euforičkom prvom pivu
dugo sam ja već mjerkao to pivo od kojeg su odrasli često djetinjili naročito me privlačila pjena
i nije mi bilo jasno zašto se ljudi bune kad imaju više pjene od piva prvu kriglu pjene s pivom dobio sam od tate na zagrebačkom velesajmu koji je onda još bio gdje je danas studentski centar i tehnički muzej
pjena se čekala u velikoj gužvi u dvorištu današnjeg tehničkog muzeja drugog pića osim pivca nije bilo
zato sam ga valjda i dobio a možda je bio i drugi razlog
u svakom slučaju moje razočaranje u pjenu i pivo bilo je potpuno i nije mi bilo jasno zbog čega odrasli čekaju u repovima tu groznu gorku tekućinu koja ima tako lijepu pjenu ali je isto tako neupotrebljiva osim za gledanje
i prošlo je dosta vremena kad sam prvi put poslije toga posegnuo za svojom drugom pivom
prije toga koji put bi mi odrasli podvalili umjesto slatkog mošta koji sam volio već prevreli mošt od kog sam se sav stresao
a kako su tek drмали plaviš i prava rakija
na selu su je zvali žganica
valjda zbog toga što te poslije nje zna uhvatiti žgaravica
ne baš od gutljaja-dva koji su mi znali uvaliti ako sam se motao previše oko koltova za pečenje

za vezu između žganice i žgaravice doznao sam mnogo kasnije
prve žgaravice i hikavice upoznao sam zajedno s dovlom ifom
kasnije nam se pridružio i gico
od ruma
kad smo pjevali popaju ti si lud i kad smo čitali gusarske petparnjake šundnjake
i slične kvake
kad smo priređivali u podrumu gimnazije čajanke na kojima je svirao ifin
bend
ifa harmonika
dovla bubnjevi
gico i ljubek gitare
isus kontrabas
nekad je dovla uzimao kontru a ja bih onda lupao po bubnjevima
a znao sam ponešto otpuhati i na klarinetu
klari pred kojom su susjedi zatvarali prozore čim bih je uzeo kod kuće u ruke
kad smo priređivali te čajanke na kojima se iza pozornice točio rum bez čaja
popaju ti si lud
mornari mornari
a kad smo počeli čitati ericha mariu remarquea
kad smo počeli čitati remarka žudjeli smo za calvadosom jer nismo znali daje
to neka vrst jabukovače
ali calvadosa je bilo samo u knjigama
u živo si mogao dobiti samo grozna pića
zeleni mentol liker
vermut
ajer konjak
a ženske su pile i neki gusti gadni čokoladni liker
još je popaju ti si lud bilo najpodnošljivije piće
kad smo prestali biti mornari drmnuli bi i po koji gemiš
gemišt

špricer
bevanda
fiftić
dva u osam
musolini ako se u gem špricne malo malinovca
kakvo bogatstvo jezika
a zapravo smo već onda kad smo se počeli praviti mornari prestali biti I i maci
i postajali smo pomalo brojitelji dlaka pod nosom
kad ih se skupi malo više odrasli to zovu brkovima

BOŽIČNI ZAPISI

e limači moji dragi vjernici
i još draže vjernice
vaše
vjerujete ne vjerujete
vjerovali ili ne vjerovali ali s tim božićima bilo je dosta zgodno
kad sam ja krenuo u školu i škola meni
na živce
u početku nismo imali za božićne praznike
vidi danas u novinama pod novogodišnji praznici
tri dana nastave
školu nismo imali cijele godine i iz godine u godinu jer je bila srušena u ratu
pa smo se potucali po koprivničkim seljačkim domovima samostanima birtijama
skladištima pa čak i privatnim stanovima koji su imali neku veću sobetinu
klupe smo imali a stolice smo donosili od kuće
već na tim stolicama čučali su počeci socijalnih razlika iako je većina u to vrije-
me željela sjediti na stolicama donešenim iz siromašne radničke obitelji
ali preskočimo stolice i vratimo se božiću
nemojte se čuditi što za božić nismo imali tri dana školu jer u to vrijeme lokal-
ne novine
bile su pune božićnih čestitki koprivničkih obrtnika cijenjenim gostima i mušte-
rijama a novogodišnja poruka narodnog poslanika završavala je parolom
bog poživi našega maršala i narodnu republiku
jadan i naivan poslanik mislio je na republiku hrvatskog naroda

a moš mislit što su drugi mislili
a ja sam mislio da će u komunizmu svaki dan biti božić
onda su najednom iz novina nestale božićne čestitke i ukinulo badnjak i štefanje
i štefeki su dan po božiću uz stolicu u školu donosili pišingere i bocke a daje
cvanciger bio štef mislim da bi se tu našla i kakva staklenka
sljedeća etapa u razvoju nam školstva bila je nastava i na božić ali samo tko hoće
nastavnici su morali htjeti
a kako je u to vrijeme koprivnica bila mnogo manja bila je kotar

a moj je otac bio budža na kotarskom nivou
i tako sam ja morao i za božić u školu
na veliku bakinu žalost i još veću moju
nastave zapravo i nije bilo jer su uz dvojicu-trojicu meni sličnih dolazila u školu
još samo dvojica-trojica kojima je božić bio nešto kasnije
oni su i kasnije mogli slaviti
većina nastavnika gledala nas je poprijeko
valjda su mislili da nema nas ne bi ni oni morali raditi za božić
možete misliti kako su me zbog toga tek zezali dovla ifa i društvo
ja sam za njih bio crna ovca bijela vrana baš zato što sam bio crvena
i danas pocrvenim zbog toga
od srama
a i kod kuće je mama po tatinim receptima morala za božić lošije kuhati nego
za obične dane
da ne bi slučajno navratio neki drug i mislio
a obično je netko navratio nastoličio nastolio
naravno vi već znate daje onda službeno ukinulo božić i mogao si i prije i posli-
je izostati a za božić su vrijedile samo posebne ispričnice
isključivo od liječnika
a čak je i neke liječnike isključilo
pogotovo kad je za direktora došao onaj brkajlija što je dijelio tri vrste šamara
od prve se jednom okreneš oko sebe
od druge dvaput
a od treće vrste postaneš zvrk
i tako su i djeca najvećih vjernika i na božić dolazila u školu
i tu je s božićem završila moja prva reforma školstva
kako je danas to znate
i za božić i za ostale dane
ih ćete doznati

SRETNA VAM LIMAČKA

dragi moji
lijepo moje
zna se prvo limači a drugo i prvo i treće o limačicama da ne govorimo
evo nje opet na pragu na vratima točno u ponoć prekoračit će prag to jest sve
pragove
i tako to godinama
i tako to decenijama
i tako to milenijima
i tako to
uvijek prekorači prag nikad se ne spotakne
ona se ne spotakne ali se mi često čim dođe počnemo spoticati
pa se nekad nastavimo spoticati i cijele godine
i tako ona uvijek dođe u isto vrijeme
uvijek dođe a nitko je još nije vidio
uvijek ugasi svjetlo prije nego upadne
žensko pa stidljivo
žensko od prije
a ako je stvarao žensko mora daj i strašno nesretna jer je već nakon godinu da-
na počnu zvati stara
stara prošla
i svi uvijek očekuju da će nova biti bolja
a nova je često stara čim se pojavi

a ja se zapravo točno i ne sjećam kad se kod mene pojavila
ne sjećam se ni djeda mraza
prvo ga i nije bilo nego su nešto ranije bili sveti nikola koji je darove nosio u ko-
šari
a i krampus gadan kao krampus nosio je košaru s kojom je prijetio zločestoj dje-
ci ili djeci koja su imala zločeste roditelje
kako se nikola nikad nije pojavljivao bez krampusa izbjegavali smo obojicu ko-
šarkaša
uvečer bismo ostavili cipelu praznu u prozor a ujutro bi našli u njoj jabuku kocku
šećera a kad se pojavila i prva naranča to je stvarno već bila republika
prve naranče
i sedme osme devete
dijelili smo na kriške

dostaje vremena prošlo kad sam sam pojeo cijelu naranču
pa su se dosta dugo naranče nosile uglavnom jedino kad je netko bio bolestan
i jednom je moj bratić donio svom i mom djedi s čista mira kilogram naranči a
djed se iznenadio
zvonkec zvonkec pa nisam bolestan
to je stvarno već bila republika
a s republikom su polako nestajali nikole i krampusi i počeo je dolaziti djed
mraz s dugom bijelom bradom kome smo se jako radovali iako smo se prije bo-
jali brada
crnih
i djed mraz je donio i prvu čokoladu i prvu loptu i svašta prvoga
baš uoči prvoga za novu godinu
neki su iz navike stavljali i za djeda mraza cipelu u prozor
a znam jednog koji je stavio čizmu svog djeda misleći više će u nju stati
a ujutro je našao u čizmi duhan za lulu
kad bih znao da će meni donijeti duhan stavio bih sve čizme u sve prozore
ali meni neće donijeti
meni djedica obično donese račun za struju za vodu za grijanje za telefon
psovanje je badava
ali glavno da vama dragi moji limačići i limači i limačićice i limačice glavno da
vama donosi knjige igračke brda čokolade i bombona i još mnogo toga
neka nosi kad je godinama škrtario a i nije ga uopće bilo kad nam je najviše
trebao
stvarno ljudi a što je s bakom mraz
neka samo dobri stari djedica mraz nosi a stara mislim godina nek se nosi
živjela nova a vi s njom
i vi u njoj
i lijepo je dočekajte
i ja ću se truditi daje lijepo dočekam jer je prošle godine ona mene lijepo do-
čekala

iza planjke
a mnogo godina prije čekali smo je u podrumu staro-gimnazijskom
prva plesna sala
negdje pred kraj gimnazije
mornarsko vrijeme
mislim na rum
a onda nisam samo mislio nego sam ga i trusio
odmah s večeri
i mrak mi padne na oči oko jedanaest
pa su me ifa gico i vlasta povelu kući
tri na jednoga a tu i tamo mi se činilo i šest
zar se i to može
bile su to dobre stare ledeno snježne godine
nekad nismo imali ni školu jer je vani bilo mnogo više snijega i leda nego drva i
ugljena u podrumu gimnazijskom
odmah pored plesne dvorane
bile su to zime daje drveće pucalo
i nama su pucali mislim prsluci što zbog pucanja drveća nije bilo škole
opet zbog drva
i tako mene trojka vuče kući
zvone praporci u oba uha
i poskliznemo se na jednom zavoju i prasnemo na led
jedine praskalice te noći
pravih još nije bilo
i stane meni gico na kaput
jes da su oni bili manje mornarizirani ali da je bilo balona za puhanje i njihovi
bi pozelenjeli
a u to vrijeme bio sam ja prilično mršav
za razliku od gicoja kao što mu i ime kaže

i za razliku od ife i vlaste mada im imena to ne kažu
i dižu njih trojica moju mršavost ali ne ide
psuje gico koji je to davao u njemu tako težak
na kraju me nekako dovuku u kuću i strpaju u krevet
i taj čas se meni upali svjećica da će poslije ponoći u podrum
vidi vidi podrum se sastoji od poda i ruma
da će u podrum doći boć koji je u to vrijeme bio glazbena koprivnička zvijezda
jer je svirao klarinet u poznatom zagrebačkom sastavu
i na radiju čak
a ja sam baš počeo nešto puhati u klaru ili kolac
a mislim da smo je zvali i treska
tramvaj je to ime dobio kasnije
uglavnom vrati se trojka kroz snježnu noć u podrum i kažu ujedan glas
jedva smo ga strpali u krevet
a kažem ja
jeste ovo
i odem slušati boća
a nitko do danas nije uspio doznati kako sam se vratio prije njih
pa čak ni ja
a ni ta i ni jedna se nikad više neće vratiti
zato svaku
mislim godinu i mislim novu
zato svaku lijepo dočekajte
jer nikad ne znate koja će vas
i kad će vas ona dočekati
iza plotu
po želji ubaciti mota i ono ispred

JE LJUBAV

limači u oh limačice
limačice u oh limače zaljubljeni
ljubav je ljubav je ljubav je
neš ti originalnosti
oš ja opet nasha ogdena
prva je ljubav je prva je prva
je ljubav
a poslije se dogodi još nekoliko prvijeh ljubavi
kad bi se barem i odraslom narodu događala ljubav
ali pustimo politiku
ako nas pusti
vratimo se prvim ljubavima
a postoji li i prije prve kakva pretprva ljubav
moj sin goran koji je sa tri godine govorio kad sam bio mali
a četiri kad budem velik bit ću more
s pet je rekao prijateljici iz vrtića slušaj ti jana ako se misliš tako ponašati ništa
od ženidbe
a kad sam ja bio prvoškolac
doduše bez škole
misli se na zgradu
reče mi vršnjakinja ali dosta starija da se igramo mame i tate
ja sam odmah od prve shvatio kako je mislila da ona bude mama
meni nije preostalo drugo nego da budem tata pa sam rekao

idem ja na teren vratit ću se za dva dana ako se vratim
ne povratilo se
pa smo se osim mame i tate igrali i riječima
čapasnapa ripiječpe
časna riječ
lipimapačkapa
igrali smo se riječima jer nam nitko nije kupovao igračke
jer igračke puno bolje uspijevaju na trulom zapadu nego u divnoj zemlji gdje se
izgrađuje bolja budućnost
i svjetlija i svjetlija
kad se sjetim i danas mi padne mrak na oči
a onda smo se igrali igračkama koje smo sami napravili
primjerice potpuno izumrla igračka sigurno je naša pucaljka od cjevčice u koju
se stavljala kuglica od kruha
kuglica se ispaljivala puhačkom fintologijom
kod vještijih mahera ti mali projektilići postizali su zavidnu brzinu i tvrdoću
pa ako je netko na tko tebe kamenom odgovorio sa ti njega kruhom iz pucaljke
i pogodio negdje oko lica
da ne kažem oko oka
bilo je i suza
kuglice koje su promašivale limačke ciljeve najčešće su se zaustavljale na bijelim
školskim zidovima pa je jedna nova mlada nastavnica povikala
kakvi su to novi insekti

mušice muhe muhare iz naših glava
a bilo je i mnogo opasnijih igri
prvih godina poslije rata u lokalnim novinama često je pisalo kako su najčešće
djeca stradala igrajući se neeksplozivnim eksplozivnim igračkama
koje se najčešće u rukama predomisle
đavo ih odnio a on ih je i donio
uz opasne igre za tijelo pojavile su se i za dušu
ma kakve igre
čak i limače najlimačastije uvalilo u one njihove mož mislit igre
izborne
predizborne
pa smo pravili slavoluke pisali parole palili kresove
pjevali u tunelu usred mraka šija zvezda petokraka
znam ja da se morska piše zvijezda
pa smo još pjevali u divljaka luk i strijela željeznica selo grad
u divljaka slavoluk sa sela i grada
najviše me zbunjivala pjesma izgradit ćemo novo gačo vjeka
ono s vijekom ili stoljećem bilo mi je jasno ali što tu traže nove gaće shvatio sam
mnogo kasnije
zahvaljujući nama stranom naglasku i nespretnoj glazbi zaista se pjevalo doslov-
no novo gačo vjeka
a zapravo se mislilo izgraditi novoga čovjeka
srećom i sami smo se dosta gradili
igrali smo igre koje smo sami izmislili
gradili smo dvorce u oblacima koje smo samo mi vidjeli
ja sam često bos trčao po livadama za leptirima a noću sam sanjao kako zajed-
no s njima letim
djetinjstvo nam je bilo jako siromašno
tako siromašno da smo ga morali obogaćivati
igračkama igrama riječima snovima

svojim
kako je krenulo uskoro ćete i vi limači današnji moći i morati obogaćivati svoje
iako se mnogo toga promijenilo
iako se mnogo toga mijenja
ali ljubav uvijek zauvijek ostaje ljubav je ljubav je ljubav prva je prva je prva
je ljubav
znate što se najviše fura ovog proljeća
ono što ljeto jesen zimu čini proljećem
počinje sa slovom iz sredine proljeća
pro lj eće
lj kao ljubav
je

PRVOTRAVANJSKI ZAPISI

o limači ponekad vrlo odrasli
o odrasli što se ponašate kao djeca
u pelenama

o vi zaostali iz naprednih krajeva
o vi

0 mivioni

kao i nekad i danas svaka godina ima prvi april
pa bi trebalo jedne zapise posvetiti i tom danu statističara
a statistički bi se moglo dokazati da se štosevi prvoaprilski po-
navljaju godinama

vjerojatno i vi nasjedate kao i vaši nastavnici pro-
fesori na iste cake na koje smo nasjedali i mi i
naši profesori

zato će ovi zapisi biti više općeniti

uz prvi travanj kao takav

uz prvi april kao onakav

uz sve ostalo kao takvo i onakvo s osvrtom
na vrijeme između dva prva mislim i travnja

1 aprila i između više prvih

neka bude samo aprila

jer zgodnije je kad nekog prevedeš žednog preko coca-cole reći april li li nego
trava
nj nj
što je je a stoje bilo to više neće biti to jest što je bilo to će opet biti
ako bude
a na latinskom aprilis znači otprilike koji sve otvara pa dopustite mi onda
o limači zemlje naše
da otvorim prvu svečanu akademiju u čast prvog aprila s time da bude što otvo-
renija
ovime je akademija otvorena
dnevnog reda neće biti jer u dnevnim redovima obično nema baš mnogo reda i
većina njih zaslužuje drugi red
sastavljaju se obično reda radi ili dnevnog reda radi kao što ih prisutni i odsutni
duhom odobravaju radi reda zbog običaja ili radi sigurnosti
ako ćemo i imati dnevni red koji važi i za večer noć praskozorje zora puca on će
imati samo jednu točku
našu zajedničku ne tangentu već točku kroz koju prolaze svi naši pravci koji su
prvi
nećemo imati ni obaveznu točku razno jer se rimuje kao i točke ispred nje sa
šuplje
radno predsjedništvo također nećemo birati jer netko već sigurno ima na cedu-
ljici pisaćom mašinom ispisane kandidate
o limači o limačice drage vi ste radno predsjedništvo
predsjednici možete biti svi ali zapisnik neka pišu nepismeni
znači odrasli
bit će zapisničara na ovom njihovom brdovitom balkanu kao punoglavaca ispod
žabokrečine
referata osim ovog također neće biti

uz sve ostalo i zbog tog što bi za neke referate bilo dobro da su napisani na izumrlom kašupskom jeziku

ako je ovo skica za akademiju pa bila to baš i akademija u čast praznika što kod nas ne pada samo prvog aprila svakako tu treba ubaciti i neku recitaciju jer vatrogasna limena glazba ne može svoju svirku pretvoriti u slova
recitacija je pjesma po našem suvremeniku krleži i po našim suvremenim glem-bajevima

krava na orehu

standard vu grehu

pozoj v zobunu

radnici kunu

mesto svinje štriga

v novčaniku figa

muha v vreloj kaši

svaki vrag te praši

ako se nekom ne sviđaju note ove recitacije zbor mu u zboru odgovara

ni vu cvetju ni pravice

ako se nekome ni to ne sviđa zbor mu podvikne danas je prvi mislim i april i

travanj

i tako smo došli i do kraja ovog slova pisanog u čast prvog aprila dana kome zahvaljujem što možemo reći i ono što možda ne bismo smjeli reći neki drugi dan i dana koji kod nas često traje tristo šezdeset pet dana

i noći

naravno akademiju ćemo završiti parolom

živio dan statističara prvi april

živio dolje

uostalom mi to često kličemo

ZADRUŽNI VALJCI I BRAČNI TROKUTI

0 limačarija limačarija

svakim danom starija kakvo je to bilo vrijeme nevrjeme
kad sam mislio da će izgraditi novo gačo vjeka

1 ne samo novoga čovjeka

i novoga nastavnika su htjeli izgraditi

ako ispadne a ispadne izgrditi

izgrditi nagrđiti

pa su izmislili ogledne satove

ogledni satovi

o gladni satovi

o gadni satovi

dolazili su drugovi profači jedan drugome jedan drugoj jedna drugome onako-
oo drugarski

drugovi profači gospodi profačima dolazili su još onakije

tko to šapće opakije

dolazili na sat ali neki i s časovnikom u džepu

neki i s časovnikom na ruci

neki i s časovnikom u glavi

grupno špijuniranje

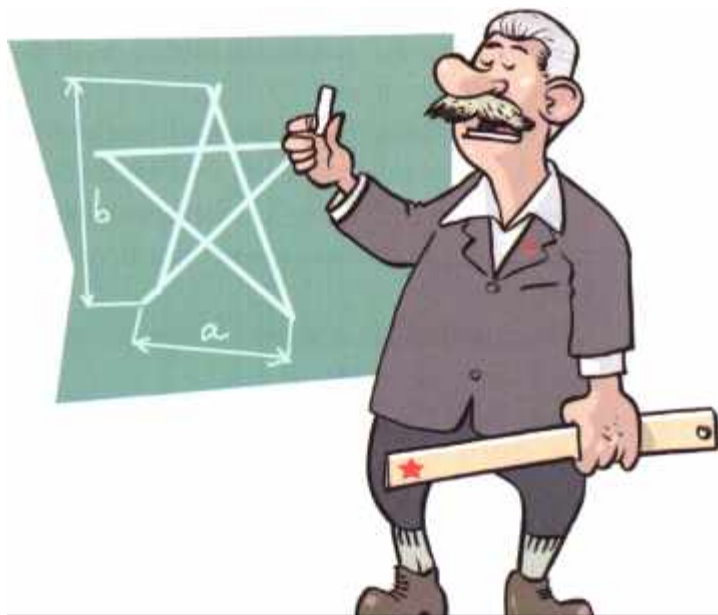
ne znaš tko koga

svi protiv jednoga jedan protiv svih

pa je matematičar kom bi prema znanju i kvalifikacijama bilo bolje

a tek nama

daje bio matičar iako se nije zvao mate
e taj je nemate tražio na satu geometrije da se izračuna oplošje zadružnog valjka
izračunaj oplošje zadružnog valjka ako je zadružni valjak izmjereno zadružnim
metrom dugačak pet metara i tako dalje i tako dalje
od pameti
valjao je mate nemate valjao a daje valjao možda bi mu valjatori uvaljali klade
da ih valja
mnogi valjani profesori bili su prisiljeni ići na dobrovoljni rad po šumama i go-
rama
kakva valjaonica
a nije samo matičar praznu slamu matio
misli se mlatio
a mlati se kad se ne misli
bilo je još dosta razreda u kojima se izračunavalo oplošje zadružnog valjka so-
cijalističke kocke naprednog stošca
uh da znate kako mi je žao što ga nisam pitao da li je u trulom kapitalizmu
oplošje kapitalističkog
trulog se razme

valjka iste dužine i širine isto kao i oplošje našega zadružnog socijalističkog
valjka
da lije moguće daje to isto
da sam to pitao ispao bih nemoguć a moguće bih ispaao i iz škole
teško je vama danas shvatiti što smo sve mi morali shvaćati
shvaćate ne
naravno da ne shvaćate
pa i vi sve ne prihvaćate baš zato što ne shvaćate
preciznije baš zato što shvaćate
shvaćam ne
kako je veliki bračni trokut u koji se uvalio socijalistički direktor
onaj s brčinama
nije se u razredima uopće govorilo
ne zato što je u igri bio tajnik kojeg je direktorčina izbacivala iz igre kad god bi
mu se prohtjelo
mislim prohtjelo
nego zato što su se brčina bojali nastavnici jednako kao i učenici
možda i više
oženjeni nastavnici dodatno su se bojali jer direktor nije bio kateta samo nad taj-
nikovom hipotenuzom
a daje direktorčina čuo za pitagorin poučak u njegovoj bi verziji glasio
zbroj kvadrata nad mojim veći je od zajedničkog zbroja kvadrata nad katetama i
hipotenuzama svih bračnih i vanbračnih trokuta gdje sam ja stranka
znam ja da nije stranka nego stranica ali ne znate vi njega
vaša sreća
mate matičar koji je sebe često matirao ne samo matematiku nego i samog sebe
takozvanog matematičara
nije se morao bojati za ženu jer ju je oženio davno prije nego su uvedeni mati-
čari
iako se zbog godina žene nije bojao za nju

zbog godina svih nas u kojima smo živjeli svega se bojao
pa je za svaki slučaj sat završavao parolom živjele seljačke radne zadruge
kako su živjeli seljaci koje su ugurali u te zadruge ne pitajte
seljaci koji su prije dobro živjeli vrijedni marljivi imućni bili su proglašeni ku-
lacima
naravno daje riječ kulak ruskog podrijetla
a proletarius je na latinskom građanin najnižeg razreda
a nedavno sam čuo da se proleter i svih zemalja ujedinite se na turskom kaže ot-
prilike
fukarom butum dunjaluk usuruni
ali nemate matičar je vikao živjele seljačke radne zadruge još i onda kad su i oni
što su ih izmislili
pardon prenijeli iz sovjetskog im bratskog saveza
već shvatili da neće dugo
naravno zadruge ne oni
oni će već izmisliti neka nova potemkinova sela i šume i gore
živjele vikao bi nazovi em radi gluposti a učenici bi odparolili živjele i čvršće
stisnuli fige u džepu
tako su nas stalno izgrađivali
zagađivali
dobro smo se još izvukli
većina
stalno se nešto gradilo gradilo izgrađivalo
nema odmora dok traje obmana
koliko toga su nam rušili
koliko toga su nam srušili
doznali smo mnogo kasnije
i još doznajemo
i još ćemo doznati

MALAC FIZIKALAC

znam vas lime

znam

većini je teško odnijeti s trećeg kata smeće u kantu ili onu gadnu mrtvačku vrećicu sa smećem pred kuću

a kad smo se iz podstanarstva preselili u kuću s vrtom i dva sustanara bilo je problema i sa sustanarima i sa smećem

jednog smo se sustanara odmah riješili a za pitanje smeća to će reći odnos odnos ne prema nego odnos njega ili ga

za to sam bio ja zadužen

dva-tri puta tjedno ili više po potrebi

trebalo gaje nositi prvo preko cijelog nogometnog igrališta a zatim još oko kilometar iza banovačkih vrtova u jednu grabetinu u trokutu banovac pruga put za koprivnički ivanec

koji put bi ako gaje bilo manje smeće iskočilo samo negdje usput u grmlje

a bilo je sjajno imati kuću s vrtom i voćkama i kad god zaželiš popneš se na višnju krušku jabuku

a odmah iza vrta pravo nogometno igralište

češka je često tresao protivničke mreže ali još češće naše jabuke

one bliže igralištu rijetko kad su dozorile

odmah uz igralište bila je podravka

u početku obična provincijska pekmezara

bačve od marmelade naslagane u više redova služile su kao tribine

ako nije pao nijedan gol uvijek je pao neki obučeni navijač s tribine
a ja opet skrenuo s odnosa smeća na nogomet
tako sam i onda radio
na povratku bih se uvijek pridružio dečkima koji su haklali na igralištu
a osim nošenja smeća radio sam još dosta toga
malac fizikalac
u vrtu sam jednom oborio višnju
mislim drvo od višnje a sam sam srušio i poveću krušku
po povratku s jednog logorovanja
tečaj za vođe na pakri
popravio sam ogradu od vrta kokošinjac gajbicu za zečeve i svinjac
dolje kokošinjac
gore svinjac
ima takva pjesma
i ja sam pjevao baramba logor se ruši i druge izviđačke pjesme i usput skucao
tor za četiri para šunki
u to vrijeme gotovo svi koprivničanci uzgajali su čak i u centru šunke krvavice
čvarke i vrlo cijenjene kobasice
tu mi je najteže padalo kad je trebalo odvesti u mlin kakvu vreću
na povratku iz mlina obično bih zajedno s vrećom naletio na seku koku zlatu
tačke nisam mogao smisliti nego sam vreću pentrao na biciklu
ako mislite da se lako voziti na biciklu uz vreću od pedesetak kilograma onda
se gadno varate
međutim kad su počele radne akcije tačkama su akcije naglo skočile
natjecali smo se pred brigadirima svaki dan tko će brže i tko će više tačaka
istačkati
poslije gradnje drugog kata gimnazije i školskog igrališta krčili smo bagremo-
vu šumu na danici
prije je to bila danica kod koprivnice a danas sve to spada pod koprivnicu

i kažem ja jednoj kolegici makni se da posječem šušti šušti bagrem bijeli
neko manje drvce
kaže ona samo ti zamahni
kažem ja makni se
pa ne možeš valjda jednim udarcem kaže ona
makni se
zamahni
zamahnem ja
padne šušti šušti bagrem bijeli i sjekira produži do njezine noge i šišti šišti krv-
ca crvena
ne znam koga je bolje boljelo
kaže ona nisi ti kriv
znam ja da sam ja nevin ali ništa ne kažem
i danas joj se pozna ožiljak na nozi
zbog tog sam ožiljka s njom morao na svakoj čagi kad je ozdravila plesati naj-
manje dva puta
što mi i nije teško palo
a dizalo se svako jutro u pet kad smo gradili cestu kod jagnjedovca
spavali smo na jednoj strani štaglja u sijenu brigadir-limači
na drugoj brigadir-limačice
sijeno je mirisalo
na obje strane se uzdisalo
u sredini straža
a bio sam i na saveznim radnim akcijama
gradili smo auto-put zagreb crtica ljubljana
mi njega
on nas
mislim gradio
znate već tu parolu a stvarno nije bila samo parola

tu me jednom u gostilni prevario suvarak i pridrijemao ja ispod jarbola
a ispod jarbola grb od raznobojnih kamenčića
ustao sam s grbom na leđima
po danu smo prevrtali preko ruku vreće cementa a uvečer su i brigadirke znale
svlačiti uniforme i oblačiti vreće
takva moda
vreća je bila glavni modni hit
i žuljevi su pucali
a sve u svemu bilo je sjajno
jedino su nam kruh mijesili s bromom
srećom još nije počeo djelovati
i na radilištu dade jedna brigadirka iz vimpijeve brigade krasnom rasnom riđanu komad kruha
riđan zadovoljno hrže
hrže hrže a ne zna jadan daje pojeo brom smije se brigadirka
i svi mi s njom
ali to je već bilo pri kraju
mislim pri kraju limačinstva
a u svom kraju rodnom kad sam bio sasvim lima
kratke hlačice mornarska majica
tata je bio u partijskoj školi i za praznike umjesto da ode na godišnji odmor i sve nas odvede na more
on je uzeo traktor i vršalicu i mene limastog pa smo vršili mlatili žito u torčecu selu kod koprivnice
danas bi to bila čista demagogija a onda je bila čista potreba jer je radnoj zadruzi manjkao traktorist a tata je bio predratni traktorist i ratni i poratni komunist a i žito nije priznavalo kadrovske probleme
onda još nije znao da će mu za to i ostalo jednog dana reći
znate onu pjesmu za falu su mu rekli daje

i tako sam se ja nagutao prašine a koji put skoro i suza jer su me gazde onakvog kratkohlačnog limastog htjeli varati a moj je posao bio vaganje i zapisivanje kilograma

ako je došlo do veće gužve zvao sam u pomoć tatu i nakon nekoliko prvih dana znalo se da se malog ne može samo tako prevesti žednog preko žita i onda je već išlo lakše

važno sam vagao zapisivao svađao se sa gazdama spavao svaki dan u drugom sjeniku

jedino me smetalo što me vlado prozvao puserlin

to je nekakav mali kolačić

a vlado je bio veliki i ubacivao je snopove pšenice u ždrijelo vršilice a djevojkama je usput uvijek nešto dobacivao što ja uglavnom nisam razumio ali sam tu i tamo za svaki slučaj pocrvenio

i tako sam prvi put nešto zaradio takozvane trudodane koji su se isplaćivali u naturi

a prve pare zaradio sam tucanjem tucali smo orahe

u zadružnom savezu dobili smo cijele a očišćene su nam vagali i plaćali

bio je to opasan posao

ako si previše grickao kod tucanja još je ispalilo da ti njima moraš platiti

pa smo brali i prodavali ljekovito bilje bukvice žir a i staro željezo je dobro išlo ako te nitko nije uhvatio kod branja

a jednom sam zaradio divljeg zeca i nekoliko stotki žive love
pseći posao
uz lovačke pse i jednog kolegu prinosio sam lovcima ustrijeljene zečeve fazane
šljuke
to sam radio samo jednom jer su me i mrtvi i poluživi zečevi nekako čudno gledali a teško mi je palo i krasno šareno fazanovo perje poprskano
uz to je i lovački gulaš bio vraški papren za limački želudac
naročito drugi dan
u lov više nisam išao ali ulovio bih tu i tamo kakav honorarčić u lokalnom listu
glas podravine mladosti ijednom izviđačkom listu
a s prvim većim honorarima odvinuo sam i dvije daske u drvarnici kroz koju se
moglo doći pod prozor sobice u kojoj sam spavao
iznutra sam se zaključao i šmugnuo kroz prozor i daske koje su bile samo gore
zabite
roditelji se nisu mogli načuditi kako sam u to vrijeme znao tvrdo spavati da me
ni najveća lupa po zatvorenim vratima nije mogla probuditi
a jednom ujutro ušuljam seja kroz prozor i otvorim vrata
baš u taj čas uđe tata i začudi se
ti već ustao
oho čak si i krevet već složio
jesam kažem ja i odem dalje u svoj nespokoj
ali tad više nisam bio malac fizikalac
počelo se sve nešto komplicirati
psiički što bi rekao suljo
i više nije bilo nogometnog igrališta iza vrta
podravka se proširila progutala igralište
i nije bilo ni mog križnog puta kojim sam nosio smeće
smetje kako je govorila moja mama
svud se tu naselila podravka

od provincijske pekmezare postala svjetska tvornica
i tamo gdje je bila ona šumica na danici
šušti šušti bagrem bijeli
i tu je danas podravka
i u mom vrtu
i tamo gdje je bila naša kuća
i nju su nedavno srušili
i nju i susjedne
i sad proizvodi iz mog igrališta mog smetnog puta mog vrta mog dvorišta moje
kuće putuju po cijelom svijetu
a možda će se jednog dana cijela koprivnica zvati podravka a za uspomenu na
nekadašnju koprivnicu tvornica će dobiti ime
koprivnica

SVE BILO JE KEMIJA

kao što već rekosmo dragi limači
O limačicama da ne govorimo
kad vaše gospođe majke kuhaju ručak što je to
nije nego kad vaše gospođe majke kuhaju ručak
to je kemija
kemija
sve je kemija
oko vas
u vama

1 kao što rekoh kad vaše gospođe majke kuhaju ručak to je kemija
tako je govorio moj ili još točnije svoj nastavnik iz kemije što mu je prezime bilo
sambak mambak ili tako nešto po ondašnjem plesu
a uvijek je skakutao oko stola s epruvetama
ples epruveti u njegovim rukama
maestro za epruvete
a mi smo kao svi učenici svijeta priželjkivali da pokus ne uspije
da nešto prasne
eksplozira
grmne
ali nikad nije grmilo
nije grmilo ali je kiša padala po prvim klupama i stanovnicima prvih klupa
zato smo ga od milja zvali špric-kanta

prskalo
špricalo
i pričalo
on bi počeo kad vaše gospođe majke kuhaju ručak a mi bismo u zboru nastavljali
to je kemija
i poneko bi obrisao rupčićem za nos čelo orošeno sitnom proljetnom kemijskom kišicom
a đidi iz prve klupe jednom je donio kišobran u školu
crni veliki starinski kišobran
vani sunce
na stolu epruvete
pred klupom kad vaše gospođe majke kuhaju a đidi otvorio
kišobran
sambak rumbak mambak ili tako nešto po ^
plesu poskakivao je u ludom ritmu oko kišobrana
grdio vikao grmio da bi na kraju zaključio daje sve to samo kemija
i tako đidi nije dobio nikakvu kaznu
kod nekog drugog kod kojeg nije bilo kad vaše gospođe majke kuhaju ručak sve je to kemija
kod tog drugog izvukao bi đidi neki podebeli ukor i jedinicu veliku kao epruveta a kod špric-kante zaradio je samo pojačano umivanje poslije sata kao i svi ostali iz prve klupe doduše nešto više nego obično jer je jako grmilo pa je normalno padala i nešto jača kiša

a kad bi špricalo sjeo sa svojih metar šezdeset za katedru samo mu je nos virio
između epruveta
kad u podravci kuhaju marmeladu
i to je kemija
sve je kemija
molim tko nosi bijele mantile na radnom mjestu poskakivao bi zadovoljno pričalo
molim tko
zna se
kemičari
liječnici
i brijači dobaci dovla
molim tko je to rekao neka napiše deset puta ja nemam u glavi dovoljno en-a
ce-el
i baš pod njegovim satom nestane jednom struje a ifa iskoristi mrak i svu tintu
potroši na polijevanje nogu najbližih kolegica
naravno kad je došlo svjetlo nastala je velika dreka a sve je završilo sa
sve je to kemija
i s nekim pokusom s tintom koji je kao i uvijek uspio
i tako smo na kraju zavoljeli kemiju i sami smo se počeli radovati uspjelim po-
kusima
a kad je na pitanje kad vaše gospođe majke kuhaju ručak stoje to tomić odgo-
vorio
grah bez mesa
mi smo se više ljutili nego on
špric-kanta špricalo prskalo pričalo zaljubljen u kemiju
onda je iznenada otišao
mi smo ostali
došao je drugi
drug iz kemije

ni špric-kanta ni špricalo ni pričalo ni prskalo
samo drug iz kemije
pa smo onda i mi otišli
i zaboravili smo sambaka rumbaka ili tako nešto po plesu samo sam ja jednom
majci kad me pitala što misliš što je to u loncu odgovorio
kemija

POVIJESNI PROBLEMI

e moji limači
nekoliko puta eee moje limačice
još draže
i meni je u ona limačka vremena bilo drago kad me je razred izabrao za pred-
stavnika u nastavničkom vijeću
prve klice samoupravljanja u školama
kasnije sam požalio
a požalila je i profesorica iz povijesti koja je ifi upovijestila topa u imenik zato
što je rekao da se neki kralj krunio na božić
kad je utopljenik
utopljenik izvedenica iz topa a ne utapljanja iako ima sličnosti
e kad je jadan ifa protestirao da tako piše u knjizi profesorica je cenzurirala taj
udžbenik i od tad se kralj krunio na našoj školi za prolaznu ocjenu dvadeset pe-
tog decembra
godina nije bila sporna
ifa nije mogao doći od čuda k sebi tim više što je bio susjed profesoričin i godi-
nama joj je zajedno s dovlom išao čestitati božić
uvijek su uhvatili i nešto za džeparac
o kolačima da ne govorimo
to s topom dogodilo se na samom početku školske godine a pred kraj kalendar-
ske godine profesorica mustač
kako smo je od milja zvali pogodite zbog čega
dobila je čestitku u kojoj su joj
ili još bolje smo joj

čestitali dvadeset peti decembar
i ifa i dovla te godine izostavili su usmenu čestitku
prof mustać nije nama ništa direktno rekla ali smo doznali
da ju je od dvadeset petog decembra još više razljutila čestitka s brkatim snjegovićem što je očito bilo u vezi s njezinim imenom od milja
osveta je uslijedila u zadavanju lekcija iz više knjiga
kako je rastao broj knjiga raslo je i naše negodovanje
gundanje došlo i do ušiju razrednice koja je o tom povijesnom problemu prozborila i na nastavničkom vijeću
žale se učenici kaže razrednica da u dane kad imaju povijest moraju školske torbe pretrpati historijskim knjigama tako da nemaju mjesta za knjige i bilježnice iz drugih predmeta
na to sam ja progovorio svoje prve riječi na dičnom nastavničkom vijeću i dodao da sam ja s tim u vezi predložio kolegama da zbog svega toga u povijesne dane ne idemo u školu s torbama nego s tačkama međutim da se tu javlja problem parkiranja gore predloženih tačaka jer su učionice dosta uske i tjesne
rezultat mog prijedloga bile je vrlo mršava ocjena iz povijesti na kraju polugodišta
u drugom polugodištu navalio ja učiti povijest više od svih predmeta ali me profesorica mustać a zvali smo je ponekad i kraljević marko uporno ignorirala i nije me htjela pitati
međutim najavilo inspekciju i sad nastala strka frka a specijalna movana nastajala je u ta predinspekcijska vremena na satovima povijesti
mustaćica je za svaku lekciju imala nekog tko se morao specijalno pripremiti
učenici su pisali svojim dizanjem ruku scenarij a profesorica je sve režirala na primjer kaže ona kad ja pitam to i to onda vas sedmorica dižete ruke a ja pitam tebe osmog koji ćeš se čitavo vrijeme držati kao da ništa ne znaš
naravno mene je i dalje ignorirala iako sam gotovo stalno na svako pitanje dizao ruku
i sve se fino i lijepo izrežiralo međutim na jedno njezino pitanje nitko nije znao dovoljno dobar odgovor

kad se ona počela ljutiti i grmiti u smislu tako dakle to nitko ne zna ja se lijepo dignem i vrlo učtivo je zapitam da li dopušta da ja o tome što god kažem sad nije imala kud i na kraju i mene uključila u inspekcijisku predstavu a iznenadila me i velikom četvorkom
i prošla inspekcija i približio se kraj školske godine zaključila profesorica ocjene i meni ostala četvorka ali ne za dugo
kad smo već svi a naročito ja već gotovo digli ruke od tog razreda prozove mene mustaćicamarkokraljević i počne me ispitivati kao na policiji
i to sve neke lekcije iz prvog polugodišta koje više nisu znali ni najokorjeliji štreberi
i nastani se među moje vrlo dobre i odlične ocjene debela jedinica s vrlo oštrim okusom popravka
odmah drugi sat došla razrednica pokvarit ćeš mi srednju ocjenu grdi ona mene
grdim ja profesoricu iz povijesti
razred potvrdio da je mustaćica rekla da više neće pitati i da ne dočekala iza plota
na kraju me razrednica potjerala kući i rekla da ne dolazim u školu dok ne propevam cjelogodišnje gradivo povijesno
više zbog inata nego zbog ocjene navalio ja na povijest žešće nego turci na balkan i uči dan i noć i opet dan i tako sve do posljednjeg školskog dana
svi moji kolege već su jednom nogom bili u razredu a drugom na šoderici ili moru a mene izvelo pred komisiju u kojoj su bili uz mustaćicu razrednica još jedna druga profesorica iz povijesti a bogami došao i direktor škole
vidim stvar je ozbiljna pogotovo kad mi je bilo jasno daje i ova druga profesorica dušom i diplomom protiv mene
padne pitanje
ja sav sretan mislim to baš znam ali čim one to osjete eto ti novog pitanja počnem ja odgovarati sve lijepo naširoko kad me prekinu da se ne izmotavam i neka predem na bitne stvari

drugi put počnem ja iz mediasa resa pa me opet prekinu kao ne može to samo tako odmah u sredinu treba malo šire kako je došlo do toga što je sve to uvjetovalo što se u to vrijeme događalo na nekoj desetoj strani i sve takve podvale na to ću ja molim vas budite ljubazni pa se dogovorite kako ćemo mislim kako želite

temperatura u razredu naglo je skočila iako sam ja mislio daje već prije bila maksimalna

i tako povuci-potegni navlačili mi taj povijesni konopac kad se umiješa direktor i kaže ajde još jedno pitanje pa će biti dosta

padne i to pitanje a ja sav sretan što je baš to palo jer sad sam siguran da neću ja pasti to sam baš dobro spremio

ujutro još ponovio

i razvezem ja kad me prekinu brkovi

u to vrijeme u francuskoj još nije bilo buržoazije

mućnem ja malo glavom i vidim pred očima slova iz knjige vizualan tip

uvjeren da sam u pravu opet ja isto malo povišenim tonom

opet ona isto jako povišenim tonom

ja bilo je

ona nije

je nije

izvučem ja knjigu iz torbe i pročitam nekoliko rečenica iz kojih je svima bilo jasno da sam što se buržoazije tiče u pravu

kroz nekoliko sekundi mustačica je bila u hodniku mijenjajući sve nijanse zelene i crvene boje

jedino su brkovi konstantno zadržali osnovni kolor

u zbornici mije kroz čitavu rubriku u imeniku upisala dovoljan

nastavničko vijeće mije ocjenu diglo na dobar i tako sam godinu na veliku žalost

i prečesto spominjanih brkova prošao s vrlo dobrim i nisam išao na popravak a

kasnije sam čuo da su brkovi i sve oko njih odmah drugi dan išli na oporavak

MORAM SE POPRAVITI

0 limači moji

poslije profesorice mustač koja je u svoja predavanja uvaljivala šakom i kapetinom strane izraze

naročito tamo gdje nije trebalo

1 naročito tamo gdje im nije bilo mjesto

došao nam je predavati povijest jedan sjajan profesor koji je u svoja predavanja ubacivao više humora u jednom tjednu nego cijeli nastavnički zbor cijele godine nije baš da nas i mustačica nije znala nasmijati

na primjer kad je štabljaku postavila pitanje

dorski jonski korintski

no što

htjela je da štabljo kaže stupovi međutim štabljak je samo razvukao nekakvo neodređeno eeee

sad je profesorica mustač podigla haljinu i uprla pogled u svoje istini za volju dosta stupaste noge

što je to

noge opali štabljak od prve

nije budalo nego stupovi

i prvi put se cijeli razred složio sa svojom profesoricom

kao što je i cijeli razred bio sretan kad su stupovi na godinu prestali ulaziti u sedmi ce

i počeo je dolaziti on

najomiljeniji profesor prije i poslije

znali smo ga od prije
znala gaje cijela koprivnica
znali smo ga od prije po pričanju kolega kojima je predavao
a posjećivali smo i redovito predavanja u narodnom sveučilištu grada gdje je bio
jedan od najaktivnijih predavača
i kad nije bio naslov predavanja drugi svjetski rat u anegdotama ili moje humo-
reske ili o hohštaplerima
i kad je naslov predavanja bio sasvim standardan i uobičajen predavanja su bila
nestandardna vrcava duhovita zanimljiva
predavanje o radnim akcijama omladine u fnrj započeo je
krenimo odmah in medias res
dakle poslije propasti zapadnog rimskog carstva
pričalo se daje prvo bio profesionalni glumac
kazalište gaje napustilo kad je na premijeri kao slučajno stao primadoni na rub
haljine pa je donaprima uletjela odmah na izlasku na scenu u dubok poklon sve
do poda
vjerojatno zahvaljujući kazalištu imao je izvanrednu dikciju
i govorio je besprijekornim književnim jezikom
nijedan prof iz hrvatskog nije mu bio ni do pupka što se tiče jezika i dikcije
iako je bio dosta nizak rastom
ali duhom za tri koplja iznad
nemirnog duha i tijela
kao daje negdje imao crve
bijesne
na ulici se često okretao
kao daje imao otraga oči
i dobio pokoru rečenicu svakome
i roditeljima učenika i učenicima
bivšim sadašnjim budućim
pa bi ušao u trgovinu i izvadio iz džepa papirić podsjetnik
tri kilometra gumilastike

tri km

ili mi je na papiru jedan k previše ili mi žena ši-
je gaće koprivnici

zatim bi ušao u brijačnicu

tu mi piše na papiriću bb

prvi bje brico a koji je drugi

čim pogledam podsjetnik sjetim se na brigittu *be ir-*

dot i više se ne mogu sjetiti što mi znači drugi b

takav je bio i u razredu

kako ne znaš gdje je ljutio se na ifu koji nije odmah od

prve pokazao na karti luxemburg

to moraš znati žmirečki

zažmiriš ideš prema karti

zažmirio je i išao prema karti

žmiriš žmiriš ideš ideš

otvori oči i hop evo ga luxemburg

jednom je na ploči crtao kartu europe i kako mu italija nije stala na ploču nju je

nacrtao na stolicu koju je stavio uz ploču

gotovo je sjeo na tu stolicu a onda je skočio

skoro sam postao guzica od preko tri stotine četvornih kilometara

drugi put je napisao na ploči egipat

slovo p se produljilo kroz čitavu ploču

što je to

to nije po nego nil

a za sljedeći sat lijeva strana donesite svaki po jednu crvenu jabuku

sredina zelene

desna strana šarene jabuke

vodit ćemo bitku u klancu termopile strategijski važnoj vezi sjeverne sa sred-

njom grčkom

na sljedećem satu katedra puna jabuka

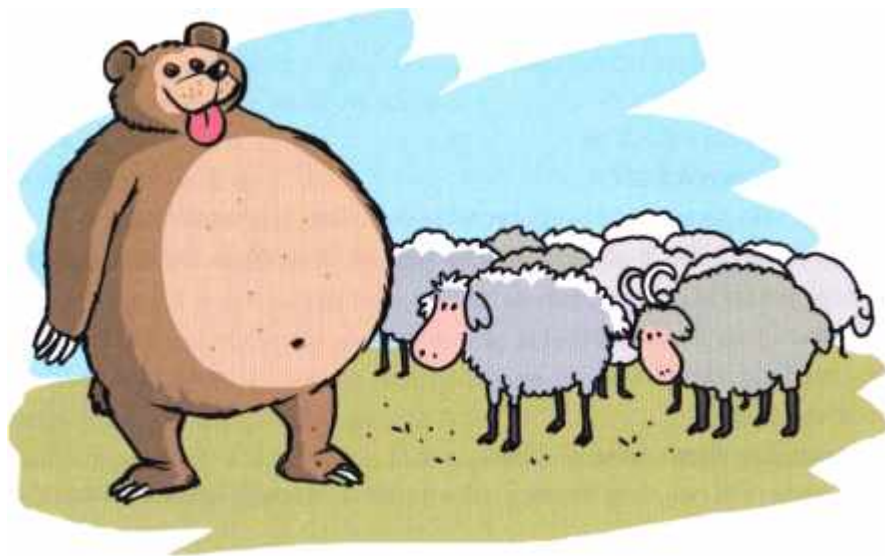
dodite bliže

e tako
ovo je hrabri spartanski kralj leonida stavi profesor na čelo stola najveću crvenu jabuku
ove crvene jabuke to je
spartanska vojska ujedan glas će cijeli razred
tako je
najveća zelena jabuka predstavljala je perzijskog kralja kserksa a ostale zelene perzijance
šarene su bile spartanski saveznici grci
a ova trula jabuka
tko mi je to donio
ova trula je izdajnik efijalt
i pred nam se još jednom zbila cijela bitka u klancu termopile
micale su se jabuke
gurale jedne druge
i na kraju su zelene jabuke zahvaljujući izdajničkoj natruloj pobijedile
neustrašivi leonida završio je na mnogim umjetničkim platnima knjigama partiturama a najveća je jabuka zajedno sa svim ostalim osim efijalta završila u vrećici koja se našla u profesorovoj torbi
đidi i tomić
izvolite družite profesore
kad idete kući odnesite usput ovu vrećicu mojoj ženi
mnogo duhovitije nego što je to radio tetrijeb
bio je poznat još jedan njegov tetrijebizam tetrijebologija
iza kuće u kojoj je stanovao profesor nekad je bilo polje
već davno su tu posijali poveću stambenu zgradurinu
a onda je tu rastao najčešće kukuruz
a samo najveći tikvani ne sade u kukuruz tikve bundeve buče tikvanje
i ujutro bi profesor polu gol
nekad i bez polu
otrčao jedan dva do kukuruza

jedan dva tri četiri
uzeo bi štap i na svaku stranu nataknuo po jednu tikvu
jedan dva jedan dva
dizanje utega
jedan dva
i dvije tikve bi se našle u bučnici
ne sjećam se neke druge tetrijeb-fintologije u razredu osim one s leonidom i
kserksom ali se dobro sjećam kad nam je govorio nešto o trgovini u srednjem
vijeku
objašnjavao nam je kako je prijevoz robe od na primjer kine do toulousea znao
biti jeftiniji nego od toulousea do pariza jer je u francuskoj u to vrijeme bilo
mnogo malih kneževina koje su naplaćivale razne daće a osim toga nije bilo je-
dinstvenog sustava mjera nego je svatko mjerio po svome
jedni su mjerili na palce
pa je pokazao palac
drugi na stope
opet je pokazao mjeru
treći na laktove
evo vam i lakat
dok smo mi u bosni mjerili na
e to vam ne mogu pokazati
uopće bio je vrlo ponosan na svoju rodnu bosnu i često je spominjao
jednom je pričao kako je nekad bilo u njegovom kraju dosta međeda a odmah
poslije toga nastavio je
a moj je otac imao stado ovaca
i jednog međeda izleti dovli
prvo nastane tajac
a onda hm dobro dobro dobar si dobar
i tako je dovla prvi put zbog dugog jezika umjesto ukora ih šamara zaradio kod
profesora plus poene
a tek kod nas

a kako je tek kod nas profesor skupljao poene
profesor glumac
profesor to vam ne smijem pokazati
profesor jedan dva
profesor ante twain
profesor op op
govoreći o crkvi kao najkрупnijem feudalcu pred kraj predavanja sjetio se nekog
popa iz svog sela koji vjernicama nije usađivao samo vjeru
na to se ivkica počela smijuljiti vrtjeti meškoljiti
op op umiri se nisam ja pop
a možda je i rekao op op hoćeš da budem pop
mislim da vam je jasno daje profesor op op često bio na zubu i diskusiji svojih
kolega
gotovo da nije bilo zborsko nastavničke sjednice gdje ga netko nije očešao

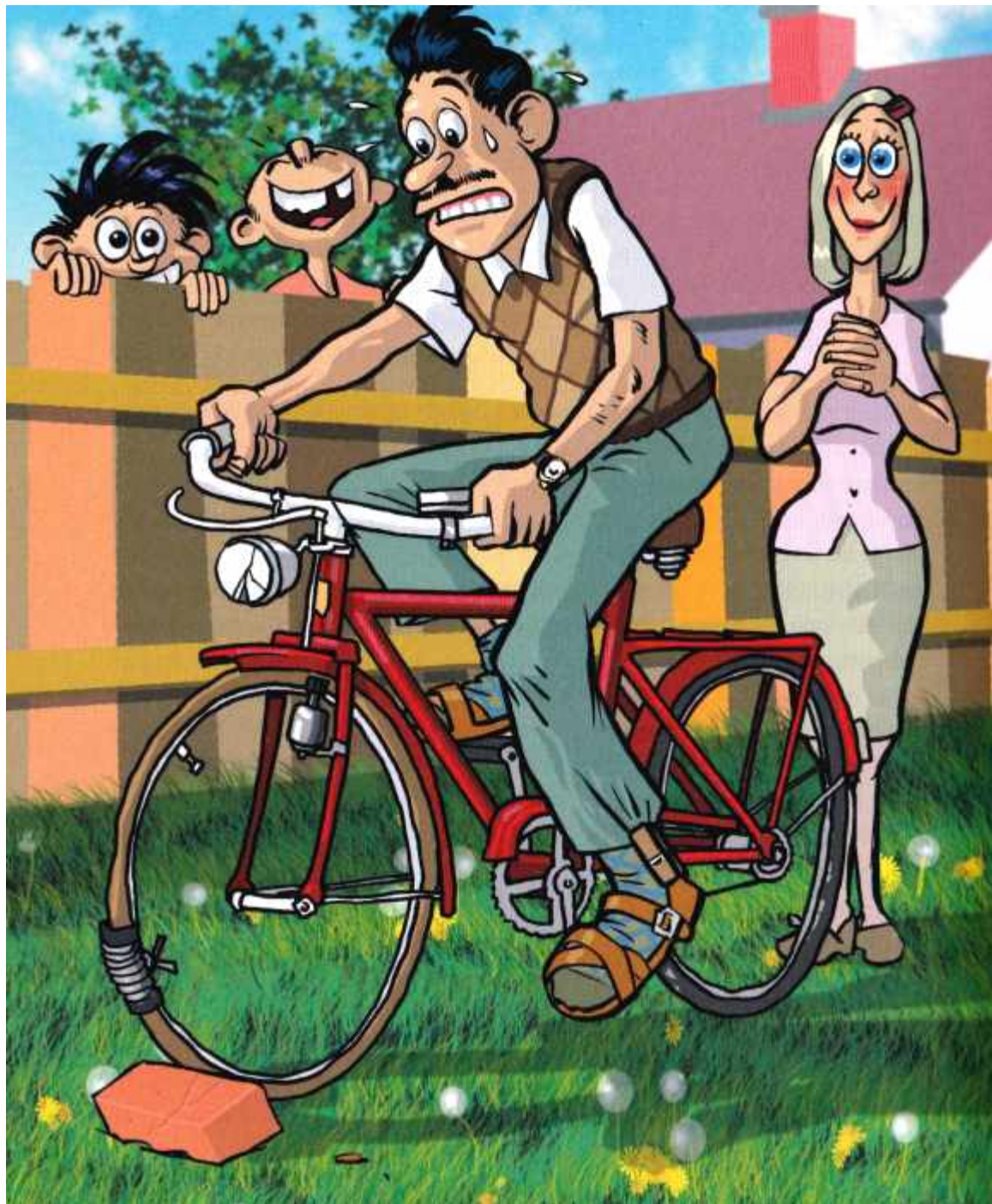

moram se popraviti popraviti ću se prekidao bi on napade
i često bi u razredu htio nešto reći a onda bi se sjetio prošle sjednice pa bi prekinuo rečenicu
moram se popraviti moram se popraviti
najčešće je prekinuo rečenicu kad smo mi već mogli naslutiti što je htio reći
i tako se znao mjesec dana tući po ustima kad mu je grešna misao pala na jezik
a onda bi opet bio onaj stari
kakvog smo ga najviše voljeli
imali smo ga samo jednu godinu a sjećam ga se mnogo više nego neke koji su mi predavali i predavali
godinama
na kraju godine je ispitao čitav razred jedino nismo odgovarali dovla ifa i ja
i kaže on nama da dođemo poslije podne u školu pa će nas pitati
zapravo nešto smo mi odgovarali ali nismo bili zadovoljni s ocjenama
i dođemo mi poslije podne u školu
umjesto profesora popraviti ću se popraviti ću se dočekaao nas je podvornik pandurić
u cijeloj knjizi ovo je prezime jedino pravo
ima i razloga za to
i odveo nas je pandurić grahovčini što u prijevodu znači obližnja gostionica
profesor moram se popraviti bio je i pio je u društvu nastavnika crtanja koji je uvijek govorio da nije teško crtati nego daje teško kamenje nositi i jednog profesora koji je imao da smiješno prezime
prvi dio bila je jedna verzija one bosanske stare mjere koju profesor op op nije smio pokazati a drugi dio pumpić
ja mislim da se naš profesor najviše s njim i družio zbog prezimena
pridemo mi stolu a dovla i ifa nekako mene gurnu u prvi plan
a to si ti baš smo te sad spominjali
lupus in fabula kao što bi rekli stari latinjeri reče profesor
lupus in gabula kao što bi rekli mladi ja rekoh ja
dobro dobro dobar si raspoložio sam profesora koji je već bio dobro raspoložen

a što bi ti
došli smo popraviti ocjene
ma znam mislim što bi kakvu ocjenu
odličan izleti meni
odličan uleti njegovom rukom napisano na račun
podsjeti me ako izgubim ovaj imenik
i dovla i ifa dobro su prošli da ne kažem vrlo dobro
kod zaključivanja ocjena na posljednjem satu povijesti profesor je čitao sve ocje
ne a onda bi uz pomoć cijelog razreda zaključivao ocjenu
dođe do mene
prvo polugodište četiri četiri pet zaokruženo pet
drugo polugodište uh jedan dva uh jedan četiri četiri
i odličan kod grahovčine dodam ja
uh uh zaklima profesor i upiše peticu u imenik
i doda još jednu peticu i zaokruži je
stvarno nisam izmislio nijednu od ovih ocjena
nedavno sam ih prepisao iz starog požutjelog imenika
bila mi je to ujedno najdraža ocjena ne zbog visine nego zbog toga što neki pro
fesori nisu često puta znali održati ni riječ zadanu u razredu
osim toga činjenica je da ni u jednom razredu ni prije ni poslije nisam znao bo
lje povijest nego te godine
kao uostalom i cijeli razred
i svi razredi u kojima je predavao zabavljao nas poviješću naš dragi profesor
glumac
to vam ne smijem pokazati
jedan dva
dobro dobro dobar si
ante twain
op op
profesor moram se popraviti

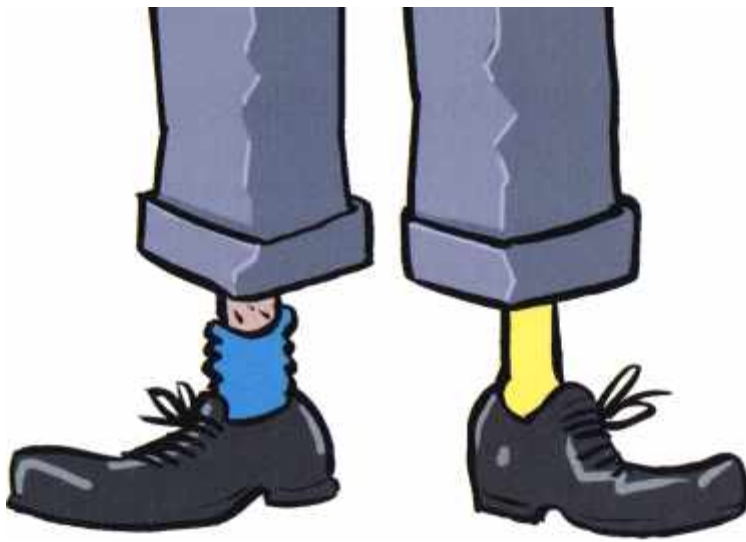
PROFESOR IZ VICA

dragi sve veći limači
i vama sve dražije limačice
poslije tetrijeba predavala mi je prirodopis mlada profesorica kod koje priroda
nije baš štedjela i često se događalo da dečki više gledaju nego slušaju
ona nam je postala i razrednica
svaka čast
bila je sasvim dobra razrednica
onda smo mislili da se i previše brine o nama
privatno smo mi mislim drugarica razrednica i ja limač s jednom i pol nogom u
pubertetu bili susjedi
i tako sam ja gledao nekoliko dana kako njezin zaručnik i nesuđeni suprug uči
voziti bicikl po dvorištu
kako smo mi već godinama sumanuto jurili na biciklima prizor kako čovjek s
povećim crnim brčinama nesigurno drži volan i izgleda kao da će svaki čas pasti
bila je meni tako smiješna da sam se za vrijeme najozbiljnijih predavanja druga-
rice razrednice počeo smijati
bez razloga mislila je ona
a ja nikad nisam smio reći što se smijem tim više što se brkati biciklist vrlo krat-
ko zadržao na sjedištu susjedovog bicikla
došao je drugi
brkove i bradu brije
i drugarica razrednica je ubrzo otišla s njim jer je sigurno mnogo bolje vozio

bicikl
mislio sam onda ja
stvarno sam mislio bicikl
i ona je otišla i iz mog susjedstva i iz mog razreda a iz prirotopisa nam je došao
jedan mladi profesor koji se vrlo često ponašao kao kakav stari profesor u vice-
vima s bradom do iznad koljena
zapravo kad danas malo bolje razmislim sve mi se čini da se on više pravio ra-
stresen nego što je bio
i da se pravio više smušen nego što je bio
i više nezainteresiran
jer je to bila njegova obrana od većine zborista nastavničkog zbora koji su u
mnogim stvarima gudili istu pjesmu mada su poslije službenog pjevanja iza le-
đa jedan drugome petome spuštali
ne misli se glas
i bacali pod noge sasvim treće note
naravno da se ne misli na note
on je bio izvan svega toga
više se družio sa studentima nego kolegama iz škole
i mi u starijim razredima gimnazije smatrali smo ga na neki način svojim pri-
jateljem
bio je to jedini naš profesor kome smo od srca pljeskali kad je nastupao kao glu-
mac u gradskom amaterskom kazalištu
bio je vrlo talentiran glumac
vrlo profesionalno se bavio amaterskim kazalištem
nešto mi se vrti po vrhu pisaće mašine daje svojoj profesiji prilazio s dosta ama-
terske strane
mislim da sam to ipak napisao više zbog više manje uspjele igre riječi nego što
je to tako bilo

sigurno je jedino daje prirodopis bio uvijek prvi sat i da smo ga često poslije
zvona gledali kroz prozor kako potrčava i usput kopča gumbe i sređuje garde-
robu
stanovao je sasvim blizu škole
i zato je valjda redovito zakašnjavao pet-šest minuta
i zato je jednom došao u razred s dvije različite čarape
jedna žuta druga plava
žuta je sama za sebe bila smiješna
jedino mu kravate nikad nisu bile smiješne
kravate nikad nije nosio
unatoč tome jedna se kolegica zatreskala u njega do vrha ušiju i ostalih vidljivih
i manje vidljivih dijelova tijela
pjevala je svaku lekciju iz prirodopisa
kao ja sam mala ruža mamina sam kći
a tek da ste joj vidjeli teku iz prirodopisa
svako slovo krasnopisno
pa inicijali
pa crteži
slike
ivkičin misal
evanđelje po ivkici
teatar
kad je ivkica odgovarala prirodopis imali smo u razredu
itd
međutim svaka čast profesoru žuta čarapa plava čarapa
iako mu je polovina već prilično poodraslih limača s druge strane katedre bila
zavidna on se pravio kao da ništa ne primjećuje
a kad je jednom uletio u zbornicu primijetio je da direktorica ima novi kaput ko-
me se nastavnički zbor ne može nadiviti

te broj
te materijal
te kako vam samo stoji
a on je s imenikom pod rukom samo privirio u sobu i rekao u hodu
žurim na sat kolegice komplimenti novom kaputu pod odmorom
a kad ga je jedna štreberica pitala u vrijeme predinspekcijske muvane strke frke
drug profesor zar neće za vrijeme prirodopisa biti inspekcije
jedna žuta jedna plava je odgovorio
naravno da će biti
pa kako će to izgledati čudila se štreberica
sve će biti kao pod bilo kojim drugim satom iz prirodopisa jedino ću ja staviti
kravatu
tako je odgovorio profesor žuta plava ali ipak nije stavio kravatu
jedino je imao dvije potpuno iste čarape

DRUG JA SAM VAŠ PROFESOR

limačani
limačanke još draže
se razme
filozofiju nam je predavao taj profesor
gospodin profesor koji je sve oslovljavao sa drug
osim drugarica
i svima je govorio vi za razliku od većine profesora i nastavnika koje smo morali
također zvati drug profesor
prvi put je došao na zamjenu iz engleskog
pod zamjenom su ostali članovi nastavničkog zbora svi pjevali istu pjesmu
ili su čitali novine ili su nas ispitivali razne gluposti koje nisu imale veze sa sa-
tom na koji su došli
međutim gospodin drug kako smo ga kasnije prozvali
pokretom ruke smirio je uzbrbljali razred i predstavio nam se punim imenom i
prezimenom
što inače nije bio slučaj nastavničkih zborista
razred nije odgovorio
drago nam je sedmi ce ali se umirio
gospodin drug otvorio je imenik i rekao zaprepaštenom razredu
dakle mi sada imamo engleski
dalje je nastavio govoriti engleski
na kraju se uspostavilo da gaje on stvarno imao taj engleski u malom prstu a da
ga mi nismo imali ni pod noktom

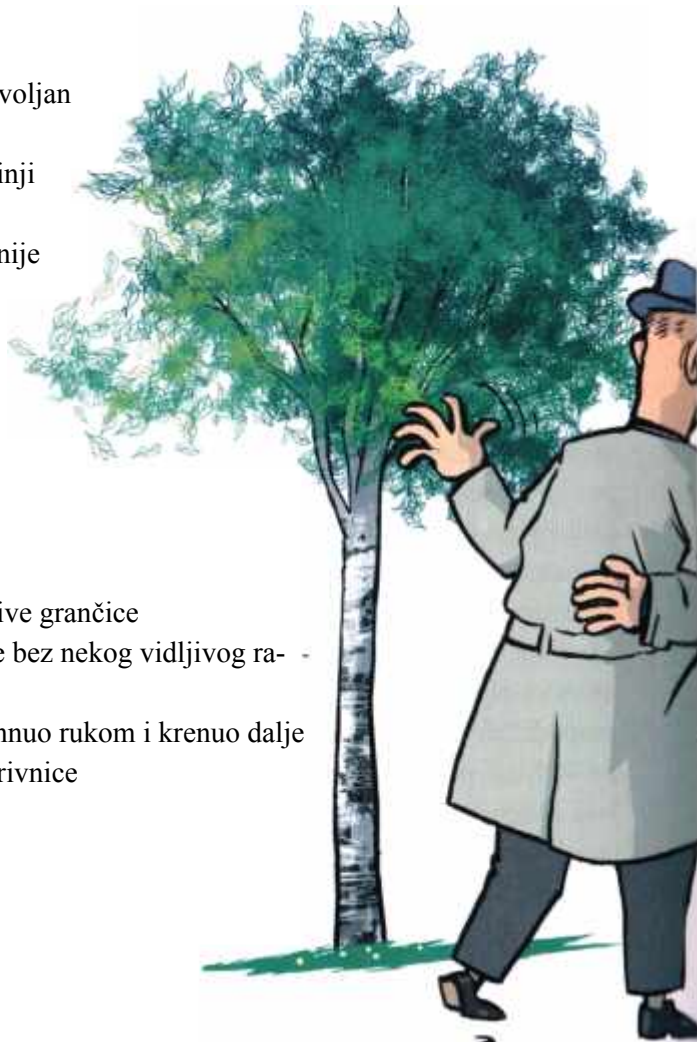
to nas je tim više iznenadilo jer smo znali daje u paralelnom razredu predavao njemački
drugi put je došao na zamjenu iz hrvatskog
poslije tog sata primijetio sam jednog kolegu koji je i lekturu prepisivao od drugih kako posuđuje u knjižnici jednu knjigu o kojoj je bilo govora na zamjeni kad je treći put došao u razred opet se predstavio i rekao
ja ću vam predavati filozofiju
prvo nas je prozvao i odmah započeo s prvim predavanjem
nakon desetak minuta prekinuo je i oslovio po prezimenu jednog brbljavca
drug budite ljubazni i ako vam je dosadno prošećite se malo parkom
ali drug profesor ja nisam
drug samo se vi prošećite
neću vas zapisati samo se vratite na sljedeći sat
da zaboravio sam vam reći to važi i za sve ostale
ako je nekome dosadno ili nešto slično samo izvolite izaći
ozbiljno vam govorim
neću vam ništa zamjeriti
iako smo pod drugim satovima izmišljali sto i jedan razlog da markiramo markamo restamo za vrijeme filozofije svi smo bili u razredu
osim mi nje golgetera rukometaškog
i nakon nekoliko tjedana kad je već gotovo sve ispitao reče nam gospodin drug
molim vas zamolite druga minju da dođe na sljedeći sat
morao bih ga pitati
minja je sjedio inače u posljednjoj klupi
kad je gospodin drug došao na sljedeći sat stavio je u hodu imenik na katedru i
krenuo ravno prema minji
dopustite da vam se predstavim
ja sam vaš profesor iz filozofije
žao mi je ali morao bih vam dati neku ocjenu
jučer ste postigli nekoliko lijepih golova čestitam

pitat ću vas sljedeći ponedjeljak
taj sat nije nikog pitao nego nam je govorio o tome kako veličina mozga utječe
to jest ne utječe na inteligenciju
najmanji mozak koji je dosad pronađen pripadao je nekom idiotu dok je najve-
ći mozak
to je moj ubaci se dovla važno
imao također jedan idiot dovrši profesor rečenicu na veliko zadovoljstvo čitavog
razreda a naročito onih koji su htjeli to isto reći samo ih je dovla zahvaljujući br-
zometnom jeziku preduhitrio
još nas je više razveselio kad smo čuli što misli o jednom nastavniku koji se iz-
davao za profesora a kojeg u razredu osim dvije i pol štreberice nitko nije mo-
gao smisliti
naš gospodin drug najčešće je bio sam međutim pod jednim velikim odmorom
ukrao mu se u društvo nastavnik kog su svi morali zvati profesor
petnaestak minuta je nastavnik pričao mlatarao jezikom i rukama a na kraju je
gospodin drug samo rekao

to se samo po sebi razumije i otišao
kasnije je nastavnik postao i direktor gimnazije i na nekom sastanku nastavničkog zbora koji se održavao uvečer uključio se on u diskusiju tako da je iz džepa izvadio napisanu diskusiju koju je počeo čitati
naš profesor se digao ugasio svjetlo i mirno rekao
sad vi drug diskutirajte
taj nastavnik samozvani profesor koji je postao i direktor zvao se recimo grospič
tvrdio č bez recimo
i on se grdno zakačio s jednim učenikom pred maturu koji se zvao recimo gropić
razlika u prezimenima stvarno je bila u jednom slovu bez recimo
i to je tako daleko došlo da se na nastavničkom zboru rješavao čitav slučaj
na kraju svojih optužbi i poltronskih diskusija reče direktor grospič
vrlo tvrdo č
iz svega proizlazi dragi kolege da postoje samo dva rješenja
ili da se gropić izbacilo iz škole
ili da mu se dade posljednji ukor nastavničkog zbora pred isključenje
postoji i treće rješenje digne se gospodin drug
da drug gropić ide lijepo na maturu a da se iz škole izbacilo drug grospič
na našu veliku žalost nastavnički zbor
direktora da i ne spominjemo
nije ni približno tako mislio i grospič je sa ostalim grospičkincima počeo raditi
na tome da se gospodin drug izbacilo iz škole
gospodin drug je svakim danom bio sve ozbiljniji
još šutljiviji nego prije
kod zaključivanja ocjena skinuo je nekim štrebericama ocjene a kad su se one
bunile da su sve znale govorio im je
ako vas sad pitam ništa nećete znati budite sretni i s dobrim

ispravio je i dvije-tri jedinice a najviše mu je briga zadao minja koji i na posljednjem odgovaranju nije ništa znao
pustio gaje da čita iz bilježnice da mu svi šapću ali ni to nije bilo dovoljno za prolaznu ocjenu
što vi drug mislite studirati prekinuo je profesor minjino petljanje
vojnu akademiju
grmne minja važno
dobro drug odlično drug dovoljan
drug dosta drug dovoljan
sav sretan upiše profesor minji
prolaznu ocjenu
i tako zbog filozofije nitko nije
ponavljao razred
ali nažalost ni gospodin
drug više nije predavao
na koprivničkoj gimnaziji
i nismo ga više sretali kako
sam šeće parkom
zastane pred brezama
pred tužnom vrbom
kao da ih vežu neke nevidljive grančice
nekad bi zastao nasred staze bez nekog vidljivog razloga
zamislio bi se a onda odmahnuo rukom i krenuo dalje
možda je tako otišao iz koprivnice
malo je zastao
mahnuo rukom
i krenuo dalje

DRUG DIREKTOR PEDAGOVSKI

limačice i limači
razumije se dragi moji
jer vi ste meni uvijek dragi
a ja njemu dok sam bio limač nisam bio drag uvijek
ni on meni
mislim tom svom profi iz povijesti a poslije mije bio i direktor
kad je njegov klub dobivao u ponedjeljak smo dobivali dobre ocjene
a kad mu je klub dobivao batine i mi smo dobivali kolčine
najgore je bilo to stoje navijao za klub za koji nitko u razredu nije navijao
a zapravo je to imalo i dobrih strana
ili je naš klub dobro prošao ili mi
kako sam ja dok sam bio mali to jest lima imao dugačak jezik da ne kažem zikje
znao sam loše proći i kad je direktorov klub dobro prošao
a čim bi se dogodila neka psina u razredu obično smo bili trojica koje su u tim
prilikama prozivali
i jednom je taj diša podijelio nama trojici ukore svoje direktorske
ukor direktora
gadno je čuti a kamoli nositi knjižicu đaćku na potpis
i pozove on nas trojicu u svoju sobu i prvo objasni dovli i ifi zašto su dobili ukore
ja nekim slučajem nisam sudjelovao u tom uzroku ukora međutim meni vrhov-
ni pedagog škole lijepo objasni daje činjenica da ja nisam bio s njima i da sam

se u posljednje vrijeme popravio ali da ne bih bio kao što sam bio prije ipak će mi dati ukor
a taj isti gospodin pedagogski reče nam na početku završnog razreda vi znate daje naša škola poznata po tome što nitko godinama nije pao na završnom ispitu
međutim mi ćemo ove godine na vama ispraviti tu statistiku i bogami nije nas prevario
bilo je povuci povuci potegni
najgore je bilo na povijesti koju nam je on predavao pravo kosovo
kao da se na nama svetio što su njegovi nekad davno bili poraženi već prvo poluvrijeme na kosovskom derbiju
jer poraz je poraz iako su ga kasnije stoljećima slavili daleko više nego mi svoje pobjede
a prije nego smo izašli na ispite izašao je iz tiska školski časopis osvjet koji je izlazio jednom godišnje na kraju školske godine
te godine prvi put su ga uredili sami učenici
prijašnjih godina urednici su bili profesori
mene izabralo za urednika humora
u to vrijeme je u najpopularnijem tjedniku izlazila stalna rubrika dobitnik iz kruga
fotić bi uslikao grupu ljudi na nekom javnom mjestu pa bi onda zaokružili jednog koji je u sljedećem broju odgovorio na nekoliko pitanja i usput digao za tadašnje naše pojmove pozamašnu paru
menije na moju nesreću ili sreću došla u ruke neka fotografija svinje okružene praščićima i ja isparodiram tog dobitnika iz kruga
prvo pitanje je bilo čisto svinjsko nešto kao volite li više orhideje ili svježi poljski drač međutim sva ostala pitanja nisu bila svinjska nego sve nešto u vezi sa

školom i dio nastavničkog zbora koji se pronašao u njima na čelu s drugom direktorom čitavu stvar proglasili za najobičniju svinjariju
čim je časopis izašao ja sam morao ući u direktorovu sobu
on već ima lijepo otvorenu stranicu sa spomenutom fotografijom i pitanjima
znam ja što si ti s time mislio odmah će direktor
ovi prašćići okolo to ste vi učenici a ova velika svinja u sredini to sam ja
bilo je to prvi put da nisam proturječio drugu direktoru
u svakom slučaju na kraju školske godine ne znam tko je bio sretniji
on što se riješio mene
ili ja što sam se riješio njega
druga direktora pedagovskog

VOJNA S PREDVOJNOM

e limači moji ali mogu čitati i limačice
većina solista nastavnčkog zbora bili su
iako smo ih morali zvati drug
gospoda
gospon profesor u koprivničkim širinama imalo je svoju težinu itekakvu
većina solistica iz nastavnčkog zbora bile su
iako smo ih morali zvati drugarice
gospodične ako nisu već postale gospođe
ali bio je jedan drug koji je bio samo drug samo drug i samo drug
kao što bi rekao njegov beebel balzam bog lenjin
drug iz predvojničke predvojne
kojeg smo također morali zvati nastavnik iako je vjerovali ili ne zajedno s nama
polagao maturu
točnije nije s nama polagao s nama ju je samo položio
ili još točnije s njima nastavnčkim zborom
iako sam siguran da su i mnogi zboristi posebice oni koji su ljepše i mnogo ljep-
še pjesme pjevali
doma
naročito ti su o njemu mislili slično kao i mi učenici
a što možeš kad je navijao za onaj isti klub kao i direktor
i tako je on lijepo dobio crno na bijelom maturalnu svjedodžbu iako se usposta-
vilo da prije ni u gimnaziju nije išao
tamo daleko otkud je došao nije bilo gimnazije

a nama gimnazijalcima koji smo prije polaganja mature svi imali sedam položenih razreda gimnazije
nama je dijelio topove ako si samo rekao deka umjesto ćebe
u njegovim priručnicima
u njegovu selu
bilo je ćebe ćebe i samo ćebe
na pokrivač ili gunj uzvraćao je rafalnom paljbom i teškim topovima iz kojih je poslije kuljao dim
tako je uz top nastala i kulja

prvo sam bio u velikoj milosti ćebetala jer sam po njegovim riječima najbolje
stupao i s puškom postupao
to mi je rekao pred sva tri osma razreda gimnazije
kako je ženskih u svim razredima bilo više nego nas muških iz sva tri razreda
imali smo predvojnju zajedno
i još je rekao pred svima da ću ja bez obzira na kasnija odgovaranja imati na kra-
ju odličan a da ću u domu kulture
za većinu nas domoljuba
za neki državni nadolazeći praznik dobiti nagradu kao najbolji predvojniki
međutim kad je direktor rekao u ime osmih razreda nagradu će dobiti
a ja se već počeo dizati
ispalo je da sam se digao ili da me je ćebetalo digao
prozvalo glavnog štrebera iz razreda koji je s puškom postupao kao s metlom
slično mi se i kasnije kad sam odrastao znalo dogoditi
ali vratimo se u vrijeme daleko prije sedamdeset prve
prilikom prvog odgovaranja na sva njegova tri pitanja ja odgovorim jednako
ne znam
lice mu poprimi sivomaslinastu boju
ne moram ni znati kad mi je na kraju obećan odličan
sivomaslinasta boja potamni više nego što je propisano i u imenik mi upuca top-
činu
kako je to bilo u prvom poluvremenu pardon polugodištu kasnije smo potpisa-
li primirje
nisam ja kriv direktor je rekao da si ti ovakav i onakav i
ja jesam i ovakav i onakav priznam ali element nisam
elementi su kemijski
nemoj ti meni folozofuvati prekine me ćebetalo znam ja što su elementi
a ja ni danas ne znam zašto je element u ono vrijeme značio nešto kao danas ne-
podoban

u svakom slučaju ja sam i dalje bio u svom elementu i negdje pri kraju godine
opet pred sva tri razreda kažem ja njemu da nije čovjek od riječi
nije se to odnosilo na obećanje dato meni nego sam branio jednog kolegu
svi pa i on znali su da sam u pravu
to gaje strašno pogodilo
pun pogodak u njegovoj terminologiji
dirnuo sam mu u čojstvo stoje s moje strane bila više ludost nego junaštvo
nije čudno daje zbog toga tako vrisnuo
najčešće za uvredu časti tuže oni koji je nemaju
ratna sjekira je opet bila iskopana a kad su došli prvi otisci onog našeg osvita
čebetalo je iskopao i haubicu
jer jedno od nesvinjskih pitanja je glasilo otprilike ovako
mislite li da bi predvojničku obuku trebalo unaprijediti u čin maturalnog pred-
meta
u tri čina
vitlao je on po zbornici s otiskom vitlao veliku prašinu i rigao vatru po onom
elementu
meni
i prašćići zajedno sa starom svinjom nisu izašli u našem listu
a skoro ni ja nisam izašao na maturu
sazvalo na brzinu omladinski sastanak izvanredni
izvanredno pomislim prvo otpada matematika
sjednem pored mislio onda prijatelja s kojim sam igrao i rukomet i nogomet
i roditelji su nam se družili
sastanak otvori jedna od mojih simpatija i uskoro shvatim da mi se nije učinilo
kako me je malo prije u hodniku zaobišla
dovelo i nekog sekretara prvog do tete drugarice
što lije sve taj nadrobio o nekom neprijatelju u našim redovima
poanta je bila u tome daje bježao i preko granice što je u ono vrijeme bilo gore
nego da si prešao sve granice osim te nesretne državne

može u zagradi i države nesretne
pitam ja onog do sebe
koji bi se usput rečeno također kao i ćebetalo i direktor krstio da se križao
a možda se i jesu kad su bili sami
pitam gaja koji je to tip
on kao nije imao pojma a mnogo godina kasnije doznam daje baš on u dogovoru s predvojničkom sve to izmislio
nevjerojatno kako je nekad nešto tako jednostavno a tako nedostupno
što se sve događalo kad je izgovoreno moje ime zaista se ne sjećam
odbauljao sam u šoku doma a onda je sve išlo filmskom brzinom
mama je odmah otišla onoj teti drugarici a teta drugarica je još prije toga postala drugarica drugarica
i svi muški i ženske bili su pod njom
hoću reći ona je bila nad svima
i nad sekretarom koji je došao u gimnaziju ne bi li me
i zahvaljujući drugarici drugarici nisu me
ona je odmah zvala glavnog supujućeg on svoje crvenoglave supove i supiče
svi su nešto načuli ali nitko nije imao nikakvog dokaza da sam išao a kamoli bježao preko granice
drugarica drugarica pozvala je direktora kome su koljena klecala klecala
lupila je šakom po stolu i rekla mu daje prešao sve granice
što je direktor rekao ćebetalu ne znam ali ja sam mogao mirno čekati maturu
ćebetalo se poslije toga podvita repa motao po školi kao gluha kuja po dvorištu
i ja pred njim više nikad nikako nisam stajao a najmanje u stavu mirno
a da nije bilo moje mame i drugarice drugarice ne znam kako bih se proveo
proveo
sigurno bi me i predvodili
ne samo da ne bih nikad vidio maturu nego ni vi limači moji dragi nikada ne biste vidjeli ove zapise
prerano odraslog limača

I TO JE TA MATURA

e limačarijo bezmaturaska
vi njet maturanti
jok maturantice
dragi moji šuvaranti i još draže šuvarantice usmjerantice
a nas su cijeli osmi razred usmjeravali na maturu
kadgod nisi nešto znao cijeli nastavnički zbor pjevao je istu pjesmu
a lijepo će se provesti ako izvučeš to pitanje na maturi
temperatura je još više porasla kad nam je drug direktor pedagoški prozborio
ono o ispravljanju statistike i kako će se na našim leđima lomiti zbog toga koplja
čitaj kolčine
da za mene stvar bude još gora uz onaj sukob oko osvita
ovi prašćići okolo to ste vi učenici a ova velika svinja u sredini to sam ja
ja sam onu njegovu izjavu u vezi sa statistikom poslao uz svoj komentar u ke-
rempuh koji je onda još izlazio kao humoristički tjednik
i tako sam u tom kerempuhu prvi i posljednji put nešto objavio jer je kerempuh
prestao izlaziti
a i ja nisam smio izaći na oči direktoru
iako tekst u kerempuhu nije bio potpisan svi su ga meni pripisali
ne znam zbog čega
i trebalo je pod hitno prekinuti učenje u troje
preferans
i četvoro
poker
dvojica

raub šnaps bela
trebalo je prekinuti i s nogometom i čagama
i tako sam ja navalio na maturantske predmete
hrvatski engleski povijest zemljopis matematika
kao mravojed na mravinjak
ni za profesoricu mustać nisam toliko učio
i onda je počelo
prvo pismene zadaće
hrvatska i engleska prodoše u redu jedino nam pod hrvatskom nisu dali jesti sendviče a i gotovo polovina kandidata nije znala temu unaprijed
inače u našoj gimnaziji bio je stari dobri običaj da matematičke zadaće izrađuju stručnjaci izvan gimnazije i onda se izrađeni matematički zadaci raspačavaju među maturante
naravno o maturanticama da ne govorimo
u knjižarama u to vrijeme nestaje indiga
međutim te godine direktor i klapa zaključiše da treba prekinuti s tom tradicijom
dostaje bilo rekoše oni
e nećeš rekosmo mi
u sebi
da bi im to lakše uspjelo bacili su se na proučavanje detektivske literature
fol kao da to nisu i prije čitali
ukratko sve mjere naroda profesorskog u pravcu sprečavanja prepisivanja zadaće bile su uzaludne
izrađeni matematički zadaci na papirima sa propisnim žigovima kolali su ispod klupa
iako je u policaj-komisiji za pisanje zadaće bio čak i sam direktor
uz direktora najbudniji član komisije bio je onaj bivši direktor koji se zvao reci-
mo grospič
sa tvrdo č
grospič je za vrijeme pisanja zadaće otkrio u prostoriji sa dva o na vratima tanki
konopac zavezan za prozor koji se spuštao kroz dva kata sve do zemlje

grospič je odmah pozvao ostale članove komisije i uz pratnju gaudeamus a igitu-
ra dizao se dragocjeni pronalazak
no umjesto matematičkih zadataka iz lijepo spakiranog paketića ispala je polov-
na cigla i to ona od najjeftinije vrste
iako je cigla uglavnom zadržala crvenu boju grospič i društvo su pozelenjeli
u međuvremenu zadaci su ušli u razred
meni srećom nisu trebali jer sam nešto sam izradio a kad sam zapeo zavirio sam
u papir kolegice ispred sebe
one rukometašice sa zelenim očima
koja je bila odličan matematičar a kad bi kao razmišljala pomaknula bi svoj pa-
pir u moj vidokrug
ali ja sam ipak zbog sitne podvale direktoru pedagogskom iz te zadaće zaradio
veliku kolčinu
prvo smo zadatke rješavali na papirima a onda smo prepisivali u čisto
uz potrebnu količinu papira na klupi ja sam spremio hrpu čistog papira ispod
klupe pa bih kao krišom zavirivao pod klupu direktor je to naravno primijetio i
kao sokol se obrušio prema meni
slavodobitno je izvukao ispod klupe svežanj papira
jesam li te uhvatio ptico
i počeo ih je jedan po jedan pregledavati
kad se uvjerio daje i posljednji čist progundao je neku psovku a ja sam listaju-
ći nedavno stare zapisnike s mature doznao da sam svejedno dobio jedinicu iz
zadaće
zbog prepisivanja
daje direktor i inače ozbiljno mislio kad je rekao da će preko naših leđa isprav-
ljati statistiku pokazali su i rezultati zadaća
iako nisu mogli ništa dokazati direktor i klapa podijelili su svim sumnjivim ma-
tematičarima jedinice iz zadaće
broj preminulih samo na zadaćama bio je veći od ukupnog broja istih u posljed-
njih jedanaest godina
direktor je taj put stvarno bio od riječi

a glavno je tek dolazilo
usmeni dio
no tu vas moram razočarati
profesori su se najednom smekšali
shvatili su da su pretjerali a možda su se smekšali zbog čestih kiša
moj usmeni dio ispita oh zrelosti izgledao je ovako
prvo hrvatski
u razmaku od pet metara nalazile su se tri klupe a ispred njih oni
ispitna komisija
mene posjelo u srednju klupu i kad sam izvukao pitanja dali su mi knjigu da iz
nje proanaliziram jednu pjesmu
imao sam dvadeset minuta za razmišljanje i komad papira na koji sam mogao
skicirati odgovor
ja žedan nauke prolistam po knjizi
mrtav hladan prepisem najvažnije o piscu i djelu
kako engleski osim profesorice nitko nije znao bili smo brzo gotovi
kad sam najednom mjestu malo zapeo bivša razrednica leđima okrenuta komi-
siji progundala mi je
samo pričaj samo pričaj nitko nema pojma o engleskom
poslije engleskog na red je došla pauza od deset minuta u kojoj su profesori po-
la sata pili crnu kavu
kako kava nije bila odmah servirana podvornici su dobili nekoliko usmenih ukora
iz povijesti i zemljopisa izvukao sam takva pitanja da sam u prvi čas pomislio
da polažem prijemni ispit za osnovnu školu
prije polaganja matematike posjetio me strogo ozbiljan razrednik
što sam opet skrivio zadrhtah od kose do cipela
čuj bogati tko ti je šivao odijelo
ja počeh mucati nešto o drugom korijenu iksu ipsilonu pitagori ali na kraju sam
točno odgovorio i na to pitanje
izvod iz matematike izradio sam još u klupi za razmišljanje i odnio sam ga še-
fu ispitne komisije

on ga značajno pogleda s obrnute strane i potvrdno kimne glavom te ga daje na razmatranje ostalim stručnjacima
ostala dva zadatka riješio sam na ploči od prve na veliko zadovoljstvo cviča iz matematike još veće svoje
poslije toga obrisao sam ploču poslije jedne kolegice i onda su svi osim direktora rekli da sam ja zapravo vrlo pristojan dečko i dali su mi i iz vladanja čitavu četvorku
narednih nekoliko sati kolege su me s ne baš mnogo uspjeha uvjerovali da sam položio tu strašnu maturu
kako sam kasnije dobio i maturalnu svjedodžbu mora daje ipak bila istina ali nije svima tako lijepo prošlo
takav maturalni pokolj i toliko popravaka nisu pamtili ni najstariji građani i malograđani koprivnice
no preko ljeta usijane profesorske glave dosta su se ohladile i na popravcima nitko nije pao
dovli su se čak i ispričali
ti i onako misliš studirati književnost pa smo ti dali popravak iz hrvatskog da malo preko ljeta ponavljaš
takva je bila matura nekad
danas je drugačija
sutra će biti još trećija
ali i moja i vaša ima nešto zajedničko
sastoji se od mat i ura
zato dragi moji maturanti i šuvarantice
šuvaranti i još draže maturantice
dajte profesorima mat i zaurajte
uraaaaa
kao što sam ja zavikao pred mnogo godina
a onda sam krenuo dalje
u svoje nespokoje

POGOVOR I JE ZA LIMAČORIJE

i eto ti na
i dragi i još draže
i limači
i li mačiće
i eto nas pri kraju jedne knjige koja se zove
kao da se baš i prozvala po sebi
zapisi odaslog limača
uf to smo već imali
na početku
a dosta toga smo još mogli imati na samom početku a nismo imali
na primjer nismo imali da sam s mamom trebao ići u partizane
sve je već bilo gotovo
gotov je bio i ruksak iz kojeg mi je virila samo glava
međutim ni mama ni ja u ruksaku nismo otišli nositi glave u torbi jer je pukla
veza
čekali smo dva dana vezu a onda smo se vratili doma
iako pravog doma i nismo imali
pukla veza a ako nisi imao dobre veze ni u partizane nisi mogao otići
i tako nam je propao dupli staž
a nije ga dobio ni ifa iako je pred kraj rata maznuo nedobrovoljcima deset san-
duka municije iz skladišta
skladište je bilo odmah uz njegovu kuću a u dvorištu su bili topovi

cijevi su bile zatvorene kožnim povezom
i zamislite sad igre
skine se povez pa se u cijev uvale cigle kamenje i one konjske lopte što ih konji
siju kad zastanu
na kraju se kožni povez vrati na staro mjesto kao da ništa nije bilo
i kad se topovi vrate sa gađanja cijevi rascvjetane
sjajna igra naročito ako se ne otkriju igrači
kasnije smo prešli na sasvim druge igre
ali kad su igre bile sasvim obične znalo je tu biti i nečeg neobičnog
kad smo igrali ifa i ja a ponekad i dovla nogomet u juniorima slavena na putova-
nja smo prašili kamionom
prašili i doslovno jer nije bilo asfalta čak ni prema Varaždinu
pa je ifa udicom trohaklericom pecao guske iz jurećeg kamiona
nikad nije ništa upecao
valjda guske od silne prašine nisu vidjele udicu
sigurnije je bilo ići u lov na trešnje i jabuke u tuđe voćnjake
ako si i imao u svom voćnjaku zabranjeno voće uvijek je bilo mnogo slađe
a kad nam je počela dozrijevati adamova jabučica prelazili smo i na drugo za-
branjeno voće a trešnje i jabuke nismo više dirali
i dok je ifa na razrednikovu primjedbu da ne piše gluposti po ploči odgovorio
da to i on radi
mislio je razrednika
onog što ga osim dvije i pol štreberice nitko nije mogao smisliti
onog što nam je jednom prodavao neke srećke
ja to nikad ne kupujem to je porez na budale
što si bedastiji veći su ti izgledi da dobiješ
važno će razrednik i uvaljuje svakome najmanje dvije srećke
meni izleti griješite drug razrednik griješite
mogli ste već dobiti premiju

nastane tajac
sad sam ga stvarno pretjerao kažem sam sebi i čekam prolom oblaka
ali desilo se čudo
razrednik se pravio da nije ništa čuo
gospođa iz njemačkog koju smo također morali zvati drugarica nije se mogla
praviti da ne čuje kad je došla za okladu čitao nakon godinu dana učenja nje-
mačkog neki njemački tekst točno po vukovom receptu
čitaj kako je napisano
frau njemački upisala bi mu za to čistu jedinicu da joj nije pozlilo
međutim cvič iz matematike uvijek je sve primao mrtav hladan jedino se uzbu-
đivao kad je netko na ploči kod pisanja plusa prvo povukao okomiti crtu
ako nisi počeo pisati plus s minus moga si uhvatiti i topa
ista ocjena mogla je upasti u imenik i ako nisi na klupi imao šestar i trokute
i kaže on kad smo se smijali što ga je jedna lopta pogodila u puni mjesec glavu
tko se zadnji smije najslabije se smije
a nije se smijao ni kad je morao nekog srušiti na popravak
mislim da mu je iskreno bilo žao
bio je cvič zapravo gala koliko to već može biti prof iz matematike samo što nam
je uvijek prodavao svaki vic sedam puta
najmanje
a svoj friz prokomentirao je sedamdeset sedam puta
luda kosa napustila pametnu glavu
naravno mi smo imali pametnu kosu koja nije još ni mislila početi napuštati lu-
de glave
ni tomićevu koji je pred kraj školske godine zbog vrućine došao u školu u atlet-
skoj majici
i cvič gaje poslao kući da se pristojno obuče
i eto ti pred kraj sata tomića u punoj zimskoj opremi

ni šal nije zaboravio
svi smo se smijali osim cviča koji je samo odmahnuo rukom i kao usput rekao
jako si me zeznuo
i tako smo mnogo puta zapravo zeznuli sebe kad smo mislili da smo podvalili
nekom učitelju nastavniku profi
priznajte to je i danas tako
i tu se nije mnogo promijenilo
ostalo se sve na sreću i nažalost promijenilo kao što smo rekli na početku
a svi moji učitelji i neki profesori otišli su već u penziju a svi vršnjaci opet ne-
maju posla
ali ja sam vam zapravo htio reći štogod o tome kako je bilo onda
kako je danas i sami znate
ili ćete doznati
dragi moji limači
a tek limačice
još draže još draže
a znate li uopće tko su to limači
kako ne biste znali kad ste to vi
a sama riječ je nastala
uf uf i to smo već imali
na samom početku
znači stigli smo do početka
do kraja
do točke
točka
ili još bolje tri točke
točka točka točka
ako mene pitate

AUTOROVA BILJEŠKA

Na početku daleke 1970. u *Modroj lasti* objavljeni su prvi zapisi odraslog limača, koji su poslije na poticaj tadašnjega urednika Zvonimira Baloga stalno povremeno izlazili gotovo do 1978., kada je u »Mladosti« izišao roman pod tim naslovom. Iako su ti zapisi bili ponajprije namijenjeni djeci i omladini, dosta toga morao sam križati, jer su se i urednici često prilikom čitanja križali!

Urednica prvoga izdanja Marija Peakić obećala mi je da će, primjerice, *božićni zapisi* izaći u drugom izdanju (1980.), ali nisu ni u trećem (1987.).

Poglavlje pod naslovom *vojna s predvojnomicenzurirao* je sam autor kad je vidio kako (ni)su prošli *božićni zapisi*, tim više što nije svaki dan Božić!

Uz neznatne korekcije i manje dodatke *zapisi odraslog limača* prvi put su bili tiskani u obliku u kom su napisani tek u četvrtom izdanju.

U VII. razredu hrvatski i engleski predavao mi je profesor Ivo Zalar, u knjizi opisan pod nadimkom »ageem«. Zašto mi nije predavao čak nijednu cijelu školsku godinu, vidi u knjizi *zapisi odraslog limača*

Važna napomena: profesor Zalar, tada već doktor književnosti, i odrasli limač sreli su se prvi put kad je već knjiga izišla! Ja čak nisam ni znao da li profesor zna da sam bio njegov učenik!

Naravno da bih ja danas jedan dio knjige napisao nešto drukčije, slobodnije, s više aluzija i satiričkih strjelica, ali onda to ne bi bila knjiga o vremenu koje opisuje i o vremenu u kom je nastala!

Već nakon prvoga izdanja bilo je rečeno daje to knjiga za djecu i omladinu daje čitaju kako je napisana, a ujedno i knjiga za odrasle daje čitaju između redaka!

A između redaka uglavnom je i onda pisana kako bih je i danas napisao!

Ali ipak, molim stare čitatelje (osobito one mlađe!) da pročitaju i ovu verziju, a nove još više molim da čitaju samo ovu!

P. K.